

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили

**«МОГИЛЯНСЬКІ ЧИТАННЯ – 2021:
Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні:
глобальний, національний та регіональний аспекти»**

XXIV Всеукраїнська науково-практична конференція

ТЕЗИ

**Публічне управління в Україні
в умовах децентралізації влади та наближення
її до європейських стандартів**

Миколаїв, 8–12 листопада 2021 року

Миколаїв – 2021

Могилянські читання – 2021 : Досвід та тенденції розвитку суспільства в Україні : глобальний, національний та регіональний аспекти : XXIV Всеукр. наук.-практ. конф. : тези доп. Публічне управління в Україні в умовах децентралізації влади та наближення її до європейських стандартів, Миколаїв, 8–12 листоп. 2021 р. / ЧНУ ім. Петра Могили. – Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. – 140 с.

© ЧНУ ім. Петра Могили, 2021

Секція:
ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА НАБЛИЖЕННЯ
ЇЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

УДК 005.52:005.33]:378.016-057.21](043.2)

Беглиця В. П.,

д-р наук з держ. упр., професор
Інституту державного управління,
проректор з наукової роботи та
міжнародного співробітництва,

Запальський В. М.,

магістрант

Інституту державного управління,
кандидат технічних наук, доцент б. в. з.
факультету комп'ютерних наук,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЛЕКСНОГО
SWOT-АНАЛІЗУ ІНЖЕНЕРНИХ НАПРЯМІВ ПІДГОТОВКИ
У ЗВО, З УРАХУВАННЯМ ВПЛИВУ INDUSTRY 4.0.

Основним сучасним завданням розвитку вищої освіти є підвищення якості підготовки фахівців, впровадження активних форм навчання і своєчасної інтеграції в світовий освітній простір.

Сьогодні одним з факторів розвитку вищої освіти в світі є Європейський вектор, який реалізується в рамках Болонського процесу.

Вважається, що на ринку послуг, сучасний заклад вищої освіти (ЗВО) виступає як якісний виробник специфічного товару – навиків, компетенцій і знань. Основним ресурсом ЗВО є знання і компетенції фахівців, засновані на набутому досвіді, що формують наукові школи, які, в свою чергу, повинні характеризувати сам ЗВО як інноваційний майданчик для формування нових поколінь фахівців і дослідників.

З іншого боку, ЗВО діє в рамках державної стратегії розвитку освіти, яка накладає свої правила і обмеження.

Постійні зміни в зовнішньому середовищі викликані різними факторами (трансформація виробництва, пандемія COVID-19, Industry 4.0, тощо), призводить до того, що на ринку освітніх послуг вимагають швидкої та адекватної реакції ЗВО та його структурних підрозділів у

вигляді відкритої системи адміністрування на ці зміни. Реформування методів адміністрування має велике значення для забезпечення існування конкурентоспроможності ЗВО на ринку освіти і вимагає регулярного корегування та звернення до відносно сталої системи стратегічного управління.

Стратегічне управління можливо запроваджувати як динамічну систему, що об'єднує у своєму складі п'ять взаємопов'язаних управлінських процесів. Процеси, що запропоновані на рис. 1, мають логічну структуру, виконання яких має поступово-черговий характер. Однак, під успішністю функціонування будь-якої структури управління, є наявність стійкого зворотного зв'язку, що впливає на кожен процес який протікає у структурі. Саме ця особливість і є важливою частиною побудови структури стратегічного управління.

Зважаючи на вимоги сучасних методів побудови менеджменту, регламентується впровадження у структурні підрозділи ЗВО стратегічного аналізу, який зобов'язаний давати реальну оцінку власних ресурсів і можливостей стосовно стану (потребам) зовнішнього середовища, в якому працює ЗВО. Одним з ефективних способів стратегічного планування подальшого розвитку, є проведення SWOT-аналізу.

Саме оцінка сильних і слабких сторін структурних підрозділів ЗВО щодо можливостей і загроз зовнішнього середовища визначає наявність стратегічних перспектив і можливість їх реалізації. При цьому внутрішній аналіз обов'язково включає ідентифікацію та оцінку унікальності ресурсів і технологій; основних елементів менеджменту; організації освітньої, науково-дослідної та методичної; корпоративної культури, готовності до реструктуризації та зміни концепції напряму діяльності і інше.

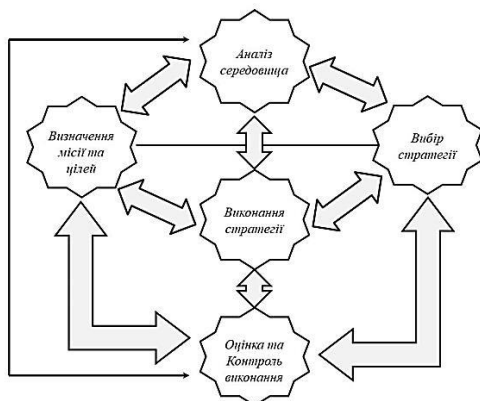

Рис. 1. Структурна схема стратегічного управління

Аналізуючи існуючі інструментарії проведення SWOT-аналізу, слід зазначити, що у ході його виконання, передбачається використання табличних методів. Фактично, таблиця, яка будується під час проведення SWOT-аналізу – це зручний інструмент структурного опису стратегічних характеристик середовища (чинників) чи ЗВО та його структурних підрозділів.

В освітній галузі тематика застосування SWOT-аналізу при оцінці ЗВО та його структурних підрозділів не нова, але ж в умовах впровадження епохи Industry 4.0, слід змінювати підходи, щодо аналізу структурних підрозділів ЗВО з урахуванням ключових показників ефективності.

Однак, до недоліків проведення аналізу слід віднести доволі складну можливість простежити зв'язок між виявленими факторами і подальшими напрямками діяльності структурних підрозділів ЗВО.

Унікальністю кафедри та її стратегічною метою, є підготовка фахівців, здатних до комплексного розв'язання задач, розроблення нових і модернізації та експлуатації існуючих інжинірингових та комп'ютеризованих систем із застосуванням сучасних програмно-технічних засобів та інформаційних технологій, виконуючи теоретичні дослідження об'єкту, обґрунтування вибору технічних засобів, проектування перспективних систем з урахуванням можливого інтегрування до її складу прикладного програмного забезпечення різного призначення. Особливістю функціонування кафедри інженерної підготовки є забезпечення підготовки професійних кадрів у сфері розробки та експлуатації сучасних й перспективних інжинірингових систем та технологічних комплексів, шляхом здобуття компетентностей при виконанні проєктів, що орієнтовано на виконання виробничої діяльності, розв'язання складних задач та виконання проєктів індивідуально або у складі команд, враховуючи особливості виробничого сектору Південного регіону (портове господарство, агропромисловий сектор, металургійна та машинобудівна галузь, енергетичні та транспортні системи) в умовах розвитку промисловості в епоху Industry 4.0.

Тому при проведенні комплексного SWOT-аналізу кафедри, слід розглядати напрями кадрового потенціалу, навчально-методичного напрямку та науково-дослідної роботи.

Євтушенко О. Н.,
д-р політ. наук, професор
Інституту державного управління,
Босак Н. М.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ОБ'ЄДНАНІ ТЕРИТОРІАЛЬНІ ГРОМАДИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Реформа децентралізації в Україні спрямована на реформування системи публічної влади в Україні, створила умови для розвитку місцевого самоврядування територіальних громад, як ефективної й максимально наближеної до людей місцевої влади. З 2015 до 2021 року шляхом добровільного об'єднання, в Україні було утворено 1469 об'єднаних територіальних громад (далі ОТГ). Так в Миколаївській області станом на 01.01.2021 рік було створено 52 ОТГ.

Процес створення ОТГ сприяв не тільки покращенню їх фінансової й матеріальної бази, але й вплинув на громадянську активність населення, показав населенню громад, що існує реальна можливість брати участь в реалізації місцевих питань, що безпосередньо впливають на якість їхнього життя.

Треба зазначити, що створення ОТГ безумовно мало позитивний вплив насамперед на управління територіями громад, на наповнення місцевих бюджетів через оптимізацію сплати податків та створення незалежної інфраструктури ОТГ та ефективного розподілу бюджетних коштів і витрат.

Як результат відбувається покращення соціально-економічного розвитку територій громад, зміцнюється їх єдність, економічне та соціальне становище, громадське порозуміння, а в кінцевому підсумку зміцнюється політична, економічна та соціальна спроможність держави. По-перше, тому, що побудова ОТГ дозволила розвантажити державну владу від невластивих їй функцій, щоб вона могла зосередитися на вирішенні питань, пов'язаних з розробкою стратегії розвитку суспільства, вивіреного політичного курсу, знаходження місця держави в гео-політичному просторі тощо. По-друге, підвищення рівня фінансових можливостей ОТГ дозволило новоствореним ОТГ самостійно визначати власні пріоритетні напрями розвитку. По-третє, розробка дієвої стратегії розвитку ОТГ сприяла збільшенню інтересу до території потенційних інвесторів, розвитку місцевого бізнесу, розвитку економіки на її території.

Таким чином, децентралізація дала реальну можливість вплинути на якість життя жителів територіальних громад як управлінського суб'єкта та первинного суб'єкта місцевого самоврядування. У той же час, реалізація реформи поставила низку завдань, які необхідно вирішити з метою підвищення ефективності органів місцевого самоврядування:

- ретельно та зважено дослідити теоретичні особливості місцевого самоврядування конкретної територіальної громади;
- індивідуально розглянути проблеми кожної ОТГ;
- визначити конституційно-правовий статус окремої ОТГ;
- вивчити особливості територіальної громади як основного та конкретного суб'єкта місцевого самоврядування;
- дослідити основні збори та податки, що надходять до бюджетів громад;
- проаналізувати використання державних субвенцій;
- запропонувати шляхи активізації участі громадськості у вирішенні питань місцевого розвитку;
- внести пропозиції щодо нормативно-правової бази для реалізації проєктів для покращення становлення ОТГ та можливих перспектив розвитку місцевого самоврядування в Україні загалом.

УДК 347.97/.99:005.336.1](477)(043.2)

Євтушенко О. Н.,

д-р політ. наук, професор
Інституту державного управління,

Горенко Ю. В.,

магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Україна вже багато років переживає певні потрясіння, розробляючи та втілюючи в життя реформи, долає виклики, небезпеки та ризики, які виникають в процесі цього, йдучи шляхом європейської інтеграції. Народ з надією дивиться у майбутнє, очікуючи від влади певних змін на краще в усіх сферах людського життя, відповідальності службовців за порушення законодавства, прав, свобод та інтересів громадян, професіоналізму працівників владних державних структур, швидкого реагування

з боку держави на зазначені порушення їх прав та якісного, справедливого, без затягування процесу, швидкого вирішення спорів у судах.

На судову систему України покладається колосальний обов'язок захищати права, свободи та законні інтереси громадян, визначені Основним Законом. Саме судова система покликана вирішувати спори, які виникають в процесі життєдіяльності людей. Але за останні роки довіра суспільства до судів знизилась, що тим самим підриває авторитет судової влади.

На нашу думку, найважливішою метою підвищення ефективності і результативності судової влади є підвищення довіри громадян до судової влади. Що можливо лише через підвищення ефективності правосуддя загалом, модернізацію судового процесу і як результат – довіра суспільства до судової влади і суддів.

Отже, наскільки успішно судова влада вирішує поставлені перед нею завдання, що спрямовані на судовий захист прав і свобод людини й громадянина залежить її ефективність та результативність.

Напрямами підвищення ефективності та результативності судової влади в сучасних умовах є:

- забезпечення судами верховенства права;
- побудова процесуальних форм на основі конституційних норм і принципів;
- підвищення якості й оперативності правосуддя, його доступність і прогностичність;
- повна модернізація всього судового процесу, зокрема впровадження «Електронного суду»;
- належне фінансування, ефективність використання ресурсів та задоволеність умовами праці суддів і працівників апарату суду;
- автоматизація судових процедур і системи обліку даних: впровадження єдиної судової інформаційно-телекомунікаційної системи;
- диджиталізація комунікації між судом і учасниками процесу;
- своєчасність судового розгляду, оптимальність процедур із оскарження й перегляду судових постанов;
- інформаційна доступність суду, діалог із суспільством, підвищення рівня легітимності інституту суду в суспільстві;
- у приватному секторі активний розвиток legal tech стартапів, покликаних спростити роботу з даними судових реєстрів і підготовку процесуальних документів;
- задоволеність громадян – учасників судових проваджень роботою суду;
- належне оцінювання відповідності роботи суду існуючим стандартам та нормативам.

На результат, як і на ефективність будь-якої діяльності можна впливати шляхом втілення певних стимулюючих «хитрощів», задля

досягнення завдань та цілей організації, які при цьому б не суперечили вимогам чинного закону. Основними напрямками підвищення ефективності та результативності судів та судових органів можна вважати:

- підвищення професіоналізму суддів і працівників апарату суду;
- максимальна прозорість діяльності судів;
- упровадження в судову систему інновацій, автоматизація судового процесу;
- просування кар'єрними сходинкам (кар'єрний зріст);
- забезпечення належного рівня освіти працівників судової установи;
- проходження курсів з підвищення кваліфікації службовців;
- набуття працівниками практичного досвіду в ході здійснення діяльності;
- атестація державних службовців працівників суду.

Цей перелік напрямів підвищення ефективності й результативності роботи службовців-працівників апарату суду не є вичерпним і може доповнюватись іншими пунктами, але в межах розумного, не порушуючи та не пригнічуючи при цьому права та інтереси інших працівників певної судової установи.

На сучасному етапі основним завданням судової влади є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів з метою захисту прав і законних інтересів як фізичних, так і юридичних осіб. Тобто професійне й ефективне вирішення правових конфліктів, що сприяє підвищенню авторитету судової влади та суддів. Треба підкреслити, що зміни, які сьогодні відбуваються в судовій системі України мають важливе значення для функціонування демократії й дотримання прав людини.

УДК 35.08:005.731](4)(043.2)

Сорока С. В.,
д-р політ. наук, професор
Інституту державного управління,
Борчагова Д. Ю.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

АЛЬТЕРНАТИВИ БЮРОКРАТІЇ В СУЧАСНОМУ ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Бюрократія є не просто примхою сучасного суспільства, вона залізно обґрунтована його економічним та політичним життям. Даний спосіб

суспільного управління є найбільш раціональним сьогодні, тому його розповсюдження не має викликати здивування. Утім, бюрократія має чимало недоліків, котрі ми вже не раз відзначали. При всій ефективності бюрократичної системи, вчені вже давно розуміли, що на зміну їй колись повинні прийти альтернативні варіанти суспільного управління. Одним із найбільш відомих таких варіантів є технократія, або технократизм.

Ця теорія пропонує принципові зміни в суспільстві: передачу влади технологам – фахівцям в сучасній науці та техніці. Завдяки цьому, можна буде досягнути швидшого технологічного прогресу та суспільного благополуччя. Утім, дана концепція має свої недоліки, які ми спробуємо проаналізувати.

Головна думка технократизму – це детермінуюча (визначальна) роль техніки у питаннях розвитку суспільства. Але, що розуміти під словом «техніка»? Відповідно до вузького та широкого розуміння цього слова, деякі вчені виділяють «жорсткий» та «м'який» технологічний детермінізм. До першого – відносять тих вчених, які розуміють техніку безпосередньо в сенсі технологічного та наукового прогресу. До другого – теорії на зразок марксистської, котрі під технологіями розуміли економічні відносини загалом. Через більшу гнучкість таких поглядів їх і називають «м'якими».

Я вже багато разів наголошувала на зв'язку бюрократії та капіталізму, про їх взаємовигідний симбіоз. Оскільки капітал підлаштовує форми суспільної організації під свої потреби, то знайти сучасній бюрократії якусь кращу альтернативу (не виходячи за межі капіталізму), фактично, неможливо. Це тому, що, як було показано в другому розділі цієї роботи, бюрократія пережила значні зміни з приходом капіталізму, і самі принципи бюрократичної системи відповідають сучасному економічному базису. Не змінивши економічний базис, ми не зможемо замінити бюрократію чимось більш прийнятним для суспільства.

Тому перед дослідниками, що розмірковують на цю тему виникає, зрештою, два шляхи: перший – це залишатися на ґрунті капіталістичних відносин і шукати альтернативи у цій площині. Цей шлях, на жаль, зможе привести лише до пошуку деяких незначних позитивних зрушень, але його варіанти вирішення найгостріших протиріч сьогодення тільки будуть викликати інші проблеми, які зараз не відчуваються. Інший шлях – це вихід за межі капіталізму. Він, звичайно, є дуже перспективним, але вченим не вдалося хоча б теоретично змоделювати перехід до кращого суспільного устрою, не кажучи вже про які-небудь практичні дії. Мабуть через це, міркування окремих дослідників про майбутній порядок у суспільстві зараз не дуже ціниться, адже помітити його практичне значення

наразі просто немає можливості. Водночас вирішення дрібних проблем капіталізму є більш затребуваним.

Я вважаю, що обидва шляхи соціальних досліджень є однаково перспективними і необхідними. Стратегічний шлях – це пошук альтернативи капіталізму. І яким би примарним він не здавався, але необхідність революційних змін у суспільстві виправдовує будь-які спроби наукових пошуків. Тактичний шлях – боротьба з недоліками капіталізму, по своїй суті є утопічним, адже цілком ясно, що без радикальних змін найголовніші проблеми капіталізму (нерівність, бідність, обмеженість та рабська праця більшості людей) неможливо подолати. Однак плоди такої діяльності дозрівають вже сьогодні, адже порівняно з капіталізмом ХІХ – початку ХХ століття, ми вже дечого змогли досягти.

УДК 35.072.2(477)(043.2)

Андріаш В. І.,
д-р наук з держ. упр., професор
Інституту державного управління,
Афанасьєва С. О.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛІЗОВАНОЇ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Спеціалізована публічна служба є видом публічної служби, що ґрунтується на реалізації встановлених у нормативно-правових актах особливих (спеціальних) повноважень службовців, які займають посади в публічних органах, що мають виражену галузеву компетенцію.

Також термін «спеціалізована публічна служба» визначається як складова частина публічної служби, споріднена з нею багатьма ознаками, проте має власні повноваження, функції, специфіку їх виконання, звання (чини, ранги), особливості правового статусу та матеріально-побутового забезпечення і регулюється як Законом України «Про державну службу», так і спеціальними законами та підзаконними нормативно-правовими актами. Частина спеціалізованих видів служби безпосередньо віднесена чинним законодавством до системи публічної служби (наприклад, дипломатична служба), а закріпити формальну належність до системи публічної служби інших (військової, прикордонної тощо) було заплановано

розділом III «Концепції адміністративної реформи в Україні». Підсистеми спеціалізованої публічної служби включали такі види: прикордонна служба; дипломатична служба; служба в органах Державної податкової служби України; служба у Збройних силах та інших воєнізованих формуваннях України; служба в органах Служби безпеки України; служба в органах прокуратури; служба в органах Міністерства Внутрішніх справ України; служба в Національному банку та його регіональних органах; служба в судових органах.

Службовці всіх вказаних видів спеціалізованої публічної служби є посадовими особами, котрі виконують організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі функції, утримуються за рахунок державного бюджету, приймаються на службу за особливою процедурою. Це і є ознаками спорідненості спеціалізованої та загальної публічної служби.

Проте новий Закон України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 р., який набув чинності з 1 травня 2016 р., істотним чином змінює перелік підсистем публічної служби, які можна віднести до спеціальної. Так, згідно зі ст. 3 дія цього закону поширюється на публічних службовців представлених:

- 1) Секретаріатом Кабінету Міністрів України;
- 2) міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади;
- 3) місцевими державними адміністраціями;
- 4) органами прокуратури;
- 5) органами військового управління;
- 6) закордонними дипломатичними установами України;
- 7) державними органами, особливості проходження державної служби в яких визначені ст. 91 цього закону;
- 8) іншими публічними органами.

Дія вказаного закону не поширюється на службовців Національного банку України; суддів; прокурорів; військовослужбовців Збройних сил України та інших військових формувань, створених відповідно до закону; осіб рядового і начальницького складу правоохоронних органів та працівників інших органів, яким присвоюються спеціальні звання, якщо інше не передбачено законом.

Для всіх спеціальних видів публічної служби, включаючи службу в правоохоронних органах, переважно характерні такі:

- специфічність виконуваних функцій та завдань;
- наявність особливих організаційних та нормативно-правових засад;
- особливі умови проходження служби тощо.

Крім того, викликає сумнів визначення «спеціалізована державна служба – служба в органах виконавчої влади зі спеціальним статусом».

Спеціальна державна служба є інститутом публічної служби, правовий статус службовців котрого визначається як нормами Закону України «Про державну службу», так і спеціальними нормативними актами, зокрема, Митного кодексу України, Податкового кодексу України тощо, які здійснюють професійну діяльність щодо виконання функцій, прав і обов'язків органів виконавчої влади в особливих умовах.

Як відзначає В. Ботвінов, спеціалізована служба як вид цивільної виділяється за критеріями функціональної специфіки та особливостей компетенції публічних органів, утворених спеціальними правовими актами, а також спеціальної професійної освіти, необхідної для виконання повноважень за відповідними посадами публічної служби. Сюди можна, наприклад, віднести суддівську, дипломатичну, контрольно-наглядову, фінансово-кредитну служби, службу на залізничному транспорті та інші.

Таким чином, спеціалізована публічна служба має свої особливості, зумовлені специфічними функціями, компетенціями та умовами виконання поставлених перед службовцями завдань.

УДК 351.77(477)(043.2)

Андріян В. І.,
д-р наук з держ. упр., професор
Інституту державного управління,
Бережний М. М.,
магістрант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ОСНОВНІ ПІДХОДИ ЩОДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕРЖАВНИХ ПРОГРАМ В СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Незважаючи на те, що цільові програми в останні десятиліття використовуються досить широко і в нашій країні й за кордоном, єдиної бази для оцінки ефективності їх реалізації не існує. Велика частина цільових програм, що реалізуються в Україні в даний час, оцінюється за допомогою аналізу досягнення цільових показників. Головними перевагами цієї методики є її універсальність і відносна простота використання. З огляду на те, що вона дає загальне уявлення про досягнення показників та індикаторів, за якими оцінюється програма, про ефективність реалізації програми в цілому, можна відзначити, що

розрахунок в рамках цієї методики є усередненою оцінкою. У кожній програмі присутні показники та індикатори з різним ступенем значущості. Відповідно й ефективність реалізації програми повинна бути оцінена з урахуванням коефіцієнтів значущості окремих параметрів програми.

Дослідницею М. Громовою було запропоновано алгоритм оцінки ефективності цільових програм, відповідно до якого оцінка ефективності повинна доповнювати оцінку отриманих результатів з витратами на їх досягнення. Нею була розроблена комплексна методика, заснована на визначенні інтегрального показника, який формується з отриманих значень критеріїв з урахуванням їх вагових коефіцієнтів і обсягу планового і фактичного фінансування. У методиці оцінки програм, розробленої М. Громовою, на відміну від загальноприйнятої методики, акцентується увага на необхідності поєднання оцінки ефективності реалізації програми з оцінкою витрат на їх досягнення. Особливу увагу приділено розробці критеріїв для розрахунку ефективності програм. Однак видається спірною можливість оцінки критеріїв програми тільки за допомогою варіантів відповідності. Лише критерій, що відображає досягнуті в ході реалізації програми результати, передбачає більш складну систему оцінки.

Дослідник С. Миронов, який займається проблемою оцінки ефективності регіональних цільових програм, пропонує інший підхід оцінювання, що полягає в наборі методів-модулів оцінки, певною мірою автономних, але в той же час таких, що доповнюють один одного і утворюють єдину систему. Згідно з методикою, розробленою С. Мироновим, оцінку внеску програми в соціально-економічний розвиток регіону та підвищення якості життя передбачається проводити за допомогою інтегрального показника якості життя населення, зі зміною якого буде оцінюватися ефективність цільової програми. Крім того, на думку автора методики, необхідно оцінити ефективність програми/заходи за допомогою системи показників, які розраховуються окремо за кожною програмою. У їх систему автор включає коефіцієнт ефективності, покликаний оцінити ефективність програмних заходів з точки зору принципів бюджетування, орієнтованого на результат.

Перевагою даної методики є комплексний підхід до оцінки ефективності реалізації програм. Однак її застосування для оцінки програм, орієнтованих на підвищення ефективності в соціальній сфері, в тому числі й для оцінки програм в сфері охорони здоров'я, здається спірним. Так, складним для розрахунків представляється модуль, що характеризує оцінку фінансових потоків (комерційної ефективності) програми за показниками чистої поточної вартості програми,

внутрішньої норми прибутковості, індексу прибутковості та періоду окупності. Незважаючи на те, що автор передбачає оцінку програми за додатковими показниками ефективності при неможливості використання основних показників, дані критерії-показники не уточнені.

Крім того, в даній методиці багато уваги приділено оцінці економічності та ефективності й лише один показник характеризує соціальну ефективність, що для оцінки програм, націлених на досягнення в першу чергу соціальних ефектів, неприйнятно.

Таким чином, представлені методики об'єднані ідеєю розрахунку показників та індикаторів за ступенем їх досягнення. Аналіз розроблених в сфері охорони здоров'я програм дає можливість стверджувати, що вони не повною мірою відповідають встановленим законодавством вимогам. Основними недоліками, що не дозволяють комплексно і об'єктивно оцінити їх ефективність, виступає:

- відсутність в програмах загальної оцінки їх вкладу в державну політику та сферу охорони здоров'я, аналіз різних варіантів цього рішення, опис основних ризиків;
- відсутність сформованого порядку проведення оцінки ефективності програм в сфері охорони здоров'я;
- відсутність методики оцінки ефективності реалізації програми в сфері охорони здоров'я;
- не передбачена оцінка ефективності витрачання коштів на реалізацію програми модернізації охорони здоров'я.

Крім того, нормативно-правова база з розробки, реалізації та оцінки цільових програм потребує доопрацювання в частині моніторингу та оцінки ефективності реалізації програм.

УДК 349.3-057.75:005.591.4](477)(043.2)

Андріаш В. І.,

д-р наук з держ. упр., професор
Інституту державного управління,

Кубенко А. А.,

магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ПЕНСІЙНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ РЕАЛІЗАЦІЇ

Останнім часом проблеми пенсійної реформи все більше привертають увагу представників різних галузей сучасної науки та державної служби,

а не виключно вузького кола спеціалістів. Це пов'язано з тим, що проблема пенсійного забезпечення посилюється в умовах сильнішого впливу ризиків на макроекономічну політику, що негативно впливає на економічні механізми функціонування пенсійної системи держави.

Основними чинниками зростаючого значення пенсійної системи в країні є:

- 1) необхідність виконання конституційних зобов'язань соціальної держави з визнанням накопиченого пенсійного боргу;
- 2) необхідність реформування пенсійної системи на підставі страхових принципів її функціонування;
- 3) виконання встановлених міжнародних норм та вимог з матеріального забезпечення пенсіонерів, які є обов'язковими умовами визнання країни в якості цивілізованої соціально-орієнтованої держави.

Питання реформування пенсійної системи належить до центральних питань держави. Водночас пенсійна сфера є суперечливою та проблемною. Вона потребує від влади вирішення питань довгострокового планування.

Наразі в Україні триває процес пошуку нових ідей та шляхів удосконалення існуючих пенсійних систем. Пенсійна реформа покликана створити в Україні надійну та адекватну ринковим умовам систему соціального захисту населення. Незважаючи на те, що у наш час вже здійснено низку важливих для розвитку пенсійної системи перетворень, започаткована пенсійна реформа далеко не завершена:

- пенсія не захищає від бідності;
- система залишається соціально несправедливою;
- не відбулося детінізації заробітків і доходів загалом;
- Пенсійний фонд України не може обійтися без дотацій із бюджету та багато чого іншого.

Вадою пенсійної реформи в Україні є її екстенсивний розвиток. Так, окремі її напрями призупинено (наприклад, запровадження накопичувального компоненту). Деякі нові ініціативи виглядають як експерименти без чіткого визначення довгострокової перспективи (наприклад, купівля страхового стажу). Інші дії в галузі пенсійної реформи мають вигляд певної імпровізації, яка застосовується лише заради поточних політичних цілей без урахування впливу на довгострокову перспективу (валоризація пенсій).

Отже, пенсійне забезпечення громадян – це одна з найважливіших складових соціально-орієнтованої держави. Пенсійне забезпечення посилює економічну безпеку, мінімізуючи соціальні ризики, формуючи додатковий інвестиційний ресурс, що є стратегічно важливим для національної економіки держави. Пенсійне забезпечення є видом соціального забезпечення, метою якого є накопичення грошей для здійснення пенсійних

грошових виплат у майбутньому. Ефективне функціонування пенсійного забезпечення – стратегічно важливе завдання для держави та зміцнення її економічної безпеки. Тому реформування системи пенсійного забезпечення є одним з найважливіших завдань розбудови соціально орієнтованої ринкової економіки, оскільки від фінансової спроможності пенсійної системи безпосередньо залежить добробут майже третини населення країни.

УДК 35.077.1:338.464](477)(043.2)

Андріаш В. І.,
д-р наук з держ. упр., професор
Інституту державного управління,
Литовець В. М.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ЗІ ЗВЕРЕННЯМИ ГРОМАДЯН

Ключовим питанням до будь-якої влади – є питання довіри до неї людей. Ступінь цієї довіри безпосередньо залежить від того, як влада захищає права і свободи конкретного громадянина.

У нашій державі багато говорять про необхідність підвищення рівня довіри до держави, без чого жоден прогресивний розвиток є неможливим. На ділі виходить парадоксальна картина: народ всі надії покладає на владу, але при цьому не довіряє їй. Таким чином, народ позбавлений зовнішньої опори, і має сумнів у тому, що інтереси і потреби простої людини лежать в полі зору державних інтересів і тим більше тих, кому народ делегував владу. Що ж заважає побудувати систему, засновану на довірі людей до влади?

Причини цього, перш за все, в неефективності та надмірній закритості владної системи, тобто в тому, що громадяни часто не можуть отримати від держави своєчасний та якісний захист, і при цьому ніяк не можуть впливати на проведену державою політику. Також вагому роль відіграє низька правова культура, як посадових осіб державних органів, так і широких верств населення. Єдиний вихід з цієї ситуації в одному – удосконалювати механізми реалізації та захисту громадянських прав. А найважливішим з цих механізмів є інститут звернень громадян до органів державної влади, насамперед виконавчої.

Звернення громадян – це динамічна сфера громадянських взаємовідносин. Звернення громадян в державно-правові, адміністративні та інші органи складають необхідну умову реалізації ними власних прав. Закріплення прав громадян на звернення гарантує забезпечення в правовому плані цієї форми взаємодії громадян зі своєю державою. Звернення громадян до владних структур усіх рівнів – одне з основних прав, що реально і ефективно надає можливість участі простої людини в справах держави і суспільства, а для органів влади – ясний і чіткий сигнал до дії. У зв'язку з цим варто підкреслити, що роль інституту звернень громадян є надвагомою. Звернення виконують фактично, три найважливіші функції.

По-перше, звернення є формою захисту прав громадян, закріплених в положеннях Основного Закону України. Поряд з судовим захистом, захист адміністративний, що виявляється в реакції органів виконавчої влади на звернення громадянина і прийнятті ними відповідних заходів, є найважливішим засобом охорони людини, її прав і свобод.

По-друге, звернення громадян – це форма реалізації їхніх конституційних прав на участь в управлінні державою, а, отже, одна з форм вираження народовладдя. Через звернення громадянин може впливати на прийняття рішень органами державної влади, вносити власний вклад у вироблення державної політики в різних сферах життя.

По-третє, звернення громадян – це засіб зворотного зв'язку, вирази реакції народу на рішення, що приймаються державною владою. В умовах демократичної держави і суспільства відпрацьовані механізми зворотного зв'язку необхідні як повітря, притому в першу чергу самій владі. Звернення громадян – це, свого роду, інформаційний канал, істотне джерело інформації, необхідної для вирішення питань державного і громадянського будівництва, найцінніше джерело аналітичної інформації, що дозволяє уточнити пріоритети законотворчої діяльності, використовувати нові підходи та ідеї для пошуку вирішення найбільш актуальних соціально-економічних проблем.

Найчастіше звернення громадян можуть розкрити якусь ще не помічену проблему. Зазвичай звернення направляють ті громадяни, які зіткнулися з такими проблемами, вирішити які самостійно вони не можуть, або ті, у яких є конкретні ідеї і пропозиції щодо поліпшення життя в країні. Своєчасно узагальнюючи і аналізуючи великі масиви звернень, можна отримувати оперативну і конкретну інформацію про існуючі проблеми, а також щодо шляхів їх вирішення.

Таким чином, вивчаючи звернення громадян, уважно і чуйно ставлячись до підійнятих в них питаннях, влада буде швидше встигати за змінами в сучасному надзвичайно динамічному, суспільстві, що

допоможе їй стати більш ефективною. У силу всього цього інститут звернень громадян в сучасній правовій дійсності займає одне з найважливіших місць. Звернення громадян до державних, адміністративних та місцевих органів влади всіх рівнів являють собою не тільки скарги або претензії. Їх спонуканням і змістом є різні аспекти не тільки діяльності державних органів, а й вдосконалення, поліпшення функціонування державних структур, підвищення їх ефективності та загалом – розвиток демократичних взаємовідносин, громадянського суспільства.

УДК 329.1/6(477)(043.2)

Андріян В. І.,
д-р наук з держ. упр., професор
Інституту державного управління,
Манзарук Д. С.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПАРТІЙНОЇ СИСТЕМИ УКРАЇНИ

Процеси трансформації вітчизняної політичної системи характеризуються певними ускладненнями, оскільки вказані процеси здійснювалися виключно у форматі копіювання наявного західного зразку без встановлення відповідних інституційних компонентів та розуміння їхньої сутності, що призвело до закладення певних недоліків ще у початковій процесі побудови партійної системи. Формуючись у руслі багатопартійної слабо інституціоналізованої системи, вітчизняна партійна система з часом не стала стабільною, не отримала жодних можливостей бути якісним ресурсом формування органів державної влади. Натомість вона починає перетворюватися на квазі-партійну систему, в котрій відбувається домінування неформальних механізмів взаємодії на ринку владних ресурсів. Тобто успіх модернізації було обумовлено не перенесенням конкретної успішної моделі, оскільки вони в рамках локальних політичних культур функціонують зовсім по-різному, а імплементація готової моделі є ефективною лише за умов, коли існуючі політичні інститути здійснюють забезпечення ефективності вказаної моделі.

Крім того, процеси становлення вітчизняної партійної системи значною мірою є схожими на відповідні процеси в інших пострадянських країнах,

що відзначилися спробами формування системи представництва інтересів електорату «зверху». Зазвичай, такі кроки потребують консолідації еліт на основі їхньої силової деавтономізації (здійснення політичної раціоналізації зверху) чи революційного сценарію (силової раціоналізації знизу). Однак жодні зі сценаріїв не були реалізовані повною мірою, а у вказаних процесах взяли участь автономізовані еліти, що не призвело до очікуваного розвитку повноцінної партійної системи. Як наслідок, на політичному просторі почали стихійно формуватися партійні утворення, що могли за певних умов перетворитися на повноцінні політичні партії. Однак процеси їхнього формування були замінені сурогатом партійного поля внаслідок того, що фінансово-промислові групи, котрі потребували стійкої владної підтримки власного бізнесу, намагалися отримати певні переваги незважаючи на наявні електоральні цикли. Крім того, вказана ситуація стала можливою ще й внаслідок підтримки бізнесом де-факто неінституціоналізованих політичних сил, вписаних до системи неформального розподілу впливів та привілеїв. У той же час, етап реальної інституціоналізації системи так й не було проведено, що призвело до спотворення самої суті політичних партій. Тобто, причиною неефективності партійних організацій як таких став той факт, що вони представляли собою неефективне поєднання сили та слабкості. Для прикладу, партія могла мати значну підтримку електорату на загально-національному рівні, однак разом з тим бути недостатньо організованою, або ж навпаки, бути оптимально організаційно впорядкованою, але пропагувати ідеї, які знаходили лише незначну підтримку в електораті.

У наш час вітчизняне партійне поле формують такі актори, які просто не є повною мірою політичними партіями, а скоріше за все певними партійними субінститутами чи сурогатами (організації партійного типу), оскільки не можуть ефективно виконувати характерні для інституту політичних партій в демократичних країнах завдання.

Таким чином, Україна та її суспільство пройшли через низку драматичних змін, які позначилися на розвитку вітчизняної партійної системи. Зміни відбувалися й відбуваються зараз в функціонуванні системи в цілому, в діяльності її елементів – політичних партій, у зовнішньому середовищі (законодавчій базі, політичному та іншому оточенні, спрямованості зовнішнього впливу тощо). Партійна система розвивається в рамках поміркованого плюралізму з утворенням двох основних полюсів (влада і опозиція), при цьому провладні партії відзначаються консолідацією і високою здатністю до мобілізації, тоді як опозиційні сили характеризуються високим рівнем розпорошеності.

Андріяш В. І.,
д-р наук з держ. упр., професор
Інституту державного управління,
Надточій А. В.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ЕФЕКТИВНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕТИЧНИХ НОРМ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Процес реформування системи державного управління України як соціально-етичного інституту, ініційований новою редакцією таких нормативно-правових актів як Закон України «Про державну службу» та Закон України «Про запобігання корупції», новим, за якісним показником, етапом боротьби з корупцією, актуалізацією зіставлення рівня моральної культури особи, уповноваженої на здійснення функцій держави, рівню ризикованості вчинення корупційних правопорушень державними службовцями поставило питання необхідності вивчення закордонного досвіду урегулювання етичних питань в сфері державної служби з точки зору можливості його врахування в Україні.

Кодифікація норм етики є систематизацією етичних вимог у формі кодексу етичної поведінки державних службовців та осіб, уповноважених виконувати функції місцевого самоврядування. Моральна складова публічного управління в багатьох країнах започатковувалась у процесі укладання етичного кодексу як нормативно-правового акту, що поєднує в системі етичні принципи, норми та правила, які повинні бути обов'язковими для посадових осіб публічної сфери у своїй професійній діяльності. У розвинутих країнах кодифікація була базовим та обов'язковим етапом в процесі становлення державної служби як інституту служіння суспільним інтересам.

Першим етичним кодексом як нормативно-правовим актом став Кодекс етики, що був розроблений в Сполучених Штатах Америки ще в 1924 р. Міжнародною асоціацією адміністраторів міст. 1958 року у США було затверджено Кодекс етики урядової служби у формі резолюції Конгресу, що в 1965 р. був посилений іншим нормативно-правовим актом – Стандартами поведінки посадових осіб.

Практику США в унормуванні етичних вимог поведінки посадових осіб публічної сфери почали переймати й інші країни. Так з 1985 р. набрав чинності канадський Кодекс цінностей і етики державних

службовців, а з 1995 р. – німецький Кодекс антикорупційної поведінки. Іноземний досвід свідчить про пряму залежність набуття досягнень у сфері підвищення моральності дій посадових осіб на публічній службі із їх нормативним закріпленням.

У Великобританії законодавче закріплення етичних норм поведінки державних службовців було пов'язано з проведенням реформи в галузі державної служби. У ході реформи було проведено низку заходів – реформовано структуру державної служби, проведено децентралізацію, запроваджено ринкові механізми, введено нові правила управління на публічній службі та закріплено норми заохочення державних службовців до етичної поведінки. Зазначені заходи призвели до стимулювання внутрішньої активності державних службовців та прагнення до само-реалізації.

У Франції, як і в більшості країн Європи, етика державного службовця означає, насамперед, повагу до закону. Як і у Великобританії, вирішальною в успішному реформуванні державної служби визнано моральну мотивацію – свідоме ставлення державних службовців до реформ як до особистих цілей.

Умовами успіху ефективності роботи етичних кодексів у провідних країнах світу (США, Великобританія, Франція, Швейцарія, тощо) є:

- 1) усвідомлення реальної потреби в закріпленні етичних норм;
- 2) участь державних службовців у розробці кодексу;
- 3) розробка практичних рекомендацій із впровадження етичних вимог і їх опрацювання в процесі етичної освіти;
- 4) поширення норм етики на всіх державних службовців, у тому числі і на вищих посадових осіб держави.

Практичними засобами функціонування кодексів є ознайомлення державних службовців з текстом кодексу; проведення систематичних і періодичних навчань з підвищення рівня знань етичних норм; оприлюднення в межах організації щорічних підсумків дисциплінарних стягнень, попереджень, а також повідомлення про винагороди, проведення семінарів з питань практичного застосування етичних норм і моделювання типових ситуацій.

Таким чином, враховуючи той факт, що в Україні не прийнято кодифікований нормативно-правовий акт, що має на меті регулювання етичної поведінки державних службовців, зазначаємо, що з урахуванням тенденцій до співпраці з європейськими спільнотами в питанні приведення принципів етичної поведінки до європейських стандартів найбільш актуальним для України досвідом є досвід Республіки Польща. У питаннях розроблення конкретних рекомендацій та правил поведінки в повсякденно виникаючих ситуаціях, а також системи

механізмів контролю за їх дотриманням, невідворотності покарання за їх порушення найбільш актуальним для України є досвід США, як країни з найбільш дієвою системою механізмів.

УДК 342.4(477)(043.2)

Багмет М. О.,
д-р іст. наук, професор
Інституту державного управління,
Валяддінзаде Ельвін Расім огли,
аспірант
Інституту державного управління,
Шевченко О. О.,
магістрант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ПРИЧИНИ, ЩО ОБУМОВЛЮЮТЬ ДОЦІЛЬНІСТЬ ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ІСНУЮЧОЇ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Перша причина. Впровадження в період існування Київської Русі управлінських положень «Руської Правди» Ярослава Мудрого, правових засад Ярославичів і «Повчань дітям» Володимира Мономаха.

Друга причина. Використання на українських землях в середньовічні часи принципів «Руської Правди» та положень українською мовою Литовського статуту та Магдебурзького права.

Третя причина. Створення в Україні Богданом Хмельницьким військово-адміністративного самоврядування і полково-сотенного устрою української козацької держави.

Четверта причина. Розроблення гетьманом Пилипом Орликом у 1710 р. текстів Угоди та Конституції, яка була перша в Європі серед нормативно-правових документів.

П'ята причина. Проголошення в період української революції 1917–1921 рр. Української Народної Республіки (УНР), Західноукраїнської Народної Республіки (ЗУНР), Акту Злуки та прийняття Центральною Радою Конституції УНР.

Прикро, що тоді не вдалося реалізувати все намічене, але це були серйозні кроки у справі проголошення незалежності України і буде справедливо відтворити в пам'яті ті дії всіх попередників, а нинішнє щорічне святкування 24 серпня стало б Днем нашого тріумфу й гордості у справі остаточного відновлення й утвердження самостійності України.

Таким чином, сучасним історикам, юристам, державним управлінцям, політологам, філологам та й іншим фахівцям, варто вивчити це питання з метою правильного написання в контексті діючої Конституції України всі названі констатації.

Саме про це заявив Президент України В. О. Зеленський, підписуючи під час відзначання 30-річчя незалежності України Указ «Про щорічне святкування Дня незалежності». Зокрема, він заявив: «Наша історія й наша держава – унікальні. Нашій Конституції – 25 років. Але нашій Конституції – 311 років. Написана Пилипом Орликом, вона нарешті вдома, і кожен може побачити її у Софійському соборі, збудованому понад тисячу років тому. Нашій гривні – чверть століття, на ній зображений, зокрема, князь Володимир. Але нашій гривні – більше тисячоліття, вона існувала за князя Володимира. Наш тризуб був затверджений у Конституції України 25 років тому. І наш тризуб був витиснутий на цеглинах Десятинної церкви 1025 років тому. Цьогоріч Збройні Сили України відзначили 30-ту річницю свого створення...».

Усе це свідчить про одне: ми – молода країна з тисячолітньою історією. Ми будуємо свій дім на землі, де жили й будували наші предки. Ми не в гостях і не в приймах. Ми – молода родина зі славетної династії Київської Русі – України. З роду засновників. Роду хрестителів. З хороброго роду. Мудрого роду. Козацького роду. Ми не сироти й не знайди. Ми – нащадки могутньої країни, яка була центром Європи. Але ми маємо не тільки почуватися відповідно. Ми маємо поводитися відповідно. Ми – спадкоємці державності, яка існувала понад тисячу років тому.

І ми починаємо відзначати День Української Державності. Її точкою відліку ми вважаємо рік заснування Києва. Столиці Київської Русі – України, яку недаремно називають містом, де все починається. Тут починалося православ'я, тут взяла початок старослов'янська мова, правонаступницею якої є сучасна українська мова. Тут почалась і наша державність. Зародження нашої державності ми будемо відзначати в день розквіту нашої державності – у день Хрещення Київської Русі – України. І про все це я підписую сьогодні відповідний указ.

Я приділяю чимало часу славетному минулому для того, щоб всі ми нарешті повірили в себе у майбутньому. І разом будували сильну державу. Що таке сильна країна? Країна, яка амбіційно мріє та рішуче діє. Країна, яка не боїться слова «вперше». А тому вперше за 30 років «Антонов» буде для держави три літаки, для армії будують гвинтокрили на українських лопатях і цьогоріч будуються нові танки...».

Так, узагальнив свою промову Президент України В. О. Зеленський і закликав всіх нинішніх українців не тільки пишатися нашою історією, а

й гідно продовжувати славні традиції та документально відобразити все це у відповідних документах і актах, в тому числі і нині діючій Конституції України

УДК 378.6.016:61-052] (043.2)

Шевчук В. В.,
канд. наук з держ. упр.,
завідувач навчально-методичного кабінету
Миколаївського базового медичного коледжу,
м. Миколаїв, Україна

ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕДИЧНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР В СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

На сучасному етапі Всесвітня організація охорони здоров'я розглядає сестринський персонал як реальний потенціал для задоволення зростаючих потреб населення в доступній медичній допомозі. Важливим для охорони здоров'я на сучасному етапі є підготовка медичних сестер нового покоління, створення нормативно-правової бази, забезпечення умов для повної реалізації професійного рівня для ефективного управління сестринською справою, а також забезпечення реального співвідношення і партнерства між лікарями і фахівцями сестринської справи. Під час підготовки медичних сестер головний акцент потрібно робити на поліпшення якості освіти та навчання, розвитку практичних навичок. У системі освіти після закінчення медичного коледжу середній медичний персонал має теоретичні і практичні знання і навички.

Саме тому в усьому світі фахівці сестринської справи проходять підготовку не лише на рівні базової технічної і професійної освіти, але також і в рамках бакалаврату, магістратури та докторантури.

Розглянемо міжнародний досвід в підготовці медичних сестер в Фінляндії. Фінська система освіти медичних сестер оцінюється, як одна з найкращих в світі. Професія медичних сестер в Фінляндії користується популярністю і величезною повагою. Медичні сестри ведуть широку профілактичну діяльність, проводять консультування пацієнтів та членів його сім'ї, можуть виписувати лікарняні листи, рецепти, призначають деяку медикаментозну терапію тощо. При первинному зверненні в поліклініку, пацієнт спочатку консультується з медичною сестрою, яка оцінює ситуацію, призначає необхідне обстеження і відправляє пацієнта до фахівця.

Завдання середнього медичного персоналу полягає в наданні професійного медичного обслуговування, в тому числі у підтримці та зміцненні здоров'я і лікування хворих. Середній медичний персонал самостійно виконує свої професійні функції і здійснює запропоноване лікарем лікування пацієнтів. До завдань середнього медичного персоналу також входить вдосконалення своєї роботи і взаємодія з іншими фахівцями в галузі соціального забезпечення та охорони здоров'я, крім того він повинен вносити свій професійний внесок у процес прийняття суспільно значущих рішень і брати участь в публічних дискусіях.

Роль середнього медичного працівника у пропагуванні формування здорового способу життя серед населення є однією з найголовніших складових в роботі середнього медичного персоналу первинної ланки охорони здоров'я.

У багатьох країнах світу зростає попит на сестринський персонал, так як їх практика гнучко реагує на демографічні, економічні та соціальні зміни. У результаті цього сестринська діяльність перетворилася в ключовий компонент медичного обслуговування в будь-яких умовах. Сфера діяльності медичних сестер включає надання широкого спектру послуг і участь в проведенні високотехнологічних наукових досліджень.

Ще в 60-ті рр. ХХ ст. комітет експертів ВООЗ з сестринської справи визначив її як «практику людських взаємин», вважаючи, що медична сестра повинна вміти розпізнавати потреби пацієнтів, «розглядаючи кожного хворого як індивідуальність». Сестринський догляд повинен бути націлений на особистість, на фізичні, психологічні і соціальні проблеми, що виникають перед цією особистістю у зв'язку з хворобою, а також на сім'ю загалом.

Однією з основних функцій соціально-орієнтованих медсестер є самостійний сестринський прийом пацієнтів, в ході якого збирається первинний анамнез (скарги, рівень артеріального тиску, температура тіла тощо), антропометричні дані пацієнта, складається соціальний паспорт сім'ї, визначаються критерії неблагополуччя в сім'ї. Будучи координатором маршруту пацієнта, медсестра приймає рішення про подальший рух пацієнта.

Система сучасної медицини веде до перегляду надання спектра комплексу діагностичних, лікувальних, реабілітаційних послуг, створення умов для впровадження нових інноваційних технологій, які стають необхідним компонентом і найбільш вірогідним методом дій надання медичної допомоги. Трансформація традиційних моделей надання медичних послуг служби первинної допомоги вимагає здійснення цілого ряду комплексу заходів, що включають заходи з профілактики та зміцнення здоров'я.

Сучасна соціально-орієнтована медична сестра повинна відповідати таким критеріям: крім володіння фундаментальними знаннями і здатності самостійно приймати рішення, має володіти навичками креативності, вміння вибудовувати відносини в команді, виробляти організаційні та аналітичні підходи і рішення для задоволення частини медичних проблем, навичок комунікації, толерантності, здатності постійного безперервного навчання, як фактору гарантування забезпечення удосконалення себе в особистісному, професійному та кар'єрному зростанні.

Необхідно підкреслити, що впровадження на практиці сучасних медичних технологій з позиції їх значення, як інструменту, забезпечує підтримку підвищення ефективності їх діяльності може призвести до структурної перебудови медичного обслуговування сестринського персоналу, що визначає все більше комплексу вимог до медичних працівників середньої ланки відповідно до аспектів надання медичних послуг, які вирішують проблеми одужання пацієнтів, прояви самостійності, руйнуючи встановлені межі механічного виконання маніпуляцій.

Наразі модель первинної медичної допомоги передбачає широку участь медсестр. Такий зростаючий попит сестринської практики в світі зближує діяльності медичної сестри і лікаря з делегуванням частини лікарських повноважень медичним сестрам. Модель медичної сестри – пасивного помічника лікаря йде в минуле, поступаючись місцем моделі медичної сестри – помічника пацієнта.

Потрібно звернути увагу на сестринський персонал, перейти до розуміння необхідності створення нових можливостей і умов для удосконалення медичних сестер в професійному розвитку, підвищення рівня компетентності, адже саме вони надають комплекс послуг, спрямованих на соціально-психологічні потреби пацієнта і сім'ї, беруть участь в санітарній освіті населення, пропаганді здорового способу життя.

Удосконалення діяльності медсестр стане причиною для перегляду лікувальної тактики лікарів в сторону підвищення її ефективності, а значить, збільшення продуктивності.

Отже, розвиток сестринської практики, застосування нових організаційних технологій в сфері догляду надзвичайно важливі для одужання пацієнта.

З огляду на вищевикладене, цей вимір діяльності в системі охорони здоров'я України актуалізує вивчення і впровадження інноваційних медико-соціальних технологій в сестринській справі на рівні первинної ланки охорони здоров'я, що підвищує не тільки якість медичної допомоги, а й якість життя населення.

Отже, для України розвиток системи сестринської справи означає його розвиток на всіх рівнях освіти, контроль якості освіти на рівні

міжнародних стандартів, упровадження в практику інституту спеціалістів сестринської справи з різними посадовими позиціями відповідно до рівня освіти. Поряд з реформуванням сестринської освіти, передбачається впровадження нових механізмів функціонування медичних організацій з рівноправними лікарськими і сестринськими організаційними структурами, введення реєстру фахівців сестринської справи і сестринської документації, впровадження інноваційних сестринських технологій, розвиток сучасних сестринських доказових практик, фундаментальної та прикладної сестринської науки, перерозподіл і чітке розмежування функціональних обов'язків між лікарями і медсестрами різних рівнів. Особливе місце у вирішенні цього завдання відводиться підвищенню ролі медичних працівників із передфаховою вищою освітою, число яких в 2 рази перевищує чисельність лікарських кадрів. Звільнення середнього медперсоналу від невластивих функцій по догляду за хворим, розширення їх посадових обов'язків в бік підвищення складності і відповідальності праці під час введення адекватної системи заробітної плати покликані підвищити мотивацію працівників до вдосконалення професіоналізму й особистісного розвитку, знизити відтік медичних кадрів з галузі.

УДК 35.078.3:342.51](477)(043.2)

Бондар Г. Л.,
канд. політ. наук, доцент
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ПУБЛІЧНА ІНФОРМАЦІЯ У ФОРМІ ВІДКРИТИХ ДАНИХ ТА ПОРТАЛ ВІДКРИТИХ ДАНИХ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Державні дані є критично важливими даними, проте способи їх створення і використання змінилися, цьому сприяла революція в інформаційних технологіях, поширення додатків з різними типами і формами даних. Йдеться про малі і великі дані, дані в реальному часі і геопросторові данні. Порядок денний ООН зі сталого розвитку до 2030 року зробив головний акцент на даних, визнавши, що вони мають ключове значення для ефективного прийняття рішень.

В Україні відкриті дані регламентує Закон України про доступ до публічної інформації (2011 р.). Цей Закон визначає поняття відкритих даних (стаття 10.1) та умови їх використання. Зокрема, публічна інформація у формі відкритих даних – це публічна інформація у

форматі, що дозволяє її автоматизоване оброблення електронними засобами, вільний та безплатний доступ до неї, а також її подальше використання. Розпорядники інформації зобов'язані надавати публічну інформацію у формі відкритих даних на запит, оприлюднювати і регулярно оновлювати її на єдиному державному веб-порталі відкритих даних та на своїх веб-сайтах.

Публічна інформація у формі відкритих даних є дозволеною для її подальшого вільного використання та поширення. Будь-яка особа може вільно копіювати, публікувати, поширювати, використовувати, у тому числі в комерційних цілях, у поєднанні з іншою інформацією або шляхом включення до складу власного продукту, публічну інформацію у формі відкритих даних з обов'язковим посиланням на джерело отримання такої інформації.

Перелік наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних, вимоги до формату і структури таких наборів даних, періодичність їх оновлення визначаються Кабінетом Міністрів України. При цьому до такого переліку Кабінет Міністрів України обов'язково включає інформацію, доступ до якої у формі відкритих даних передбачено законом.

Розпорядники інформації зобов'язані оприлюднювати:

1) інформацію про організаційну структуру, місію, функції, повноваження, основні завдання, напрями діяльності та фінансові ресурси (структуру та обсяг бюджетних коштів, порядок та механізм їх витрачання тощо);

2) нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії (крім внутрішньо-організаційних), прийняті розпорядником, проекти рішень, що підлягають обговоренню, інформацію про нормативно-правові засади діяльності;

3) перелік наборів даних, що оприлюднюються у формі відкритих даних;

4) іншу інформацію про діяльність суб'єктів владних повноважень, порядок обов'язкового оприлюднення якої встановлений законом тощо.

Зокрема, портал відкритих даних парламенту – <https://data.rada.gov.ua>, призначений для забезпечення надання доступу до публічної інформації Верховної Ради України у формі відкритих даних та передбачає доступ до інформації з можливістю її наступного безкоштовного використання.

Портал було розроблено згідно з Меморандумом про співпрацю між Апаратом Верховної Ради, Громадянською мережею ОПОРА та Держагенством з питань електронного врядування за підтримки Програми розвитку ООН. Реєстр відкритих даних (*Портал відкритих даних Верховної Ради України*) містить 627 наборів даних.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 р. № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які

підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних», ВРУ зобов'язана публікувати наступні відкриті дані:

- інформацію про пленарні засідання Верховної Ради України;
- інформацію про розгляд питань порядку денного Верховної Ради України;
- інформацію про законопроекти, що зареєстровані у Верховній Раді України;
- нормативно-правову базу України (база даних «Законодавство України»);
- інформацію про народних депутатів, їх активність і майновий стан;
- господарсько-фінансову діяльність Верховної Ради України;
- адміністративно-територіальний устрій України;
- інформацію про реєстрацію народних депутатів на засіданнях профільних комітетів;
- інформацію про помічників-консультантів народних депутатів України.

Категорії відкритих даних ВРУ наразі мають 8 елементів:

- пленарні засідання (255 наборів);
- законопроекти (64 набори);
- законодавство України (60 наборів);
- народні депутати України (182 набори);
- організаційна структура (4 набори);
- фінансова інформація (52 набори);
- територіальний устрій (5 наборів);
- інше (5 наборів).

Відкриті дані мають потужний антикорупційний ефект, сприяють прозорості влади, позитивно впливають на розвиток економіки. Сервісами на основі відкритих даних наразі користуються від 1,5 до 5 мільйонів українців.

На основі відкритих даних ВРУ розроблено додатки, сервіси та інші ресурси, наприклад:

- Законопроект. Мобільний додаток для стеження за проектами законів Президента, Кабміну та депутатів.
- Maitreya. Плагін для Microsoft Word для роботи з нормативно-правовими документами. Проект реалізовано за підтримки «Інкубатора відкритих даних 1991».
- RADA4YOU. Дозволяє слідкувати за тим, як депутати голосують і дізнаватись про їхню справжню позицію (web-based service).
- Rada.OPORA. Надає інформацію про діяльність та політичну позицію українських політиків (проект Громадянської мережі Опора).

– Z – бо Верховна. Візуалізація переходів народних депутатів усіх скликань.

– TEXTY.org.ua. Ресурс, який подає інфографіку, аналізує та візуалізує роботу Верховної Ради України.

– VoxUkraine. Індекс корисної дії народних депутатів.

Отже, відкриті дані – це дані, які будь-хто може вільно використовувати та поширювати. Влада, бізнес та громадяни можуть використовувати відкриті дані для одержання певної соціальної, економічної та екологічної користі. Мета відкритих даних полягає у підзвітності влади перед громадянами, у можливості доступу громадян до публічної інформації органів влади у формі відкритих даних з можливістю її подальшого використання. Відкриті дані удосконалюють урядування та підвищують рівень довіри до державних установ, наголошують на зобов'язанні влади дотримуватися принципу верховенства права. Завдяки участі громадськості можна стимулювати відкритість і прозорість не лише у використанні державних даних та їх обміні, але й у розробці нових технологій, які спираються на дані. Ця відкритість часто реалізується за допомогою таких дій, як випуск наборів даних, обмін ними за допомогою візуалізації даних.

УДК 342.9:[004.738.5:338.465](4-6ЄЄ)(043.2)

Бондар Г. Л.,

канд. політ. науку, доцент

Інституту державного управління,

Яковлева І. М.,

магістрантка

Інституту державного управління,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЕЛЕКТРОННІ АДМІНІСТРАТИВНІ ПОСЛУГИ В КРАЇНАХ ЄС

Демократичні країни з розвинутою економікою вже тривалий час широко застосовують новітні технології в діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, у тому числі під час надання послуг громадянам із використанням засобів мережі Інтернет.

У країнах Європейського Союзу надається 20 видів основних державних послуг в електронному вигляді відповідно до концепції створення електронного уряду. Так, громадянин повинен мати можливість в онлайн режимі сплатити податки, отримати соціальну допомогу, стати

на облік на біржі праці, оформити паспорт або посвідчення водія, поставити своє авто на облік, подати заяву в поліцію, записатися на прийом до лікаря, знайти книгу в бібліотеці онлайн, замовити свідоцтво про шлюб і народження дитини, і навіть вступити до вищого навчального закладу. Бізнесмен має право через мережу Інтернет вирішити питання, пов'язані з реєстрацією бізнесу, подачею статистичних даних, сплатою податків, оформленням митних декларацій, соціальними виплатами своїм співробітникам. Перелік наведених вище державних послуг постійно розширюється. Останнім часом у багатьох країнах світу в межах програми створення електронного уряду триває робота щодо надання громадянам послуги – електронне голосування.

У Європі впроваджують інформаційно-комунікаційні технології заради створення єдиної системи інформаційного управління на рівні національно-державної політики. «Електронне урядування» дає можливість створити єдину систему моніторингу, аналізу, прогнозування, моделювання та підтримки прийняття рішень для всіх рівнів влади – систему міжвідомчого «електронного уряду», що об'єднує центральні урядові портали з порталами міністерств і відомств, місцевих адміністрацій, приватних компаній і будь-якими іншими інформаційними мережами. Саме це і відбувається сьогодні в розвинених країнах, причому на рівні розроблення та впровадження конкретних технологічних стандартів і протоколів, покликаних гарантувати взаємну сумісність, спостерігається об'єднання інформаційних мереж. Єдина електронна система управління – це взаємодія не тільки між відомствами однієї держави, але і між відомствами різних держав.

Громадяни Німеччини, зокрема, мають доступ до 1,2 тис. онлайн послуг державних установ. Зокрема всі громадяни можуть через мережу Інтернет заповнити податкову декларацію, продовжити дію водійського посвідчення або паспорту тощо. У межах програми також передбачається обладнати 181 відділення Національної служби зайнятості пунктами безкоштовного доступу до мережі Інтернет для безробітних, котрі зможуть скористатися ними для надсилання своїх резюме і пошуку вакансій.

Реалізація проєкту «електронний уряд» у Бельгії обумовлює реформування політики державного та муніципального управління і оперативного прийняття спільних керівних рішень регіонів, об'єднань, провінцій та муніципалітетів на основі цифрової платформи (порталу), доступ до якої здійснюється через різні канали комунікацій. Інтегрований підхід до системи е-уряду вирішує проблему прозорості владних структур, відносин між різними адміністративними суб'єктами країни, забезпечує широкий доступ громадськості до процесу прийняття

політичних рішень, створює ефективний механізм суспільного контролю за економічними витратами уряду, впливає на федеральну систему (структуру) поточного інформування. В межах проекту е-уряду передбачено функціонування електронних судів, архівів та телеконференцій для транскордонного співробітництва Бельгії з країнами Європейського регіону.

Політика прозорості влади та гарантованого доступу до універсальних інформаційних послуг спрямована на підвищення цифрової освіченості суспільства і використання різних каналів зв'язку (комп'ютерного, телефонного, мобільного, кабельного, засобів суспільного доступу), особливо для обмежених за віковим статусом, недієздатних та низькокваліфікованих прошарків населення.

Побудова інфраструктури телекомунікацій у Бельгії робить можливим подальше розширення комп'ютерних мереж Belnet, застосування нових технологій UMTS, об'єднання інформаційно-комунікаційних мереж з дослідницькими центрами та інституціями для ефективного управління.

Франція має найтривалішу історію побудови сервісної складової електронного уряду у Європі. Усе почалося з мережі терміналів Minitel у 1984 році, які дозволяли оплачувати рахунки, давали доступ до деяких публічних сервісів, виконували роль телефонного довідника.

Доступ до публічних послуг французи отримують через єдиний портал mon.service-public.fr за допомогою персонального ID. Крім того, діє запущений у жовтні 2000 року портал Service-Public.fr. Це точка доступу до популярних відомостей, що охоплюють всі звичайні події життя громадянина. Тут можна знайти відомості, документи (опубліковані звіти державних установ), інформацію про права користувачів та адміністративні процедури. Утримуючи лідерські позиції в області переведення публічних послуг в онлайн режим, Франція прагне до подальшого розширення надання цих послуг при одночасному зменшенні витрат, розглядаючи безкоштовні альтернативи комерційним інфраструктурам ІКТ і додаткам, розширюючи використання програмного забезпечення з відкритим первинним кодом. Нова політика, запроваджена в 2012 році, спрямована на зниження витрат на ІКТ, заохочення інновацій і залучення інших суб'єктів, таких як місцеві органи влади і спільноти розробників, спільне виробництво електронних послуг.

Таким чином, доходимо висновку, що практика країн ЄС у сфері надання електронних адміністративних послуг дає безліч вдалих прикладів використання інформаційних технологій в роботі державних та муніципальних органів влади, що робить їх роботу більш ефективною та прозорою.

Козлова Л. В.,
канд. наук з держ. упр., доцент
Інституту державного управління,
Нікандров А. А.,
аспірант PhD
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

GOVERNMENT RELATIONS ЯК МЕХАНІЗМ ВЗАЄМОДІЇ БІЗНЕСУ З ОРГАНАМИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

З позицій наук державного управління кількість досліджень обмежена і часто поєднується разом із проблематикою лобізму або PR.

Поява і актуалізація GR як сфери соціальної взаємодії пояснюється двома взаємопов'язаними процесами:

– по-перше, ускладненням внутрішньої структури сучасних суспільств, що супроводжується появою безлічі партикулярних інтересів і формуванням на їх основі різних груп інтересів;

– по-друге, посиленням державного втручання в усі сфери життя суспільства, розширенням законодавчої та адміністративної активності органів влади, яка стала безпосередньо зачіпати інтереси бізнесу та інших груп інтересів.

На цій основі сформувався проблематика GR, тобто взаємодії груп інтересів із органами публічної влади, впливу груп інтересів на формування державної політики та діяльності органів місцевого самоврядування.

Незважаючи на те, що GR, як і лобізм, все більше професіоналізуються, в теоретико-методологічному плані у цих сферах нерідко спостерігається підміна понять: лобізм ототожнюється або протиставляється GR та іншим, сполученим із даною діяльністю, явищам, таким як PR та PA.

Результати аналізу наукової літератури та інформації у медіа-просторі свідчать про те, що феномен GR існує в оточенні суміжних понять і перебуває з ними в різних відносинах логічного включення та підпорядкування, а отже не може трактуватися однозначно.

Незважаючи на те, що одна група науковців вважає поняття «GR» та «лобізм» ідентичними, а інша – що одне включає інше, все ж таки слід зазначити відмінності між ними.

Ось наприклад, декілька найбільш поширених підходів до визначення GR:

1) GR – це сфера загального менеджменту, а лобізм – це лише інструмент і технологія;

2) GR – це діяльність спеціально уповноважених співробітників великих комерційних структур (GR-фахівців) із супроводу діяльності компанії у політичному середовищі «державна система управління» загалом, яка включає всі гілки державної й муніципальної влади;

3) GR – це застосування комунікативних технологій індивідами або соціальними інститутами для впливу на урядові рішення місцевого, регіонального, національного чи інтернаціонального рівнів або їх комбінацій;

4) GR – свідомо організація комунікації, встановлення ефективних комунікацій з органами державної влади;

5) GR – це зв'язки з державою, особлива організація взаємодії недержавних структур (асоціацій громадянського суспільства, бізнесу) з державою для впливу на владу з метою узгодження інтересів і прийняття ефективних рішень.

Таким чином, ці визначення доводять, що GR багатоаспектна (перш за все комунікативна) діяльність недержавних структур, спрямована на здійснення взаємодії з органами публічної влади.

УДК 351.9.078.3(043.2)

Тимофєєв С. П.,

канд. наук з держ. упр., доцент
Інституту державного управління

Аленіна М. А.,

магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

МОДЕЛІ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ В СФЕРІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ДО ІНФОРМАЦІЇ

Забезпечення прозорості у публічному управлінні та доступу громадян до інформації, що знаходиться в розпорядженні органів влади є на сучасному етапі загальновизнаною умовою сталого розвитку та ефективної боротьби з корупцією. Забезпечення прозорості публічної адміністрації та права на доступ до офіційної інформації розглядається, як найважливіший елемент системи державних і міжнародних гарантій прав людини. Фахівці бачать в транспарентності і доступі до інформації

інституційну відповідь на виклики сучасного політичного розвитку, що загострюють соціальні проблеми ефективного управління, безпеки, громадського контролю та політичної участі.

Огляд законодавства розвинених країн, а також низки країн, що розвиваються, дозволяє вивести загальне правило: в дієвих законах про доступ до публічної інформації приділяється пильна увага питанням організації контролю за їх виконанням. Про це свідчать структура законів і обсяг їх положень, які присвячені питанням контролю та арбітражу при розгляді скарг громадян на відмову в наданні їм інформації.

Закріплюючи в законі про доступ до інформації певну систему заходів з контролю правозастосування, законодавець передбачає додатковий захист декларованих прав споживачів, а також і самого закону від неналежного виконання. Такий додатковий захист є абсолютно необхідним з огляду на питання влади і ресурсів впливу між звичайним споживачем і розпорядником інформації, яким виступає орган влади. У зв'язку з цим закріплення в законі про доступ до інформації системи контролю правозастосування виступає показником якості законодавства і запорукою дійсної сили закону.

Будь-який національний закон передбачає виключення з доступу до інформації. Такі винятки бувають двох видів:

- по-перше, абсолютні або кваліфіковані виключення;
- по-друге, дискреційні виключення, які формулюються як правомочність (а не обов'язок) органу влади забороняти доступ через шкоду, яку може заподіяти розкриття таких відомостей законним інтересам держави або законним інтересам третіх осіб.

Щоб подібна правомочність державного органу не перетворилося в свавілля, його застосування повинно включати експертизу громадського інтересу, тобто зважування дійсної «ступеню шкоди» та її порівняння з суспільною користю від розкриття інформації, зважаючи на пріоритет суспільного інтересу в прозорості і підзвітності влади.

Дійсний стан речей такий, що національні закони про доступ до інформації передбачають великий обсяг абсолютних і дуже великий обсяг дискреційних винятків. Тому питання про функціонування спеціального органу контролю і публічної експертизи застосування закону стосується не тільки розбору окремих скарг і боротьби з окремими порушеннями – це питання про саму сферу доступу до офіційної інформації.

Порівняльний аналіз зарубіжного законодавства та правозастосовчої практики дозволяє виділити основні інституційні моделі державного контролю в сфері забезпечення доступу до інформації.

Перша модель – спеціалізований омбудсмен, який призначається парламентом. У цьому випадку омбудсмен виступає спеціальним парламентським уповноваженим (в англосаксонській традиції його прийнято називати комісаром), який виконує функцію контролю законодавця над виконанням закону про доступ до інформації. Такий уповноважений, як правило, призначається на тривалий (переважаючий парламентський) термін повноважень, наділяється правом проводити розслідування, вимагати інформацію, давати приписи, які необхідно або опротестувати в суді, або виконувати. Цей правозахисний контрольно-наглядовий орган створюється і діє відповідно до закону про доступ до інформації, виступаючи інституційною гарантією дієвості зазначеного закону.

Інша інституційна модель контролю – це спеціальна адміністративна (фактично – урядова) комісія. Така комісія відповідає за всю систему застосування закону про доступ до інформації, розглядає апеляції, виносить остаточні рішення, штрафує і карає винних чиновників.

Перевагами такої моделі вважаються спеціалізація і адміністративна вага урядової комісії, обов'язковість її рішень і санкцій. Комісія з доступу до інформації формується, як правило, прем'єр-міністром. Адміністративна наглядова комісія і керівники підконтрольних їй державних органів формуються членами однієї правлячої партії, належать до однієї адміністративної корпорації, що не сприяє об'єктивності розгляду справ. Індійський варіант моделі адміністративного контролю виглядає більш збалансованим. Особливість індійської системи нагляду полягає в тому, що під час формування центральної і регіональних комісій за інформацією враховується думка лідерів опозиції в загальнонаціональному парламенті і в регіональних нормотворчих органах.

Найбільш сильними повноваженнями органи адміністративного нагляду наділені в Індії і Мексиці. У низці країн (Нова Зеландія, Австралія, Швеція, Фінляндія, Данія) набула поширення так звана «скандинавська модель» позасудового контролю в сфері доступу до офіційної інформації. Йдеться про розширення компетенції і перш існував в цих країнах інституту омбудсмена – уповноваженого з прав людини, який призначається парламентом і підзвітний йому. Функції з нагляду і оскарження в сфері захисту права на доступ до офіційної інформації омбудсмен здійснює в межах своїх загальних повноважень з нагляду за адміністративною діяльністю уряду.

Для вдосконалення закону «Про доступ до публічної інформації» корисно було б звернутися до досвіду розвинених демократичних країн, де створені і успішно працюють спеціалізовані органи досудового контролю, здатні ефективно виконувати такі необхідні функції:

а) експертизи громадського інтересу в розкритті інформації та його публічного захисту;

б) незалежного розгляду скарг тих осіб, чий запит про надання офіційної інформації був прямо або неявно, повністю або частково відхилено;

в) підготовки та подання парламенту публічної доповіді про виконання державними органами законодавства про доступ до інформації.

УДК 35.073.526(034.2)

Тимофєєв С. П.,

канд. наук з держ. упр., доцент
Інституту державного управління

Галя О. В.,

магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ВНУТРІШНІЙ АУДИТ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

У сучасних умовах для забезпечення ефективного управління бюджетними коштами недостатньо лише дотримуватися законодавства, а й необхідно досягати стратегічних і операційних цілей у найбільш результативний та економний спосіб. Тому для цього керівництво повинно використовувати функцію внутрішнього аудиту, що виступатиме інструментом моніторингу якості управління, управління ризиками та виконуватиме заходи контролю. Функція внутрішнього аудиту в державному управлінні має бути інструментом забезпечення ефективного використання публічних коштів.

Стаття 26 Бюджетного кодексу України визначає: внутрішнім аудитом є діяльність, спрямована на удосконалення системи управління, внутрішнього контролю, запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання бюджетних коштів, виникненню помилок чи інших недоліків у діяльності розпорядника бюджетних коштів і підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, та яка передбачає надання незалежних висновків і рекомендацій. Для здійснення внутрішнього аудиту розпорядник бюджетних коштів в особі керівника утворює самостійний структурний підрозділ внутрішнього аудиту, що є підпорядкованим і підзвітним безпосередньо такому керівнику.

Завданням внутрішнього аудиту є дослідження системи внутрішнього контролю, виявлення її слабких місць та надання рекомендацій

щодо удосконалення її функціонування. Запровадження функціонування внутрішнього аудиту на належному рівні сприяє підвищенню ефективності роботи органів державного управління, а також повноті та якості виконання покладених на нього функцій.

У законодавстві України затверджено низку нормативно-правових актів, положення яких регламентують діяльність внутрішнього аудиту, які відповідають міжнародним стандартам. Серед яких Порядок здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту, Стандарти внутрішнього аудиту та Кодекс етики внутрішніх аудиторів. Окрім нормативно-правових актів та розпорядчих документів Міністерством Фінансів України розробляються методичні посібники для практичного застосування працівниками підрозділів внутрішнього аудиту.

Кабінетом Міністрів України від 28.09.2011 затверджено Постанову 1001 «Деякі питання здійснення внутрішнього аудиту та утворення підрозділів внутрішнього аудиту», яка визначає механізм утворення підрозділів внутрішнього аудиту та базові засади їх функціонування.

Міністерством фінансів України 24.10.2011 було затверджено наказ № 1247 «Про затвердження стандартів внутрішнього аудиту», яким визначено єдині підходи до провадження діяльності внутрішнього аудиту. Вони містять стандарти якісних характеристик, що визначають положення, вимоги та підходи до організації діяльності з внутрішнього аудиту та стандарти діяльності, що визначають положення, вимоги та підходи до планування, здійснення внутрішнього аудиту та звітування про його результати.

Наказом Міністерства фінансів України від 29.09.2011 № 1217 затверджено Кодекс етики внутрішніх аудиторів, який визначає морально-етичні принципи професійної діяльності та правила поведінки працівників підрозділу внутрішнього аудиту.

Підрозділи внутрішнього аудиту в рамках завдань визначених зазначеними документами проводять оцінку об'єкта внутрішнього аудиту щодо:

- ефективності управління та системи внутрішнього контролю;
- планування і виконання бюджетних програм та результатів їх виконання, управління бюджетними коштами;
- ступеня досягнення цілей, визначених у стратегічних та операційних планах;
- якості надання та виконання послуг, функцій та завдань визначених законодавчими актами;
- використання та збереження активів;
- управління державним майном;

- правильності ведення бухгалтерського обліку та достовірності фінансової та бюджетної звітності;
- ризиків, які негативно впливають на виконання функцій та завдань установи та інше.

Фахівці підрозділів внутрішнього аудиту мають знати законодавство України та інструктивні документи, що регулюють діяльність органів державного управління, належним чином перевіряти питання передбачені програмою внутрішнього аудиту, повідомляти керівництво про факти виявлених недоліків під час аудиту, вносити пропозиції щодо їх усунення та надавати рекомендації щодо удосконалення тих напрямів діяльності стосовно яких проводиться аудит.

Спираючись на досвід розвинених країн можна зробити висновок, що при ефективному функціонуванні системи внутрішнього аудиту досягається підвищення довіри до органів державного управління шляхом посилення прозорості її діяльності. Отже, функція внутрішнього аудиту – це важливий складник державного внутрішнього фінансового контролю, завдяки якій забезпечується неупереджена та об'єктивна оцінка ефективного управління бюджетними коштами органами державного управління.

УДК 332.14:005.21](043.2)

Тимофєєв С. П.,

канд. наук з держ. упр., доцент
Інституту державного управління,

Козулін В.,

студент 337 гр. спеціальності

Публічне управління та адміністрування,

Гула О.,

студентка 337 гр. спеціальності

Публічне управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

У процесі здійснення адміністративної реформи особливого значення набувають проблеми регіональної економічної політики, в тому числі регіонального економічного розвитку. Економічний розвиток регіону є важливою складовою економічного розвитку держави. «Сильні регіони – сильний центр» – теза, яка стала лозунгом адміністративної реформи і повинна бути реалізована в процесі її проведення.

Економічний розвиток регіону – це процес, який повинен забезпечити зростання економічного добробуту населення регіону шляхом ефективного використання всіх наявних регіональних ресурсів.

Зростання економічного добробуту населення регіону виражається через показники економічного зростання, до яких можна віднести: величину валової доданої вартості на одного жителя, середню заробітну плату на одного працюючого регіону тощо.

Водночас економічний розвиток регіону досягається шляхом розширення діючих та створення нових підприємств, об'єктів інфраструктури та інших організацій та установ, які забезпечують створення робочих місць в регіоні.

Зважаючи на те, що економічний розвиток кожного регіону в межах країни різниться один від одного, причому рівень диференціації є досить значний з точки зору державної економічної політики метою економічного регіонального розвитку є пошук шляхів зменшення економічної нерівності між регіонами, стимулювання розвитку найбідніших регіонів, яке забезпечить:

- вирівнювання економічного розвитку регіонів;
- зменшення розриву між найбіднішими та найбагатшими регіонами країни.

Чинниками, які формують специфіку кожного регіону є:

– географічне розташування та кліматичні умови регіону, які навіть в умовах відносно невеликої території України досить значно відрізняються одні від одних;

– економічні ресурси, якими володіє регіон (як природні, так і трудові);

– економічну структуру господарства регіону (галузеву структуру виробничого комплексу; структуру виробництва та переробки продукції в агропромисловому комплексі переважання сільськогосподарського чи промислового виробництва, рівень розвитку невиробничої сфери регіону тощо);

– розвиненості регіональної інфраструктури (наявність мережі сучасних автомагістралей, сучасних систем зв'язку тощо);

– потенціалу політичних інституцій, які знаходяться на території регіону.

Реалізація програм економічного розвитку регіону здійснюється шляхом забезпечення ефективного функціонування всіх типів підприємств, а саме:

– створення сприятливого клімату для розвитку підприємництва, виявлення всіх складових, що стимулюють формування, розповсюдження нових та розширення існуючих підприємств малого та середнього бізнесу;

– розвитку та успішного функціонування великих підприємств як державної, так і акціонерної форми власності, розташованих на території регіону;

– ефективного використання активів підприємств комунальної власності та коштів місцевих бюджетів як фінансової основи місцевого самоврядування.

УДК 35.07/.08(043.2)

Тимофєєв С. П.,
канд. наук з держ. упр., доцент
Інституту державного управління,
Парменова Н. В.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРОБЛЕМ ПРОХОДЖЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ ЯК ЕЛЕМЕНТУ ІНСТИТУТУ ПУБЛІЧНОЇ СЛУЖБИ

Сьогодні, як і раніше, особливої уваги потребують проблеми проходження публічної служби. Через те, що проходження публічної служби являє собою достатньо складний процес, який складається з трьох етапів: вступу на публічну службу, просування по службі та припинення публічної служби, важливим є дослідження окремих аспектів, що негативно впливають на проходження публічного службовця кар'єрними сходами.

За даними судової статистики за 2020 рік до судів надійшло 28 748 позовних заяв щодо відносин публічної служби, з яких: 290 позовних заяв стосувалися прийняття громадян на публічну службу, 7 195 позовних заяв стосувалися проходження публічної служби і 19 229 позовних заяв стосувалися звільнення осіб з посад на публічній службі. При цьому варто зазначити, що передумовами виникнення таких спорів є: порушення правил проведення конкурсу на заняття вакантних службових посад, порушення процедурного оформлення прийняття на посаду та звільнення з посади державного службовця, порушення прав та інтересів публічних службовців під час проходження служби та інші.

З огляду на це, спори щодо проходження публічної служби протягом останніх років усталено посідають друге місце серед спорів у відносинах публічної служби. Проблеми пов'язані з проходженням публічної служби, у тому числі і державної, неодноразово ставали предметом наукового інтересу вітчизняних вчених.

Так, Ю. Кізілов до проблем проходження державної служби відносив низький престиж цієї професії, невизначеність особистої долі державних службовців у зв'язку із нестабільністю політичної ситуації, недосконалість системи управління персоналом, недосконалість існуючої нормативно-правової бази, недостатній рівень професіоналізму та адміністративної культури службовців, а також недосконалість рівня підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації.

Поставлену Ю. Кізіловим проблему щодо невизначеності особистої долі державних службовців у зв'язку із нестабільністю політичної ситуації необхідно розтлумачити як людський фактор державного службовця, що існує поза межами його службової діяльності. Відповідно до ч. 3 ст. 10 Закону України «Про державну службу», забороняється: бути членом політичної партії службовцем категорії «А», обіймати посаду в керівних органах політичної партії службовцям категорій «Б» і «В», а також службовцям усіх перерахованих категорій у будь-який інший спосіб використовувати своє службове становище у політичних цілях. Це дозволяє зробити висновок, що публічний службовець повинен бути неполітизованим, і зміна політичної ситуації в державі не має впливати на визначення його долі під час виконання трудових обов'язків.

О. Дрозд підкреслював: «діяльність публічної служби пов'язана з повсякденним рішенням управлінських завдань: збиранням, аналізом і узагальненням інформації, розробкою проєктів альтернативних і адекватних рішень, законів, указів, контролем їх виконання, задоволенням потреб населення, що врегульовуються державою, тощо». З цього приводу окремою проблемою, з-поміж інших, можна виокремити вчинення протиправних дій та прийняття протиправних управлінських рішень державними службовцями, що негативно впливають на думку суспільства. Причому важливим фактором у вищеперахованих ситуаціях може бути відсутність достатньої взаємодії із суспільством. Доречним є твердження С. Тимофєєва, що процес прийняття рішень в Україні не є достатньо прозорим, з огляду на дії представників органів влади, які не завжди є зрозумілими для громадськості. С. Тимофєєв стверджує, що закритість органів влади від суспільства, особливо при прийнятті управлінських рішень є вагомим фактором загрози на шляху до формування сучасного демократичного суспільства.

Отже, можна дійти такого висновку, що в процесі проходження публічної служби має місце потреба в обговоренні існуючих проблем у відносинах публічного службовця як з керівником, так і з суспільством для здійснення негайних заходів врегулювання спорів. Перш за все це потрібно для уникнення довготривалих розглядів судових справ в

подальшому. Окрім того, варто зазначити, що багато проблем в проходженні публічної служби можуть залежати і від особистих якостей службовця, тому важливим є постійне оновлення професійних знань, у тому числі підвищення рівня кваліфікації та адміністративної культури.

УДК 35.07/08(043.2)

Тимофєєв С. П.,
канд. наук з держ. упр., доцент
Інституту державного управління,
Пономаренко В. В.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРЕС-СЛУЖБ ПРИ ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

У роботі органів публічної влади надзвичайно важливим аспектом є характер взаємовідносин із суспільством. Робота системи державної влади є результатом функціонування усєї держави. Тому так важливо створити позитивний образ органів публічної влади. Важливою частиною публічного управління є державна служба, яка відповідає за ефективність та можливість публічного управління бути конкурентоспроможним. Таким чином, в умовах інформаційного суспільства, зростає питання покращення іміджу державної служби. Тому постає питання, за допомогою яких методів можна посприяти створенню позитивного образу як державної служби, так і всього публічного управління в очах громадян.

Регулювання іміджу органів публічної влади здійснюється завдяки формуванню державної інформаційної політики. Важливим завданням постає побудова максимально відкритого діалогу між населенням та владою. Саме тому в сфері державної інформаційної політики значною мірою здійснити свої безпосередні конституційні повноваження допомагає спеціально створений для цього орган.

На сьогодні, щоденним провідником інформації для засобів масової інформації про діяльність органів публічної влади є прес-служба. На прес-службу покладено багато важливих завдань, виконання яких несе позитивний вплив на поінформованість суспільства. Адже, формування іміджу системи публічної влади безпосередньо формується шляхом висвітлення інформації представниками масмедіа.

Важливою особливістю прес-служби є те, що через неї відбувається спрямування всіх запитів масмедіа до державних установ, а також передача відповідей безпосередньо до засобів масової інформації, тобто виступає двостороннім каналом зв'язку.

До діяльності прес-служб висувають низку важливих вимог, перш за все, це уміння співпрацювати з масмедіа, а також, що не менш важливо, надавати журналістам своєчасну та достовірну інформацію, яка дійсно буде важливою для суспільства. Журналісти наразі зіштовхуються з таким фактором, що їм важко отримати інформацію щодо органів публічної влади, а інколи це стає зовсім неможливо. І це є однією з проблем, яка потребує негайного вирішення. Для того, щоб цього не відбувалось, необхідно, щоб в державі було дотримання прописаних нормативно-правових актів та принципів.

Таким чином, у своїй діяльності прес-служба повинна дотримуватися визначених принципів, а саме:

- принцип відвертості влади перед суспільством – основна особливість якого полягає у забезпеченні відвертої інформації щодо вибору та ухвалення управлінських рішень;

- принцип рівності – основна мета полягає у забезпеченні для усіх масмедіа рівного права на інформацію;

- принцип системності – характеризується регулярним проведенням зустрічей із керівниками засобів масової інформації щодо спільного обговорення наявних проблем та питань;

- принцип соціальної орієнтації – полягає у висвітленні за допомогою засобів масової інформації проектів, які здійснюються урядом, оскільки вони мають важливе соціальне значення.

Проте для того щоб діяльність прес-служби дійсно давала позитивний та максимально ефективний результат, необхідно, щоб робота цього органу була систематичною та безперервною, тобто має місце медіа-планування. Написання медіа-плану є важливим аспектом, який дозволяє тримати все під контролем. У процесі складання цього плану, необхідно спиратись на те, які цілі поставленні та яким способом їх необхідно досягнути. Тобто, перш за все необхідно вирішити до яких каналів комунікацій необхідно звернутись, щоб провести необхідний інформаційний захід.

Для того, щоб організувати, здійснити взаємодію органів публічної влади із засобами масової інформації використовують безліч методів спілкування. Основними з них можна виокремити такі як: прес-конференція; брифінг; прес-реліз; вебінари; інтерв'ю; ведення веб-сторінки. І кожен з цих заходів передбачає наявність трьох етапів для його реалізації, а саме: планування, підготовка та проведення.

Одним із найпоширеніших засобів спілкування органів влади з мас-медіа є прес-конференція. Його основною особливістю є те, що він є одним з найбільших заходів, використання такого заходу доцільне, якщо спрямування йде на те, що необхідно поширити інформацію відразу багатьма засобами масової інформації. І це є однією з важливих переваг цього медіа-заходу.

Проте обов'язково необхідно звернути увагу на такий фактор, як неоднозначне сприйняття інформації представниками засобів масової інформації. Представник прес-служби повинен ретельно підготуватися до прес-конференції, щоб журналісти залишились задоволені від даного медіа-заходу. А це означає, що необхідно якомога максимально уникати двозначних виразів, різних висловлювань. Оскільки їм не відомо, яка саме інформація після прес-конференції буде висвітлена. А в залежності від цього буде сформована позиція громадян щодо діяльності органів влади. Сприятливий імідж буде лише в тому випадку, якщо громадяни будуть переконані, що державні органи влади працюють ефективно.

Одним із видів прес-конференції є брифінг – коротке інформаційне повідомлення для представників засобів масової інформації.

Скликання брифінгу відбувається в тому випадку, якщо необхідно донести позицію органів влади з конкретної теми чи проблеми до громадян, або навпаки, спростувати неправдиву інформацію. Що останнє, є досить важливим і актуальним на сьогоднішній день. Особливістю у проведенні брифінгу є непередбачуваність запитань від журналістів. Робоча нарада органів публічної влади, як один із видів брифінгу, відбувається також із залученням запрошених представників масмедіа.

Також одним із методів комунікаційного інструменту прес-служби є прес-реліз. Даний медіа-захід є важливим та необхідним з тієї точки зору, що висвітлюється саме нова, вкрай необхідна та конкретна інформація про ту чи іншу подію. Найбільшої та досить частой популярності у використанні прес-служби набрала практика використання медіа-техніки, а саме, фото- та відеорелізи. Таким чином, за допомогою інтернет-технологій з'являється можливість у розсилці електронних повідомлень до редакцій. Важливим аспектом є те, що наявність сайтів органів державної влади надає можливість висвітлювати систематично інформацію щодо новин про діяльність органів влади.

Не меншої популярності також набирають такі методи спілкування влади із громадянами як «online платформи» та «прямі ефіри», які також саме за допомогою прес-служби організуються як газетами, так і телекомпаніями. Також можна навести ще один приклад такого сучасного методу комунікацій між владою та масмедіа, як вебінари.

Даний метод є ефективним інструментом віртуальної комунікації, поєднавши в собі таких два поняття, як веб-конференція та семінар.

Організувати даний метод можливо саме за допомогою інтернету, оскільки він відбувається в режимі онлайн зустрічей, в яких відбувається як проведення тренінгів, так і семінарів, і ще досить великої кількості заходів. Таким чином, можна сказати, що даний метод має спектр переваг, основними серед яких є те, що спілкування відбувається в реальному часі, виникає можливість бути задіяним у даному вебінарі, будучи на відстані.

УДК 35.07/08-057.54(043.2)

Тимофєєв С. П.,

канд. наук з держ. упр., доцент
Інституту державного управління,

Потапова Ю. В.,

магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЕКСПЕРТНИЙ СУПРОВІД ПРОЦЕСУ ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ В ОРГАНАХ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Відповідно до точки зору дослідників, експертне співтовариство можна розглядати в двох сенсах. У вузькому сенсі експертне співтовариство – об'єднання осіб, що володіють спеціальними знаннями для вирішення будь-якого завдання. Наприклад, конкретний аналітичний чи дослідницький центр, інститут або підрозділ. У широкому сенсі експертне співтовариство являє собою середовище (простір), в якому генеруються експертні висновки та ідеї за напрямками людської діяльності.

Експертна діяльність в основному розуміється як діяльність, що включає в себе управлінське консультування, отримання унікальної інформації, діагностику та моніторинг, експертне прогнозування. Крім перерахованого, слід зазначити і такі напрями, як:

- підготовка аналітичних матеріалів;
- експертиза науково-дослідних робіт, програм і законопроектів, результатів досліджень;
- участь у законотворчій діяльності;

- реалізація науково-дослідних робіт і проєктів;
- проведення заходів та громадська діяльність.

Дослідники виділяють різні способи класифікації експертно-аналітичних структур. Основні з них:

1) консультативно-дорадчі структури, утворені при органах публічної влади;

2) приватні аналітичні центри, діяльність яких спрямована на проведення досліджень, вивчення думок населення, що здійснюється на контрактній основі;

3) дослідні аналітичні центри, які є науковою структурою, що складається переважно з діячів науки.

Кожна з виділених груп здійснює взаємодію з органами публічної влади на різних етапах і в різних формах.

Актуальність експертного супроводу в даний час зростає: представники органів влади потребують прийняття правильних управлінських рішень, підкріплених думкою досвідчених, грамотних і глибоко занурених у різноманітні тематичні області знань фахівців. Необхідність і значимість експертного супроводу діяльності органів публічної влади підтверджується результатами проведених досліджень, експертними думками та науковими публікаціями вітчизняних та зарубіжних авторів.

Актуальними питаннями у визначенні ролі експертного співтовариства є визначення формату взаємодії з органами публічної влади та здійснення відповідних функцій. Усі зазначені функції експертних структур можна об'єднати в дві групи: інструментальну і символічну. Інструментальною функцією розуміють, як такий процес, коли експертна оцінка дійсно цікавить представників владних структур і виступає в якості інструменту під час прийняття рішень. Символічна функція експертного співтовариства проявляється, коли діяльність і думка експертів не враховується при прийнятті управлінських рішень, будучи формальною. Головним тут є символічне залучення експертів до діяльності і підвищення легітимності вже фактично прийнятого рішення.

Виділяють наступні етапи прийняття рішень:

1. Виявлення та формулювання проблеми.
2. Формування групи з підготовки рішень проблеми.
3. Збір інформації та аналіз проблеми.
4. Підготовка та обґрунтування варіантів рішення.
5. Вибір і прийняття рішення.
6. Організація виконання рішення.
7. Контроль і оцінка результатів виконання рішення.

На думку експертів, експертно-аналітичне супроводження діяльності необхідне на всіх етапах процесу прийняття рішень органами влади.

Сьогодні відзначаються такі проблеми, з якими зіштовхуються як органи публічної влади, так і експертне співтовариство в процесі експертно-аналітичного супроводу діяльності:

1) не використовується або нерационально використовується експертний потенціал та (або) експертний ресурс;

2) відсутнє консолідуюче ядро експертного співтовариства, спостерігається домінування закритих, корпоративних експертних груп, тісно афілійованих з владними структурами. Відзначається, що в результаті практично весь досвід експертів пов'язаний з дослідженнями, вже узгодженими з державними пріоритетами, тому навіть за наявності різноманітності думок і оцінок експертне співтовариство найбільш ефективно відстоює пріоритети та інтереси держави, а не громадян;

3) відзначається недолік механізмів трансляції експертних знань і селекції перспективних ідей;

4) існує необхідність у удосконаленні нормативно-правової бази про експертну діяльність;

5) відсутні чіткі критерії оцінки ефективності експертно-аналітичного супроводу рішень і критерії статусу «експерт»;

6) немає достатньої прозорості і відкритості результатів експертної діяльності.

Проведений аналіз інформації, що знаходиться на інформаційних ресурсах, про діяльність експертних рад (консультативно-дорадчих органів) дозволяє зробити висновок про відсутність у відкритому доступі повної інформації щодо діяльності експертних рад, а іноді й інформація про їх склад є неактуальною. Відомостей про засідання, порядок денний та прийняті рішення теж далеко не завжди є, що ускладнює можливість зовнішнім експертам і зацікавленим особам проводити власний аналіз реалізації прийнятих рішень на засіданнях, а також знайомитися зі складом експертів для підтвердження якості наданих матеріалів.

Безумовно, для підвищення ефективності діяльності органів публічної влади необхідні чітко вибудована система експертно-аналітичного супроводу з відібраними висококваліфікованими експертами і спрямована на підготовку якісних матеріалів і програм, вироблення пропозицій і побудова прогнозів з метою їх подальшої реалізації, що має на меті підвищення уваги до означеної проблеми.

Тимофєєв С. П.,
канд. наук з держ. упр., доцент
Інституту державного управління,
Шепель Г. М.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ПАРТИСИПАТИВНИЙ МЕХАНІЗМ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК ВАЖЛИВИЙ ЕЛЕМЕНТ РЕАЛІЗАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

На сьогодні, основною тенденцією удосконалення процесу публічного управління стало перенесення успішних управлінських методів, інструментів і технологій з комерційної сфери в державну. Концепція партисипативного управління (менеджмент участі) стала активно використовуватися в комерційній сфері і отримала свій розвиток у другій половині ХХ ст. в США та інших країнах.

Ця концепція заснована на залученні співробітників організації в управління, прийняття рішень, в аналізі та вирішенні проблем, які зачіпають їх інтереси. Що стосується публічного управління, то в зарубіжних країнах партисипативний механізм вже давно застосовується як комплексна система взаємодії влади і суспільства. В Україні використання партисипативного механізму в публічному управлінні перебуває на початковому рівні.

Разом з тим, на сьогодні є всі передумови для формування партисипативного механізму в системі публічного управління:

– готовність уряду до забезпечення високого рівня прозорості всіх рівнів і гілок публічної влади, надання населенню можливості прийняття безпосередньої участі в управлінні державою;

– зрілість, активність і відповідальність громадянського суспільства, бажання населення в силу підвищення свого інтелектуального рівня, політичної грамотності та обізнаності брати участь в роботі держави, виборі політики країни, громадському обговоренні законопроектів, оцінки якості та результативності діяльності органів влади.

Дія партисипативного механізму в системі публічного управління має забезпечуватися реалізацією принципів, які є обов'язковими для дотримання певних блоків його структури. Так, з боку органів публічної влади повинні дотримуватися такі принципи:

– принцип пріоритетності – проявляється в першочерговому притягненні до спільного управління справами держави тих громадян,

які є професіоналами (експертами) за певними напрямками діяльності і можуть сприяти досягненню стратегічних цілей соціально-економічного розвитку та підвищення якості життя населення;

- партнерства – припускає добровільний характер участі громадян в діяльності органів публічної влади на взаємовигідних умовах і відсутність будь-яких санкцій за висунення ідей і пропозицій;

- транспарентності інформації – забезпечує рівні можливості вільного доступу до публічної інформації для всіх категорій населення, максимальну простоту і прозорість відкритої для громадян публічної інформації;

- інтерактивності взаємозв'язку – визначає необхідність наявності інтерактивних каналів взаємозв'язку органів виконавчої влади з населенням в будь-який момент часу (відповідні інтернет-портали працюють 24 години на добу);

- уніфікованості взаємодії – зобов'язує розробляти і затверджувати єдині регламенти роботи органів публічної влади з населенням на всіх рівнях публічного управління;

- системне врахування інтересів різних груп населення – дозволяє державі на системній основі формувати політику з використанням розсіяних в суспільстві ідей і досвіду;

- динамізма – передбачає постійну адаптацію партисипативних методів, каналів та інструментів залучення громадян до сучасних умов;

- комплексності – показує необхідність комплексного аналізу причинно-наслідкових зв'язків під час зміни елементів партисипативного механізму системи публічного управління як важливої складової частини соціо-економічної сфери;

- результативності – обумовлює взаємний інтерес всіх учасників партисипативного механізму публічного управління в результаті діяльності, в тому числі впровадження ідей, які знайшли схвалення (якщо громадяни бачать, що їхні ідеї «складаються в стіл», ентузіазм швидко згасає);

- різноманіття і поєднання форм участі населення в публічному управлінні – спрямований на найбільш повне задоволення потреб громадян в участі в публічному управлінні через забезпечення можливості (в тому числі для осіб з обмеженими можливостями) отримати бажану форму участі в публічному управлінні.

Публічне управління в сучасних умовах покликане забезпечувати соціальний добробут суспільства, високий рівень якості життя населення. Однією з головних тенденцій в публічному управлінні сьогодні, є інтеграція державного управління та місцевого самоврядування з інститутами громадянського суспільства.

Розвиток процесу партисипації – активізація залучення населення до участі в публічному управлінні, розширення форм і інструментів такої участі, є одним з важливих напрямів державної політики. Від рівня партисипації публічного управління залежить ефективність і результативність публічного управління, а також якість життя населення. Останнім часом, питання про впровадження і використання ефективних соціальних технологій особливо актуальне для муніципального управління.

Соціальні технології дозволяють виключити неефективні операції, виробляти науково обґрунтовані рішення, оптимізувати соціальні процеси, здійснювати управління за результатом.

Серед найбільш значущих характеристик сучасних соціальних технологій в науковій літературі часто називають: цілеспрямованість, наукову обґрунтованість, гарантованість результату, раціональність, послідовність, системність і оптимальність.

За характером вирішуваних завдань виділяють соціальні технології функціональні, інноваційні та технології вирішення соціальних протиріч і конфліктів. Функціональні соціальні технології призначені для оптимального функціонування існуючих соціальних систем; інноваційні спрямовані на забезпечення оптимального переходу різних соціальних систем в іншу якість; технології вирішення соціальних протиріч і конфліктів спрямовані на пошук оптимальних методів вирішення проблем.

Говорячи про функції соціальних технологій, їх можна розділити на дві групи: регулятивні та адаптаційні. Регулятивні функції забезпечують досягнення балансу інтересів у будь-яких соціальних групах, забезпечення оптимальної соціальної взаємодії, вирішення конфліктів. Адаптаційні функції полягають у виробленні моделі поведінки для нових ситуацій, прогнозування соціальних подій, проектуванні шляхів нейтралізації небажаних подій.

Технології соціальної участі передбачають певний порядок дій. Так, процедурами соціальної технології виступають:

1. Соціально-діагностичне дослідження середовища.
2. Інформування населення про зміст проекту управлінського рішення, про способи взаємодії з суб'єктами узгоджувального процесу;
3. Ініціювання громадської організації;
4. Організація і проведення процесу узгодження інтересів, прийняття варіанта рішення;
5. Контроль за виконанням досягнутих домовленостей.

Штирбов О. М.,
канд. наук з держ. упр., доцент
Інституту державного управління,
Крамаренко Р. М.,
магістрант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ВЗАЄМОДІЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД – ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ПОКРАЩЕННЯ НАДАННЯ ПОСЛУГ

Взаємодія територіальних громад виступає як зручний та ефективний інструмент для покращення якості наданих послуг, удосконалення діяльності органів місцевого самоврядування та як «перехідну форму» в процесі реформування місцевих органів влади та здійснення територіальної реформи в Україні.

Зміст взаємодії виявляється у тому, що територіальні громади на основі договору об'єднують зусилля та ресурси для вирішення існуючих проблем розвитку. Кінцевою метою співпраці має бути поліпшення якості життя членів громади. Взаємодія характерна для децентралізованої адміністративної територіальної системи управління, сутність якої полягає в тому, що чим вищий рівень автономії громади, тим більше у неї є можливостей співпрацювати з іншими стейкхолдерами.

Відповідно до статті 142 Розділ XI Конституції України, територіальні громади сіл, селищ і міст можуть об'єднувати на договірних засадах як об'єкти комунальної власності, так і кошти місцевих бюджетів для виконання спільних проєктів або для спільного фінансування (утримання) комунальних підприємств, організацій і установ, створювати для цього відповідні органи й служби.

Об'єднані територіальні громади, співпрацюючи між собою, відповідно до Закону України «Про співробітництво територіальних громад» повинні дотримуватися таких основних принципів: законності, добровільності, взаємної вигоди, прозорості та відкритості, рівноправності учасників, взаємної відповідальності суб'єктів співробітництва за їх результати.

Ураховуючи дефіцит бюджету, територіальні громади приймають рішення щодо співпраці здебільшого з економічних причин». Перш за все це через те, що в малих громадах часто виникають проблеми щодо здатності надавати певні послуги через недостатню кількість фінансових, кадрових та матеріальних ресурсів. Згуртування наявних ресурсів

громад дає змогу знайти більш ефективні підходи до реалізації та вирішення низки проблем, залучаючи спільні зусилля, знання та досвід.

Реалізація спільної мети за участі ресурсної складової громад може стосуватися як однієї, так і багатьох сфер та галузей, якими керують місцеві органи влади. Реалізація співробітництва територіальних громад у сфері спільних завдань та інтересів визначається повноваженнями, які зафіксовані у Законі України «Про місцеве самоврядування в Україні».

До них належать:

- соціально-економічний і культурний розвиток, планування та облік;
- бюджет, фінанси і ціни;
- управління комунальною власністю;
- житлово-комунальне господарство, побутове, торговельне обслуговування, громадське харчування, транспорт та зв'язок;
- будівництво;
- освіта, охорона здоров'я, культура, фізкультура та спорт;
- регулювання земельних відносин та охорона навколишнього природного середовища;
- соціальний захист населення;
- забезпечення законності, правопорядку, охорони прав, свобод і законних інтересів громадян.

Приклад досвіду м. Нова Одеса що на Миколаївщині показав, що в разі непрофесійного підходу до взаємодії громади із бізнесовими структурами громада може втратити не лише кошти, а й робочі місця. Так нещодавно через конфлікт громади з виробником молочної продукції який робив викиди в навколишнє середовище, підприємство зачинилось та перенесло виробництво в іншу громаду, що негативно відбилось на надходженнях в бюджет, втрати сягнули за підрахунками понад 6 млн грн, а робочі місця втратили понад 200 осіб. У цій ситуації слушна думка виконавчого директора Миколаївського відділення Асоціації міст України, голови постійної комісії з питань спільної власності територіальних громад сіл, селищ, міст Миколаївської області, житлово-комунального господарства, капітального будівництва та архітектури Олександра Мосіна про те, що між керівництвом громад та підприємствами завжди повинні бути перемовини: що може зробити бізнес, та чим громада може допомогти бізнесу.

Отже лише за рахунок спільної роботи фахівців над вирішенням проблем громад та реалізації різних інноваційних проєктів досягається підвищення прозорості діяльності органів місцевого самоврядування, покращення умов життєдіяльності місцевого населення, динамічний економічний, соціальний, екологічний та інституційний розвиток територій та країни загалом.

Шульга А. А.,
канд. наук з держ. упр., доцент б. в. з.
Інституту державного управління,
Іванова Н. М.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗДІЙСНЕННЯ РЕЄСТРАЦІЇ АВТОРСЬКОГО ПРАВА НА МУЗИЧНИЙ ТВІР В УКРАЇНІ

На сьогодні реєстрація авторського права на музичний твір не є обов'язковою і її наявність не впливає на виникнення у автора прав на його твір. Адже авторське право на музичний твір виникає з моменту створення такого твору і вираження його в матеріальному або на матеріальному носії. Ці положення відображені у національному законодавстві, зокрема, у ст. 437 Цивільного кодексу України та п. 2 ст. 11 Закону України «Про авторське право і суміжні права».

Та не дивлячись на те, що авторові реєструвати свої права на твір не обов'язково, йому важливо подбати про офіційну фіксацію дати створення свого твору. Адже в іншому випадку, недооцінка моменту державної реєстрації авторського права на музичний твір у подальшому може спричинити негативні ситуації, особливо, у разі захисту автором своїх прав на власний твір. Не варто також забувати, що свідоцтво про реєстрацію авторського права є вагомим інструментом у процесі здійснення судового розгляду щодо порушення прав автора або власника майнових прав на музичний твір.

З урахуванням зазначеного, хотілося б звернути особливу увагу на те, що будь-яка особа, яка володіє матеріальним об'єктом, в якому втілено або виражено музичний твір, не може ніяким чином перешкоджати особі, яка має авторське право на нього, у його реєстрації.

Згідно з Законом України «Про авторське право і суміжні права», суб'єкт авторського права для засвідчення авторства (авторського права) на оприлюднений чи не оприлюднений музичний твір, факту і дати опублікування такого твору чи договорів, які стосуються права автора на музичний твір, у будь-який час протягом строку охорони авторського права може зареєструвати своє авторське право на музичний твір у відповідних державних реєстрах.

Державна реєстрація авторського права в Україні здійснюється відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Постанови Кабінету Міністрів України «Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір»,

якою затверджено Порядок державної реєстрації авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір (далі – Порядок).

Розгляд заявки і прийняття рішення про реєстрацію авторського права на музичний твір або про відмову в реєстрації, а також розгляд заявки і прийняття рішення про реєстрацію договору, який стосується права автора на твір здійснюється протягом місяця від дати надходження правильно оформлених документів заявки.

Якщо заявки відповідають встановленим вимогам розділів II і III Порядку, приймається рішення про реєстрацію авторського права на музичний твір або про реєстрацію договору. У іншому випадку заявникам надсилається обґрунтоване рішення про відмову в реєстрації. При цьому документи, подані заявниками на реєстрацію, їм не повертаються.

На підставі рішення про реєстрацію авторського права на музичний твір та за наявності документа про сплату збору за оформлення і видачу свідоцтва, відомості про реєстрацію авторського права на музичний твір заносяться до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. Відповідно, на підставі рішення про реєстрацію договору відомості про його реєстрацію заносяться до Державного реєстру договорів, які стосуються права автора на твір.

Датою реєстрації авторського права на музичний твір є дата занесення відомостей про реєстрацію до Державного реєстру свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. Відповідно до дати реєстрації договору є дата занесення відомостей про реєстрацію до Державного реєстру договорів.

Результатом здійснення реєстрації авторського права на музичний твір є видача авторського свідоцтва – документа, який засвідчує юридичне право автора на музичний твір. У свідоцтві обов'язково вписується ім'я автора, за наявності його псевдонім та назва музичного твору.

Така законодавчо визначена процедура реєстрації авторського права на музичний твір є, на наш погляд, зрозумілою та з практичної точки зору зручною, тому процес здійснення реєстрації авторського права на твір не повинен спричиняти якісь проблемні моменти в осіб, які бажають здійснити таку реєстрацію.

За видачу свідоцтва сплачується державне мито, розмір і порядок сплати якого визначається законодавством. Кошти від сплати державного мита за видачу свідоцтва перераховуються до Державного бюджету України.

Слід наголосити, що авторське свідоцтво – це єдиний переконливий засіб підтвердження авторства на музичний твір у випадку його неправомірного використання іншими особами, в судових справах, під час укладання угод на отримання винагороди за використання музичного твору й ін.

Грунтуючись на загально-правових принципах публічності та гласності, відомості про реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на музичний твір, публікуються в спеціалізованих офіційних виданнях – «Каталог державної реєстрації» та «Авторське право і суміжні права» (офіційний бюлетень Державної служби інтелектуальної власності України).

Держана реєстрація авторського права на музичний твір:

– по-перше, позбавляє автора у потребі доведення його авторства в суперечливих випадках, оскільки з отриманням свідоцтва у нього автоматично з'являється презумпція авторства;

– по-друге, закріплює і засвідчує для третіх осіб факт володіння майновими правами конкретного автора;

– по-третє, дає можливість укладати договори про передачу авторського права;

– по-четверте, надає можливість авторові вносити створений ним музичний твір до статутного капіталу підприємств;

– по-п'яте, дає змогу авторові продавати своє авторське право на створений музичний твір, а також здійснювати інші дії, які не заборонені законом.

Отже, реєстрація авторського права на музичний твір – це процес отримання охоронного документа – свідоцтва про реєстрацію авторського права на музичний твір, шляхом його державної реєстрації в Державній службі інтелектуальної власності України, що не є обов'язковою вимогою як в Україні, так і в інших державах.

УДК 35.077.1:004.738.5](477)(043.2)

Шульга А. А.,

канд. наук з держ. упр., доцент б. в. з.

Інституту державного управління,

Несіна Я.,

студентка 237 гр. спеціальності

Публічне управління та адміністрування,

Кодинець А.,

студентка 237 гр. спеціальності

Публічне управління та адміністрування,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

АКТИВІЗАЦІЯ ВПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБИГУ В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ УКРАЇНИ

Сьогодні як в Україні, так і в усьому світі, враховуючи розвиток науково-технічного прогресу, одним із ключових завдань публічного управління є належна організація роботи з документами із вико-

ристанням комп'ютерних технологій. Адже в умовах глобалізації та інформатизації суспільства важливим є не тільки доступ до інформаційних ресурсів, а й скорочення часових витрат на розв'язання задач пов'язаних із документообігом та управлінням загалом. Саме за допомогою такої організації роботи в системі управління відбувається ефективна й оперативна взаємодія органів державної влади та місцевого самоврядування між собою та суспільством.

Сфера публічного управління є важливим створювачем інформації, оскільки в ній акумулюється правова, економічна, екологічна, статистична, політична, наукова та інші види діяльності, збираються та опрацьовуються дані про суб'єктів господарювання, населення, органів публічної влади та інше. Споживачами цієї інформації є всі органи влади, фізичні та юридичні особи.

Електронний документообіг у публічному управлінні розуміється, як комплекс заходів, що здійснюється в органах влади, на основі використання сучасних цифрових технологій. Ці заходи включають в себе створення, передавання, пошук, виконання і контроль документів відповідно до певних інструкцій, координації завдань між людьми та синхронізації даних. Відповідно електронним документом є документ, інформація у якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа, зокрема, електронного цифрового підпису. Юридична сила електронного документа не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму.

Організація документообігу органів державної влади здійснюється за допомогою системи електронного документообігу, що інтегрується із системою взаємодії. Система електронного документообігу є автоматичною системою, яка забезпечує сукупність процесів створення, оброблення, відправлення, передавання, одержання, зберігання, використання та знищення електронних документів, які виконуються із застосуванням перевірки цілісності та в разі необхідності з підтвердженням факту одержання таких документів. Завдяки цій системі забезпечується проходження електронних документів і їх електронних копій та взаємозв'язок із системами електронного документообігу інших установ.

Відносини, пов'язані з електронним документообігом та використанням електронних документів, регулюються Цивільним кодексом України, законами України «Про інформацію», «Про захист інформації в автоматизованих системах», «Про електронні довірчі послуги», «Про державну таємницю», «Про телекомунікації», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про Національний архівний фонд та архівні установи» та багатьма підзаконними актами.

Організація електронного документообігу є ефективним інструментарієм управління інформаційним забезпеченням діяльності публічно-владних

інституцій. Упровадження системи електронного документообігу позитивно впливає на прийняття та реалізацію управлінських рішень, забезпечення безпеки захисту інформації, контролювання за виконанням завдань органів державної влади та їх службових осіб тощо.

Першочерговим завданням для впровадження електронного діловодства має стати визначення основних перспектив його розвитку в системі органів державної влади України. Проте, наразі існує низка проблем, що перешкоджають реалізації окресленого. Це такі проблеми як: недостатнє забезпечення органів державної влади комп'ютерною технікою; неналежний рівень кваліфікації державних службовців у сфері комп'ютерного забезпечення й обслуговування, колізійність правових норм; відсутність психологічної готовності керівників до використання електронних цифрових підписів на документі; захист електронного документообігу від несанкціонованого доступу. На заваді розвитку національної системи електронного документообігу стоїть і низка проблем організаційного характеру. Наприклад, відсутність загальнодержавної інтегрованої системи, яка б забезпечувала зовнішній документообіг між державними органами та взаємодію державних органів і недержавних структур; відсутність спеціальних служб і технічних можливостей переводу вхідних паперових документів в електронну форму.

Ураховуючи зазначене, вважаємо, що дієвими способами розвитку електронного діловодства в органах державної влади є:

- нормативно-правове регулювання використання електронного діловодства в органах державної влади, а саме доопрацювання законодавчої бази з питань електронного документообігу (наприклад, спрощення процедури ідентифікації електронного цифрового підпису) та узгодження її з міжнародним законодавством;

- упровадження позитивного іноземного досвіду та світових інформаційних технологій у вітчизняній практиці здійснення публічного управління;

- належне комп'ютерне забезпечення органів державної влади та підвищення рівня кваліфікації державних службовців у відповідній сфері;

- створення такого програмного продукту, використання якого мінімізувало б ризики несанкціонованого доступу до конфіденційної інформації, упорядкування моніторингу інформації соціальних мереж;

- гарантування захисту персоналізованих даних.

Окремо хотілося б зазначити, що впровадження сучасного ліцензійного програмного забезпечення в органах державної влади дасть змогу автоматично використовувати в актуальному стані бази нормативних та

розпорядчих документів, які будуть постійно оновлюватися. Водночас інноваційні технології створення та ведення спеціалізованих електронних баз даних в органах державної влади дадуть змогу підвищити якість підготовки й подальшої реалізації управлінських рішень.

Таким чином, на сучасному етапі управління в органах державної влади гостро потребує впровадження інноваційних технологій. Це, у свою чергу, спонукає до створення і впровадження систем електронного документообігу, якісне функціонування яких сприятиме оперативному прийняттю рішень, узгодженню, контролю, оперативному доступу, зручному і швидкому використанню службової документації та ін.

УДК 349.3-057.75:35.078.3](477)(043.2)

Малиновська Н. Л.,

канд. іст. наук, доцент

Інституту державного управління,

Корсакова І. С.,

магістрантка

Інституту державного управління,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ІНФОРМАЦІЙНИЙ СУПРОВІД ПЕНСІЙНОЇ РЕФОРМИ В УКРАЇНІ

Пенсійна система в кожній країні – це важлива складова соціального захисту населення. Від ефективності цієї системи залежить добробут населення та рівень стабільності у суспільстві. Пенсійна система за своєю структурою та змістом представляє складний комплекс інститутів, відносин та механізмів, за допомогою яких формуються пенсійні фонди та створюються відповідні умови для пенсійного забезпечення працездатного населення.

Пенсійні відносини є основним видом суспільних відносин, які складають систему соціального забезпечення. Єдність і відносна самостійність пенсійних відносин підтримується відповідними системами пенсійного забезпечення.

З першого січня 2004 року після прийняття законів України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» (*Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування [Електрон. ресурс]: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV : за станом на 1 січня 2017 р. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1058-15>*) та «Про

недержавне пенсійне забезпечення» (*Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України № 1057-IV від 09.07.2003 р. // Офіційний вісник України. 2003. №46. С. 512*) в державі докорінно змінилася структура пенсійного забезпечення – замість діючої однорівневої державної системи пенсійного забезпечення запроваджено трирівневу систему, в якій першим рівнем є реформована солідарна система, другий та третій рівні – це нові та маловідомі українському загалу компоненти державної та приватної накопичувальної системи пенсійного страхування. Відповідно до діючого законодавства, перший та другий рівні становлять обов'язкову систему державного пенсійного страхування, де другий рівень є накопичувальним, а третій рівень базується на засадах добровільної участі у формуванні пенсійних накопичень з метою здійснення додаткового пенсійного забезпечення. Третій рівень пенсійної системи врегульовано Законом України «Про недержавне пенсійне забезпечення».

Тобто, офіційно в країні ця реформована трирівнева система запроваджена, проте на даний час не функціонує повноцінно, оскільки взагалі не діє накопичувальна складова загальнообов'язкового державного пенсійного страхування, а система недержавного пенсійного забезпечення охоплює не більше 10 % населення держави. (*Пенсійна реформа в Україні: громадські слухання (матеріали громадських слухань з питань реформування системи пенсійного забезпечення в Україні). 2017. 54 с.*)

Фахівці визначають багато причин, чому реформування відбувається так повільно. Але однією з причин є недостатній інформаційний супровід пенсійного реформування. Повільні зміни в пенсійній реформі пояснюються і тим, що люди не знають і не розуміють, що має бути, що для цього треба зробити, причому, як з боку отримувачів пенсійних виплат, так і фахівців, у той час, як будь-яка реформа – це створення нової суспільної практики в межах існуючого інституту або поза ним. Відповідно, для здійснення реформи необхідно залучити до її виконання суспільство загалом. Найкращий спосіб викликати довіру до того чи іншого процесу, інституту чи організації – надати громадянам повну та об'єктивну інформацію про його діяльність. Сьогодні ми стикаємось із тим, що про більшість позитивних змін чи тенденцій в країні знає не так багато людей.

Відсутність інформації викликає недовіру до уряду, тягне за собою необізнаність і неправильне розуміння пенсійної реформи населенням, що знижує рівень прогресу змін. Створюються перешкоди для її реалізації через невпевненість громадян в її успішності.

Будучи непоінформованими, громадяни відчувають себе незахищеними і є невпевненими у фінансовій стабільності держави в майбут-

ньому у разі суттєвих змін. Запровадження накопичувальної системи та недержавного пенсійного страхування урядом несе за собою нерозуміння фінансових джерел цих видів забезпечення населення через відсутність достатнього обсягу інформаційно-роз'яснювальної роботи. Переважною більшістю інформування населення проводиться за допомогою телебачення, що не сприймається як джерело достовірної інформації на сьогоднішній день, а також за допомогою інтернет-ресурсів, до яких частина громадян не має доступу, або ж не знає, які саме публікації є актуальними, які сайти містять підтверджену інформацію, а які застарілу та неправдиву.

Поглиблення знань щодо проблеми якісного інформаційного супроводу населення щодо пенсійної реформи є нагальною потребою у побудові правової демократичної держави та є одним із ефективних чинників її впровадження.

Досягти очікуваної ефективності інноваційних змін у сфері пенсійного забезпечення можливо тільки за підтримки з боку громадськості, постійного забезпечення «зворотного зв'язку» з населенням щодо його оцінки задоволення якістю надання соціальної допомоги і послуг. Це потребує якісного інформаційного супроводу процесу реформування соціального захисту населення загалом та реформування пенсійної реформи зокрема.

УДК 351.77(043.2)

Верба С. М.,
старший викладач
Інституту державного управління,
Гацуц А. Г.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я: ПОНЯТТЯ ТА МЕХАНІЗМИ РЕАЛІЗАЦІЇ

Державне управління охороною здоров'я – це один з пріоритетних напрямів державної політики у будь-якій країні, адже турбота про здоров'я та життя населення є базовими. Саме здоров'я населення є ключовим показником продуктивності та якості робочої сили та

ефективності виробництва. Його цінність, як важливого ресурсу, необхідна для виробництва інтелектуальних, культурних і матеріальних благ.

Сучасний світ усвідомлює взаємозв'язок здоров'я та соціальної складової, тому життя і здоров'я людей визначають як найвищі соціальні цінності, з боку ж медицини – зростає увага до вивчення хвороб через соціальні причини.

Якщо розглядати державне управління охороною здоров'я через системний підхід, то його об'єктом є державна система охорони здоров'я України загалом, а суб'єктом – система органів виконавчої влади, між якими розподілені завдання та функції.

Так, в умовах демократичної держави, формується, так звана, «децентралізована система управління», з широким використанням механізмів делегування повноважень вищих органів нижчим. Механізм управління розуміється як складова частина системи управління, що впливає на чинники, від яких залежить результат діяльності управлінського об'єкта (рис 1.).

Рис. 1

У більшості країн, та в Україні зокрема, до основних механізмів реалізації державної політики і забезпечення діяльності системи охорони здоров'я щодо задоволення потреб населення в отриманні медичної допомоги є нормативно-правова база галузі, яка допомагає регламентувати управління, надання і контроль за медичною діяльністю на всіх її рівнях.

Державне управління охороною здоров'я здійснюється відповідно до Конституції України та Основ законодавства про охорону здоров'я. Також, сюди можна віднести численні підзаконні нормативно-правові акти; положення відповідних органів виконавчої влади і місцевого самоврядування; постанови Уряду і накази Міністерства охорони здоров'я України.

Реалізація за дотриманням державного регулювання покладається на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування (табл. 1).

Таблиця 1

Державні регулятори галузі охорони здоров'я

Президент України	<ul style="list-style-type: none"> – виступає гарантом прав громадян на охорону здоров'я; – забезпечує виконання законодавства про охорону здоров'я; – здійснює інші повноваження, передбачені Конституцією України.
Верховна Рада України	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечує закріплення конституційних і законодавчих основ охорони здоров'я; – визначає цілі, головні завдання, напрями, принципи та пріоритети; – встановлює нормативи і об'єми бюджетного фінансування; – створює системи відповідних регуляторів; – затверджує перелік комплексних та цільових загальнодержавних програм з охорони здоров'я.
Кабінет Міністрів України	<ul style="list-style-type: none"> – організовує розробку та здійснення комплексних і цільових програм; – укладає міжурядові угоди і координує міжнародну співпрацю з питань охорони здоров'я; – створює правові, економічні та організаційні механізми
Міністерство охорони здоров'я	<ul style="list-style-type: none"> – розробляє пріоритетні напрями діяльності національної служби охорони здоров'я; – забезпечує гарантований рівень кваліфікованої медичної допомоги населенню; – здійснює профілактичні заходи в охороні здоров'я громадян; – розробляє прогнози та показники розвитку національної служби охорони здоров'я тощо.
Місцеві адміністрації, а також Міністерство оборони України, МВС України, Служба безпеки України та ін.	<ul style="list-style-type: none"> – здійснюють керівництво установами охорони здоров'я
Санітарно-профілактичні, лікувально-профілактичні, фізкультурно-профілактичні, санаторно-курортні, аптечні, науково-медичні та інші установи охорони здоров'я	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечують безпосередню охорону здоров'я

Отже, державне управління охорони здоров'я є діяльність органів держави щодо організації та управління усіх складових цієї галузі для задоволення потреб громадян України, насамперед шляхом збереження і зміцнення здоров'я.

До покращення роботи механізмів державного регулювання системою охорони здоров'я можна віднести:

- розробку та затвердження концепції стратегічного планування галузі охорони здоров'я в Україні;
- приведення національного законодавства з охорони здоров'я у відповідність до законодавства Європейського Союзу;
- перехід на багатоканальну систему фінансування медичної галузі;
- забезпечення якості та ефективності діяльності державного регулювання сфери охорони здоров'я;
- підтримка фінансово фундаментальних та прикладних наукових досліджень у галузі охорони здоров'я;
- підвищення вимог до підготовки наукових кадрів, забезпечення раціонального використання науково-інформаційних ресурсів у галузі охорони здоров'я.

У період пандемії (через COVID-19), перед державою постали нові питання, які потребують нових методів та механізмів від державної політики у сфері охорони здоров'я щодо їх вирішення. Ці механізми мають розроблятися з урахуванням впровадження системного підходу до державної соціально-економічної політики та підвищення рівня обізнаності суспільства про значення і переваги впровадження сталого споживання та виробництва з метою збереження здоров'я громадян.

Перед керівниками медичних закладів постало завдання із реалізації державної політики та прийняття управлінських рішень в період надзвичайних ситуацій; пошук додаткових джерел фінансування та посилення діяльності щодо своєчасного вирішення проблем зі здоров'ям суспільства. Органи ж державної влади повинні забезпечити планову мобілізацію структурних ресурсів.

УДК 351.77.08:005.591.4](477)(043.2)

Верба С. М.,
старший викладач
Інституту державного управління,
Нікулін В. С.,
магістрант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ МЕДИЧНОЇ РЕФОРМИ В УМОВАХ СИСТЕМНИХ ЗМІН

Проголошення медичної реформи висуває на порядок денний питання здійснення державної політики в медичній галузі, її спряму-

вання на необхідні перетворення і створення нової системи охорони здоров'я, здатної забезпечити права громадян на медичну допомогу. Запровадження ґрунтовних змін в організації будь-якої сфери суспільного життя здійснюється шляхом реалізації відповідної державної політики. У зв'язку з цим актуалізуються питання вибору напрямів та шляхів її здійснення, з'ясування її форми та способу реалізації. Реформування медичної системи в Україні, старт якої почався у 2017 р., вважається реальним напрямом виходу української сфери охорони здоров'я з масштабної кризи, одним із основних аспектів якої є переорієнтування на переважно страховий принцип функціонування, в результаті чого основним джерелом фінансування охорони здоров'я стають кошти обов'язкового медичного страхування.

Сучасні тенденції впровадження європейських норм в суспільне та політичне життя вимагають реформування усіх його сфер. Здоров'я населення, як і якість життя загалом, є одним з головних показників, що характеризують рівень соціально-економічного розвитку держави. Проблема низького рівня здоров'я населення в Україні обумовлена, як проблемами у сфері охорони здоров'я, так і демографічними, соціально-економічними процесами, низькою ефективністю витрат на охорону здоров'я. У цих умовах система охорони здоров'я, головним завданням якої є збереження і відновлення здоров'я людини шляхом зниження захворюваності, зростання продуктивності праці, продовження працездатного періоду трудящих, що в свою чергу сприяє зростанню національного доходу країни і підвищенню добробуту народу, виявилася досить складної ситуації, коли зміна умов господарювання вимагає адекватного пристосування до них.

Відповідно до рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я стратегія розвитку гуманітарних ресурсів в сфері охорони здоров'я повинна бути спрямована на створення системи раціонального управління кадрами, під якою мається на увазі грамотне планування, підготовка і використання медичного персоналу. Кінцевою метою кадрового планування в охороні здоров'я має бути задоволення поточних і очікуваних потреб населення у медичній допомозі з урахуванням кліматично-географічних особливостей тих чи інших територій, демографічної ситуації, потреб суспільства в поліпшенні здоров'я, фінансової доступності медичної допомоги та повноти охоплення різних верств і груп населення медичними заходами.

Однак через існування значних міжнаціональних і міжтериторіальних відмінностей ВООЗ досі не вдавалося виробити універсальну методику кадрового планування в секторі охорони здоров'я, придатну

для загальносвітового користування. Проте, провідними експертами ВООЗ вироблена загальносвітова стратегія кадрового планування, покликана допомогти багатьом країнам, що розвиваються в рішенні найбільш гострих кадрових проблем.

Формування ефективного процесу управління системою охорони здоров'я в Україні залежить від діяльності державних органів по своєчасному оновленню нормативно-правової бази, що регулюють процеси, які відбуваються в галузі охорони здоров'я, а також від рівня та актуальності державної політики ефективного кадрового забезпечення медичними працівниками. У системі охорони здоров'я проблема з'являється тоді, коли населення не задовольняє свої потреби в отриманні якісної медичної допомоги. Зазначене питання вирішується за ефективною державною політикою, яка визначає вектор розвитку всієї системи охорони здоров'я на перспективу.

Розвиток системи охорони здоров'я передбачає ефективну і злагоджену діяльність на усіх рівнях управління, перш за все у вирішенні питання щодо заповнення кадрових ресурсів і якісного використання усього кадрового потенціалу. Не можна не відзначити, що найбільша відповідальність лягає на діяльність медичних установ (організацій), чия ефективність і результативність безпосередньо залежить від високо-професійної підготовки та якісної роботи медичного персоналу. Загалом реалізовану кадрову політику у сфері охорони здоров'я варто доопрацювати.

Під час планування потреб системи охорони здоров'я в медичних кадрах вкрай важливо враховувати такі фактори, як щорічний базовий рівень медичних працівників; щорічна кількість випускників; рівень щорічної еміграції та імміграції медичних працівників; щорічні втрати медичних кадрів через вихід на пенсію, повної втрати працездатності.

В умовах кризи пандемії Covid-19 необхідна реалізація продуманої і адекватної політики в галузі управління кадрами, спрямованої на випереджаюче прогнозування процесу відтворення кадрів в системі охорони здоров'я, зважаючи на передумови про ключову роль кваліфікованих медичних кадрів в наданні якісної лікарської допомоги. Криза, викликана пандемією Covid-19 довела, що невирішеними залишаються питання кадрового забезпечення, оскільки від їх чисельності, структури, рівня кваліфікації, компетентності, рівня оплати праці, людських і моральних якостей залежить якість наданих медичних послуг в країні.

Здійснені заходи в процесі реалізації медичної реформи загалом демонструють позитивні зрушення в сфері охорони здоров'я.

Верба С. М.,
старший викладач
Інституту державного управління,
Ракомін О. А.,
магістрант,
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

МЕДИЧНА РЕФОРМА В УКРАЇНІ: УПРАВЛІНСЬКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ

В Україні значною мірою сформоване законодавче поле для ефективного проведення реформування системи охорони здоров'я.

Довгий час основним нормотворчим актом, який регламентує основні підходи в системі управління охороною здоров'я є Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», який було прийнято 19 листопада 1992 року. За цей довгий термін значна кількість поправок та доповнень до Закону значною мірою трансформували та усучаснили його сутність особливо зміни, що були прийняті у 2017 році під час підготовки до втілення основних механізмів медичної реформи.

Основним нормотворчим актом, який регламентує процедури трансформації системи управління охороною здоров'я є Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19 жовтня 2017 року.

Одним з нових нормативно-методичних підходів в системі охорони здоров'я, що застосовується цим Законом є програми медичних гарантій. Від декларування загальних підходів надання медичної допомоги усім громадянам на безкоштовній основі, в поданому Законі подано напрями трансформації та запропоновано новий підхід, який чітко визначає сфери медичного забезпечення, у яких держава гарантує медичне забезпечення. До таких сфер віднесено:

- 1) екстрену медичну допомогу;
- 2) первинну медичну допомогу;
- 3) вторинну (спеціалізовану) медичну допомогу;
- 4) третинну (високоспеціалізовану) медичну допомогу;
- 5) паліативну медичну допомогу;
- 6) медичну реабілітацію;
- 7) медичну допомогу дітям до 16 років;
- 8) медичну допомогу у зв'язку з вагітністю та пологами.

У перспективі пацієнти також відчують на собі запровадження електронної системи охорони здоров'я eHealth. Завдяки їй, медичні

картки українців будуть електронними, а записатися на візит до лікаря можна буде онлайн. Також завдяки цій системі пацієнти зможуть відслідковувати наявність у конкретних лікарнях безкоштовних ліків.

Сутність медичної реформи в Україні в 2021 році буде змінена. Під час зустрічі в онлайн-режимі представників «Великої сімки» і главою делегації Євросоюзу в Україні було заявлено, що керівництво МОЗ вирішило виправити допущені раніше помилки. Перші кроки стануть помітними в 4 кварталі цього року.

1. Уже з липня 2020 року медичні заклади отримають недофінансовану раніше допомогу.

2. Також планується зміна рівня зарплати медиків. Це відбудеться восени-взимку цього року. При реформуванні медицини буде перейнятий досвід зарубіжних медустанов. Мета сьогоденного керівництва МОЗ – створити одну з кращих систем охорони здоров'я в світі.

3. За словами глави МОЗ, першочергові дії сьогоденного керівництва будуть спрямовані на зміну ситуації в дефіцитних мед-установах. Тобто, на отримання додаткового фінансування можуть претендувати медичні установи, в яких відзначається нестача лікарських препаратів, обладнання. При тому буде враховуватися кількість поступаючих на лікування пацієнтів, в тому числі хворих на коронавірусну інфекцію.

4. Також реформування намагається охопити такі напрями, як боротьба з туберкульозом, лікування пацієнтів з психічними захворюваннями. Якщо такі установи опинилися на межі закриття, МОЗ має ґрунтовніше переглянути проблему і прийняти позитивне рішення.

УДК 351.77(477)(043.2)

Верба С. М.,
старший викладач
Інституту державного управління,
Сточанін Л. І.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Система охорони здоров'я (СОЗ) відіграє особливу роль у забезпеченні належного рівня життя. Здоров'я людини, як оціночна характеристика, першим входить до індексу людського розвитку –

універсального показника рівня суспільного розвитку країни і водночас чутливого індикатору ефективності державного управління.

Державне управління СОЗ є одним з пріоритетних напрямів державної політики, оскільки турбота про життя і здоров'я є базовими для будь якої країни. Від здоров'я населення залежить якість робочої сили, її продуктивність та ефективність виробництва. Цей напрям державної політики постійно удосконалюється у відповідності до об'єктивних запитів суспільства, і тому, актуальним є дослідження механізму здійснення державної політики охорони здоров'я, що вимагає ґрунтовного вивчення та розробки теоретичних засад щодо сутності, методів та особливостей державного управління СОЗ усіх ланок в Україні в інтересах держави і окремої особи.

Підвищення ефективності діяльності держави в сфері охорони здоров'я виходить за рамки компетенції медичної парадигми і має відповідати потребам сучасних соціально-політичних інститутів у частині наявності керованої і прогнозованої системи, що відповідає за збереження і розвиток потенціалу здоров'я нації.

На даний момент, державна політика в галузі охорони здоров'я може бути визначена як сукупність цілей, завдань, засобів, узгоджених дій та заходів органів державної влади, органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, спрямованих на збереження і зміцнення здоров'я людини, розвиток системи громадського здоров'я, забезпечення права людини на охорону здоров'я.

Першочерговими цілями державної політики охорони здоров'я є розвиток доступності та якості наданої медичної допомоги. За доступності і високої якості наданої медичної допомоги навантаження на систему охорони здоров'я спаде і підтримувати здоров'я і профілактику хвороб можна буде за допомогою здорового способу життя. Головною метою державної політики в сфері охорони здоров'я залишається поліпшення рівня здоров'я населення, зниження рівня смертності, забезпечення рівного права для всіх громадян до отримання медичних послуг.

Низка розвинених країн вже модернізували систему охорони здоров'я у ХХ столітті. Україна запізнюється з комплексним забезпеченням цього процесу, який включає в себе не тільки власне технологічну модернізацію медицини, але і перманентне коригування державної політики адекватно до нових потреб і запитів, удосконалення нормативно-правової бази, державного контролю і регулювання і т. ін. Реформування системи охорони здоров'я населення, децентралізація та зміна пріоритетів її фінансового забезпечення, вдосконалення ринку медичних послуг, розвиток конкурентних відносин в охороні здоров'я

потребують використання адекватних управлінських форм, методів і технологій, що дозволить чіткіше і справедливіше розподіляти кошти на фінансування медицини, а пацієнти отримають більше можливостей вибирати лікаря і медичний заклад.

Поточна реформа СОЗ пов'язана із підписанням Україною Угоди про асоціацію з Європейським Союзом (ЄС), та прийняттям зобов'язання щодо підвищення ефективності надання медичної допомоги.

Реформа зараз знаходиться в активній третій стадії, передбачаючи зміну концепції фінансування, утворення госпітальних округів, перетворення закладів охорони здоров'я з бюджетних установ у комунальні некомерційні підприємства, зміни, пов'язані із новими принципами здійснення державних закупівель та запровадженням низки антикорупційних заходів. Особлива увага в ході реформи приділяється оцінюванню якості та доступності медичних послуг населенню.

Головна мета реформи охорони здоров'я полягає в забезпеченні доступу населення до високоякісних медичних послуг. За задумом уряду, державна відповідальність повинна була бути обмежена ресурсами, наявними в його розпорядженні. Оскільки в Україні існує гостра проблема інфекційних захворювань, то щорічно виділяються кошти з бюджету для надання допомоги людям, які хворіють на ці недуги, наприклад, туберкульоз, ВІЛ і т. ін. Очікується рішення таких проблем, як кадровий дефіцит, збільшення охоплення всіх громадян профілактичними заходами, збільшення рівня доступності медичних послуг та оптимізація роботи медичних закладів.

УДК 35.08(043.2)

Верба С. М.,
старший викладач
Інституту державного управління,
Бондаренко В.,
студентка 237 гр. спеціальності
Публічне управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ НОВОГО РІВНЯ У ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ ЗА РАХУНОК РОЗВИТКУ SOFT SKILLS

Термін *soft skills* (англ. «м'які навички») – індивідуалістичні навички, котрі є притаманними всім, проте у кожної людини вони

розвинуті на різному рівні та є залежними від типу особистості, типу темпераменту, особливості характеру певного індивіду. Тобто це ті навички, котрі полегшують будь-який тип праці і та загалом життя людини і є індивідуальними. Soft skills не є певним типом набору професійних навичок, що мають конкретні професійні ланки, навпаки вони не пов'язані із певним професійним сегментом. Зараз soft skills стали більш важливими, аніж hard skills (англ. «жорсткі навички») – навички, що можна вивчити, протестувати, що є набутими під час вивчення певної дисципліни/типу роботи.

Таким чином задля удосконалення роботи державної ланки в державі варто звернути увагу на особистісний розвиток кожного індивіда, що своєю роботою впливає на фінальний результат – роботу та розвиток країни.

Вивчаючи тему hard&soft skills зосередимо увагу саме на soft skills, оскільки hard skills виховують ще із садочка та школи, шліфуючи це в закладах вищої освіти за рахунок лекцій, семінарів та здачі іспитів.

Основними рисами soft skills можна виділити такі:

- налагоджена робота в команді;
- критичне мислення;
- лідерські якості;
- креативність рішень;
- використання таймменеджменту в роботі;
- додержання дедлайнів;
- відповідальність за виконану роботу;
- самодисципліна.

Зараз вступила в дію пора «швидкого життя», адже плінність часу збільшила свої обороти. Потрібно швидше адаптувати життя до змін, швидше засвоювати нову інформацію та відтворювати її у всіх сферах: особисте життя, робота, навчання, хобі та навіть відпочинок.

Це і не добре і не погано – це просто є, адже в такому темпі народжуються круті ідеї та втілюються у життя інновації. Тому конче потрібно бути готовим до таких перетворень. Аби все встигати – варто розмежувати свій день на певні відрізки, аби задати певний темп.

Тайм-менеджмент у загальному розумінні – певний розклад дня, тижня, місяця, року. Проте в глобальному плані інструменти та практики тайм-менеджменту вибудовують життя. Таким чином нагальність такого питання, як ефективний розподіл часу, постає в певний момент життя у кожної людини та є актуальним дотепер.

Хоча всі практики у вільному доступі та на інтуїтивному рівні багато хто просто їх не помічає та проживає своє життя не на сто відсотків. Таким чином, завдяки правильному розподілу часу, державний службовець матиме змогу швидше виконувати поставлені задачі, за

рахунок вже прокачаних власних soft skills. Наприклад удосконаливши такі навички: самодисципліна, тайм-менеджерування роботи, додержання дедлайнів – службовець зможе розмежувати відрізки часу на такі, що будуть власно комфортними саме для нього та його темпу життя, проте в рамках встановленого дедлайну, за рахунок тайм-менеджменту.

УДК 342.9:338.465](477)(043.2)

Малікіна О. А.,
старший викладач
Інституту державного управління,
Волошанівська В. В.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

На сьогодні Україна переживає адаптацію до реформ в тому числі і існуючої системи надання адміністративних послуг. Реформування системи необхідне для покращення роботи даних органів, збільшення позитивних відгуків про їхню діяльність та для того щоб вони відповідали основним вимогам суспільства, а саме: доступність, зручність та результативність.

Отримання адміністративних послуг є регулярною процедурою для громадян та підприємств, установ, організацій, адже для вчинення будь-якої дії та під час виникнення правовідносин в будь-якій сфері особі необхідно отримувати різноманітні довідки, отримувати дозволи, реєструвати нерухомість тощо. Тому не дивлячись на досить непогане сформоване законодавство щодо регулювання надання адміністративних послуг фізичні та юридичні особи – запитувачі інформації часто стикаються з різними, на перший погляд незначними незручностями та проблемами.

За даними соціологічних досліджень (проведеного фондом «Демократичні ініціативи») споживачі адміністративних послуг вказують на наявність: складних процедур надання адміністративних послуг; територіальну розпорошеність адміністративних органів; занадто тривалі терміни надання багатьох адміністративних послуг; незручного й обмеженого режиму роботи адміністративних органів; наявність великих черг в адміністративних органах; відсутність належних умов для очікування; відсутність належної інформації; відсутність альтер-

нативних способів звернення до адміністративних органів за адміністративними послугами; до вагомих проблем належить і питання оплати адміністративних послуг; належного ставлення до відвідувачів адміністративних органів.

Також недостатньо приділено уваги впровадженню інтернет технологій у використання як громадськістю, так і працівниками.

Якість надання адміністративних послуг є одним із визначальних чинників процесу створення ефективних центрів надання адміністративних послуг. Оцінка якості надання послуг – це, фактично, перевірка діяльності суб'єкта надання послуг щодо відповідності результату наданої послуги офіційно встановленим вимогам.

Однією з базових основ для формування методології оцінки діяльності ЦНАП та якості послуг може бути чинна система управління якістю ISO 9001. Основним принципом цієї системи є орієнтація на потреби й очікування замовників, що забезпечується шляхом створення та функціонування клієнто-орієнтованої системи надання послуг, яка спрямована на постійне отримання відгуків та коментарів і враховує зауваження та пропозиції замовників послуг.

Підвищення якості надання адміністративних послуг та розвиток роботи Центрів надання адміністративних послуг на сьогодні є чи не провідними питаннями реформування в частині адміністративних послуг.

Важливим інструментом контролю якості адміністративних послуг є моніторинг надання адміністративних послуг.

Таким чином, в рамках подальшого реформування системи адміністративних послуг з метою поліпшення якості їх надання населенню слід вдосконалити процедуру моніторингу та оцінювання якості надання адміністративних послуг. З цієї метою необхідно:

- залучити громадські організації до проведення оцінки якості надання адміністративних послуг;
- забезпечити регулярне висвітлення результатів моніторингу надання адміністративних послуг у засобах масової інформації.

З метою поліпшення якості обслуговування споживачів адміністративних послуг також необхідно здійснити наступні кроки. Місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування, за яких утворені центри надання адміністративних послуг:

- привести діяльність утворених при них центрів у відповідність із вимогами Закону України «Про адміністративні послуги», зокрема, щодо часу прийому суб'єктів звернень;
- поліпшити інформування громадян з питань надання адміністративних послуг в центрах;
- покращити якість консультування громадян з питань надання адміністративних послуг в центрах;

– розглянути можливість організації надання супутніх послуг у приміщеннях утворених при них центрів.

Центральним органам виконавчої влади, які надають адміністративні послуги:

– привести нормативно-правові акти, згідно яких ними надаються адміністративні послуги, у відповідність до вимог Закону України «Про адміністративні послуги»;

– проводити регулярний аналіз зауважень і пропозицій суб'єктів звернень щодо якості надання адміністративних послуг.

З метою формування у посадових осіб центрів надання адміністративних послуг, органів виконавчої влади, які надають адміністративні послуги, ставлення до громадян як до клієнтів, їх мотивування до кращого обслуговування споживачів адміністративних послуг необхідно:

– проводити навчання працівників центрів надання адміністративних послуг, співробітників органів виконавчої влади, які надають адміністративні послуги, з питань культури обслуговування громадян;

– запровадити системи заохочень (винагород, надбавок) за ефективну роботу для працівників центрів надання адміністративних послуг, співробітників органів виконавчої влади, які надають адміністративні послуги.

Отже, запровадження системи управління якістю надання адміністративних послуг сприятиме підвищенню результативності та ефективності порядку надання адміністративних послуг органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, що призведе до підвищення авторитету та іміджу органів влади серед населення.

УДК 352+351.74]:[343.226:316.36](477)(043.2)

Малікіна О. А.,

старший викладач

Інституту державного управління,

Євдокимова О. М.,

магістрантка

Інституту державного управління,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВИХ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ В УКРАЇНІ ЯК ЗАСІБ ПОПЕРЕДЖЕННЯ НАСИЛЬСТВА В СІМ'Ї

При місцевих органах виконавчої влади й органах місцевого самоврядування створені постійно діючі робочі комісії з питань координації

дій щодо попередження насильства в сім'ї. До їх складу входять дільничні офіцери поліції, представники управлінь соціального захисту, сектору ювенальної превенції при відділеннях поліції, служби у справах дітей, центрів соціальних служб для молоді. До роботи такої комісії можуть залучатись представники органів освіти, охорони здоров'я, громадських організацій (за їх згодою).

Питаннями профілактики насильства в сім'ї, захистом прав осіб, які постраждали від такого насильства, опікується сектор превенції Національної поліції, до якого належать дільничні офіцери поліції.

Дільничні офіцери поліції приділяють увагу налагодженню зв'язків із населенням, трудовими колективами та громадськими формуваннями з охорони публічного порядку.

Об'єднання зусиль різних суб'єктів соціальної роботи, насамперед, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді, служб у справах дітей, дільничних інспекторів поліції, сектору ювенальної превенції при відділеннях поліції, шкільних поліцейських, соціальних педагогів і психологів сприятиме більш ефективному вирішенню питань, пов'язаних із насильством в сім'ї. Оскільки проблема насильницької поведінки – багатоаспектна, то й подолання її пов'язується з наданням комплексу послуг: психологічних, соціально-педагогічних, соціально-економічних, правових, соціально-медичних тощо.

Окремо слід наголосити на взаємодії правоохоронних органів з органами державної влади й місцевого самоврядування, неурядовими і громадськими організаціями в питаннях реабілітації жертв насильства в сім'ї та направлення осіб, які вчинили таке насильство, на проходження корекційних програм.

Необхідно ширше впроваджувати сучасні методики в корекційній роботі з особами, які вчинили/вчиняють насильство в сім'ї, розробляти різноманітні модулі для формування ненасильницької поведінки і гуманістичних цінностей. Це потребує, в свою чергу, підготовки мультидисциплінарних команд фахівців, які реалізовуватимуть ці модулі в роботі з кривдниками та агресорами в сім'ї. Тому для проведення результативної корекційної роботи з особами, які вчинили насильство в сім'ї, слід передусім поширити це поняття у сферу соціальної роботи та роботи правоохоронних органів.

Корекційна робота з особами, які вчинили насильство в сім'ї, виступає комплексом соціальних послуг, спрямованим на формування гуманістичних цінностей і ненасильницької поведінки, яка ґрунтується на новій моделі сімейного життя на засадах гендерної рівності і дотриманні прав членів родини, відповідальності за свою поведінку та її наслідки для себе й членів своєї сім'ї, усвідомленні того, що насильство

в сім'ї – це порушення прав людини, правопорушення та злочин (в окремих випадках).

Правоохоронна діяльність, здійснювана відповідними органами, робить першу спробу корекції через зупинення насильства й ознайомлення особи з юридичною відповідальністю за вчинене. Утім, не слід зводити цю роботу до роботи одного її суб'єкта, оскільки проблема насильства є багатоаспектною і вимагає гнучкості в її подоланні.

Таким чином, для ефективного запобігання й протидії насильству в сім'ї, яке, на жаль, є поширеним явищем в українському суспільстві, потрібна консолідація зусиль органів державної влади та місцевого самоврядування, закладів, установ, громадських об'єднань, правоохоронних органів та їх взаємодія в розв'язанні цієї проблеми.

УДК 351.84-053.2-058.862(043.2)

Малікіна О. А.,
старший викладач
Інституту державного управління,
Зіньковська А. Ю.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

РОЛЬ ДЕРЖАВИ У ЗАПРОВАДЖЕННІ АЛЬТЕРНАТИВНИХ ФОРМ ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ-СИРІТ ТА ДІТЕЙ, ПОЗБАВЛЕНИХ БАТЬКІВСЬКОГО ПІКЛУВАННЯ

На жаль, проблема сирітства існує в кожній країні і залишається проблемою для кожного суспільства загалом. Тож головне завдання нашої держави сьогодні – створити найкращі умови для підтримки соціально вразливих дітей, які полягають не в ізоляції дітей, що знаходяться в несприятливому оточенні, а інтеграції їх в сім'ю.

На сьогодні в Україні поширено три основні сімейні форми виховання дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, до них відносяться прийомні сім'ї, дитячі будинки сімейного типу та усиновлення.

Відомо, що переважна більшість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, виховується саме у інтернатних закладах. Ці діти, як правило, суттєво відрізняються від тих дітей, які виховуються у сім'ях тим, що їм не вистачає родинного тепла, батьківської любові,

ласки та доброти. Усе це абсолютно необхідне для гармонійного зростання всебічно розвиненої духовно та морально стійкої особистості, тому треба звернути більшу увагу на впровадження однієї з форм державної опіки – інституту прийомної сім'ї, це дозволяє дітям пройти процес соціалізації в нормальних сімейних умовах. Адже сім'я є одним із найважливіших інститутів соціалізації дитини, персональним навколишнім середовищем її розвитку, оскільки саме в сім'ї беруть початок світогляд, морально-естетичні ідеали і смаки, норми поведінки, трудові навички, ціннісні орієнтири дитини, тобто усі ті якості, які згодом становитимуть її сутність як людини.

Але треба звернути увагу на те що, як і в звичайних сім'ях прийомні сім'ї та дитячі будинки сімейного типу мають певні проблеми у подальшому їх функціонуванні. Однією з таких проблем є підбір кандидатів у прийомні батьки та батьки-вихователі для створення прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу та здійснення подальшого взаємного добробуту сім'ї та дитини. Непоодиноким є припинення функціонування дитячих будинків сімейного типу та прийомних сімей в зв'язку з відсутністю взаємопорозуміння між членами даних сімей, що супроводжується вибуттям прийомних дітей та дітей-вихованців із сімейного оточення, а це суттєво впливає на моральний розвиток дитини. Також недостатньо уваги приділяється вивченню проблем, пов'язаних із психологічними особливостями дітей, які потрапляють до прийомних сімей та дитячих будинків сімейного типу; проблем спілкування рідних та прийомних дітей між собою; необхідність підтримання зв'язків з біологічними батьками дитини; не визначені питання підготовки батьків-вихователів щодо необхідності розгляду їх опіки над дітьми як тимчасового явища; формування позиції першочергового врахування інтересів дитини у визначенні її влаштування.

Але навіть після усунення всіх недоліків, ніяка із вищезазначених форм не замінить дитині тепла рідної родини, тож політика держави ще має бути спрямована на усунення причини соціального сирітства: стабілізувати економіку та політичну ситуацію в країні, підтримки новостворених сімей та допомога їм у разі потреби, створення нових робочих місць тощо, адже поширенню такого негативного соціального явища як сирітство в нашій країні сприяє: збільшення рівня безробіття, бідність значної частини населення, послаблення значимості інституту сім'ї, втрата старшим та молодшим поколінням загальнолюдських моральних цінностей, пияцтво та наркоманія.

Тому, подальша робота державних установ, професійних соціальних працівників, громадських та благодійних організацій, пересічних громадян, має стати об'єднання зусиль та проведення широких інформаційних компаній з метою підвищення відповідальності громади за долю кожної дитини.

Малікіна О. А.,
старший викладач
Інституту державного управління,
Краснопольський В. В.
магістрант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СИСТЕМА ПІДГОТОВКИ І РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ У ПОЛЬЩІ

Система підготовки і розвитку державних службовців в Німеччині відноситься до систем закритого типу. Вона включає в себе як загальнодержавні структури (Федеральна академія державного управління, Міністерство Внутрішніх справ, Федеральна вища школа Державного муніципального управління та Академія німецького союзу державних службовців), так і відповідні вищі школи.

На регіональному рівні підвищення кваліфікації забезпечується переважно інститутами підготовки. У Німеччині основними вимогами до державних службовців є професійна освіта відповідного напрямку підготовки, види і діяльність якої залежать від рівня в державному управлінні. Особливу увагу в процесі навчання і розвитку фахівців вищого рівня приділяється стажуванню.

Основними формами підвищення розвитку державних службовців в Німеччині є:

- підвищення кваліфікації для початківців;
- підвищення кваліфікації за фахом і посади;
- підвищення кваліфікації з метою переходу до служби вищого рангу;
- підвищення кваліфікації для керівників.

Форми підвищення кваліфікації можна розділити на дві групи: перша – забезпечення належного рівня кваліфікації службовця, яка є обов'язковою для всіх фахівців, які прийняті на посаду; друга – адаптивна, яка передбачає підготовку (адаптацію) службовців до змін, тобто навчання направляє на збереження або підвищення отриманої на посаді кваліфікації та надання необхідних знань для кваліфікованої роботи.

Одним з яскравих прикладів необхідності зміни підходів у державному управлінні, підготовці і розвитку державних службовців для України є приклад Польської Республіки. Специфіка державної служби Польщі полягає в тому, що корпус державної служби включає

тільки ті посади, на які поширюється влада Прем'єр-міністра. Ті, хто підпорядковані іншим конституційним органам влади, не входять до Корпусу державної служби. Міністри, державні секретарі, заступники секретарів і воєводств, губернатори і їх заступники належать до політичної сфери і не включені в державну службу. Корпус державної служби ділиться на дві категорії: працівники державної служби, що працюють на основі трудового договору, і державні службовці, що працюють на основі призначення. Співробітники, які вперше вступили на державну службу, повинні пройти підготовчу службу, термін якої не перевищує 4 місяці і завершується складанням іспиту.

Важливим елементом системи професійної підготовки і розвитку державних службовців є тренінги:

- центральні тренінги плануються, організовуються і керуються головою державної служби;

- генеральні тренінги плануються, організовуються і керуються офісом Генеральних Директорів;

- навчання за індивідуальними програмами професійного розвитку членів Корпусу державної служби плануються, організовуються і керуються офісом Генеральних Директорів за погодженням з членом Корпусу державної служби, який працює в цьому офісі;

- спеціалізовані тренінги плануються, організовуються і керуються офісом Генеральних Директорів і обумовлені навчальними потребами самого офісу.

Ключовим інститутом у системі професійної підготовки і розвитку державних службовців є Національна школа публічного адміністрування (студенти KSAP набираються на навчання за допомогою відкритих і конкурентних процедур набору). Випускники після закінчення навчальної програми автоматично приймаються на державну службу. Вони можуть вільно вибирати посаду з числа тих, які передбачаються Прем'єр-міністром для випускників. Програма підготовки є міждисциплінарною. Програмою пропонується повна необхідна підготовка для тих, хто планує зайняти керівну, експертну або управлінську посаду в польській державній службі на центральному та провінційному рівнях.

У той же час, варто відзначити, що Національна школа публічного адміністрування займається розвитком професійної кваліфікації державних службовців, які працюють у органах публічної адміністрації. Навчальні курси адресовані ретельно підібраним групам слухачів. KSAP організовує різні семінари і навчальні курси, що включають одночасно вивчення іноземної мови, вивчення законодавства, міжнародних і європейських відносин, економіки тощо.

Малікіна О. А.,
старший викладач
Інституту державного управління,
Челенко В.,
студентка 337 гр. спеціальності
Публічне управління та адміністрування,
Касілова А.,
студентка 337 гр. спеціальності
Публічне управління та адміністрування,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СИСТЕМА ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ НАСЕЛЕННЯ: СУТНІСТЬ, ВИДИ ТА ФУНКЦІЇ

Щоб розібратися у системі соціального захисту слід здійснити аналіз поняття «соціального захисту».

Уперше словосполучення «соціальна держава» з'явилося у першій половині XIX ст. Соціальну державу розуміють, як тип організації державного життя, яке має виконувати соціальну функцію і характеристику правової держави.

Слід розуміти, що держава, яка є демократичною повинна забезпечити свободу людині, яка є найвищою цінністю, крім того, така держава сприяє рівному доступу людини до власності, рівності прав кожної людини на участь у політичному житті країни.

Крім того, держава гарантує правопорядок, сприяє стабільності правової системи та забезпечує організацію громадського життя на принципах права.

Найважливішим обов'язком держави перед громадянами є забезпечення їх прав, зафіксованих в Європейській соціальній хартії, у ст. 25 Загальної декларації прав людини, а також в міжнародному пакті про економічні, соціальні й культурні права та інших міжнародних документах. «Кожна людина має право на такий життєвий рівень, включаючи одяг, їжу, житло, медичний догляд та необхідне соціальне обслуговування, який є необхідним для підтримання здоров'я і добробуту її самої та її сім'ї, і право на забезпечення в разі безробіття, хвороби, інвалідності, вдовства, старості чи іншого випадку втрати засобів до існування через незалежні від неї обставини».

Конституцією України, прийнятою 28 червня 1998 року, Україну було проголошено соціальною державою. Найголовніше за все – це визначає, що забезпечення економічних та соціальних прав громадян є пріоритетним для держави.

Невід'ємною частиною політики будь-якої держави, яка дійсно несе відповідальність за надання громадянам гідного рівня життя, за

добробут мешканців країни є соціальний захист. Це саме той момент, від виконання якого залежить розвиток країни, та й взагалі, суспільства.

Про ефективність соціальної підтримки може свідчити, насамперед, можливість певних верств населення задовольняти свої потреби, впевненість їх у завтрашньому дні.

Соціальний захист містить як пасивні, так і активні заходи підтримки доходів. Пасивними заходами є соціальна допомога, активними – соціальне страхування (тобто забезпечення доходів у випадку втрати працездатності чи роботи), лікування та профілактика хвороб, а також сприяння освіти й підвищенню кваліфікації.

Пасивну підтримку слід розуміти як всі види державної допомоги, які виплачуються громадянам з державного бюджету. За своєю сутністю пасивна підтримка повинна бути адресною, оскільки вона надається виключно тим, хто її потребує.

Пенсії, інші види соціальних виплат та допомоги, що є основним джерелом існування, мають забезпечувати рівень життя, не нижчий від прожиткового мінімуму, встановленого законом.

Державна допомога населенню – це перш за все фінансово-економічна категорія відносин, і виникають вони завдяки дії соціальних, фінансових та економічних законів.

Якщо система соціальної підтримки є ефективною, то вона, насамперед, забезпечує відтворювальний процес, сприяє соціальній стабільності суспільства, дає можливість окремим категоріям задовольняти свої потреби.

Білоруський науковець Корнеєнко О. В. наводить тлумачення таким поняттям, як:

1. Соціальні виплати – «надання конкретним особам або їх сім'ям коштів в зв'язку з настанням в їх житті певних подій/ситуацій унаслідок соціальних ризиків, з метою відшкодування втраченого доходу (майна, власності) або надання додаткового доходу в зв'язку з його відсутністю або низьким рівнем в різних формах: пенсій, допомог або компенсацій (для повного або часткового відшкодування витрат, пов'язаних з особливими умовами проживання або трудової діяльності, зі смертю, зі шкодою, завданою здоров'ю, вихованням дітей, з втратою майна), а також стипендій».

2. Соціальна підтримка – «діяльність по задоволенню потреб конкретних людей або їх сімей, що виникають внаслідок настання в їхньому житті певних подій під впливом соціальних ризиків, шляхом надання їм: – спеціалізованих соціальних послуг, тобто сприяння в здійсненні різного роду функцій, пов'язаних з життєдіяльністю, в натуральній формі;

3. Спеціальних соціальних пільг, тобто переваг, пов'язаних зі звільненням або полегшенням умов виконання ними встановлених законодавством норм (правил, умов) життєдіяльності матеріального характеру (пільги в галузі житлового забезпечення та житлово-комунального обслуговування; в області медичного забезпечення та реабілітації тощо);

4. Щомісячних та одноразових соціальних допомог.

Визначення мінімального споживчого бюджету, індексація цін і доходів населення.

Система соціальної підтримки населення несе у собі дві основні найголовніші функції:

– зменшення наслідків бідності, які несуть у собі негатив, шляхом надання адресної допомоги населенню;

– створення умов для трудової зайнятості громадян у праці, що буде оплачуватися та надання їм соціального страхування, у разі потреби та необхідності.

Отже, система державної соціальної підтримки населення є діяльністю, яка направлена на допомогу громадянам, які опинилися у складних життєвих ситуаціях, на умови життя яких вплинули певні соціальні ризики, які опинилися у ситуаціях, які порушують адекватність життєдіяльності і тому, вирішити самостійно їх дуже важко.

УДК 352.071.55:161.201.3](477)(043.2)

Суслов М. М.,

докторант PhD, магістрант

Інституту державного управління,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

КОНСТРУКТИВІСТСЬКИЙ ПІДХІД – МЕТОДОЛОГІЧНА ОСНОВА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЛОКАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ

Актуальність дослідження вивчення локальної ідентичності займає важливе місце у житті сучасного українського суспільства, що формується в умовах реформи децентралізації, яка охопила територію всієї країни, досягла конкретних соціально та економічно значущих результатів, зокрема на шляху створення об'єднаних територіальних громад (далі ОТГ).

У якості теоретико-методологічної основи вивчення локальної ідентичності ОТГ нами був використаний конструктивістський підхід, що передбачає розгляд її формування, як конструкт, результат практики соціальних і політичних акторів.

В умовах реформи децентралізації й створення ОТГ конструктивізм переміщує центр уваги на процес і механізми конструювання локальної ідентичності, а тому розуміється нами, як інструмент (спосіб), що поєднує індивідів у місцеве співтовариство ОТГ на основі їх віри в її існування й відчуття приналежності до неї. Самі індивіди свідомо або несвідомо визначають свою ідентичність й можуть змінювати її у відповідності з існуючим соціально-політичним контекстом.

Погоджуючись з думкою Е. Еріксона, що наполягав на тому, що ідентичність характеризує зв'язок особистості з певною суспільною групою, й притаманною їй системою цінностей, ідеалів, норм та вимог, тобто на нашу думку ідентичність характеризує інтегрованість індивіда в місцеве співтовариство.

Ідентичність – це самосвідомість індивіда або групи, продукт самоідентифікації, розуміння того, що людина має якості, що відрізняють її від інших. Саме ідентичність дозволяє зберегти наступність і виявляється джерелом цілісності й розвитку, визначає поведінку людей, як членів місцевого співтовариства ОТГ.

Саме конструктивістський підхід дозволяє визначити локальну ідентичність, як ключовий елемент суб'єктивної реальності, що формується за допомогою конкретних практичних дій, що допомагають індивіду її засвоїти та ідентифікувати себе в межах певної території ОТГ.

Ми вважаємо, що локальна ідентичність є не тільки властивістю індивіда й групи співвідносити себе з певною територією (адміністративно-територіальною одиницею), але і являє собою якість, що активно конструюється й репрезентується на рівні індивідуальної й колективної свідомості населення та є процесом інтерпретації місцевої своєрідності, через який локальна унікальність здобуває інституціональні риси в певних символах, нормах, правилах і міфах місцевого співтовариства. Тому співвідношення й взаємодія територіальних громад, що входять в новоутворені ОТГ, у процесі ідентифікації розуміється нами як пошук самотождності територіальними громадами, що об'єдналися в ОТГ, як процес формування локальної ідентичності ОТГ.

Об'єднання територій громад в ОТГ можливе лише за наявності певних ознак:

- спільної історичної долі;
- властивих цій території і співтовариству особливостей культури (матеріальної й духовної);
- географічної єдності території;
- типу економіки.

Вважаємо, що саме локальна ідентичність ОТГ в умовах децентралізації стає основою для особливого сприйняття загальних проблем, тому що складається на основі спільності території,

особливостей господарського життя, певної системи цінностей, етнічної й конфесійної спільності.

З точки зору конструктивістського підходу локальна ідентичність може вибудовуватися, усвідомлюватися людьми не обов'язково за всіма ознаками (ідентифікація із територією, її історією, культурою, традиціями й ін.), а за якимось із них. Крім того у населення може бути не одна, а декілька різних ідентичностей – так звана багатоаспектна ідентичність, що включає українську, етнічну і регіональну ідентичність.

Саме тому ми вважаємо, що формування локальної ідентичності потрібно розглядати, як процес її конструювання на рівні ОТГ, у який включені територіальні громади (спільноти), що спрямовані на побудову нової локальної ідентичності об'єднаної територіальної громади.

Таким чином, локальна ідентичність визначена нами, як процес інтерпретації місцевої своєрідності території, на який територіальна місцева унікальність здобуває інституціоналізовані риси через певні символи й міфи. Оскільки локальна ідентичність проявляється в процесі конструювання найбільш значимих для місцевого співтовариства показників її унікальності й пов'язана з цілеспрямованою діяльністю суб'єктів (органів місцевого самоврядування, результатом діяльності яких є її просторовий конструкт). Вона є не тільки властивістю індивіда, групи, співтовариства співвідносити себе з певною територією, але і являє собою якість, що активно конструюється й репрезентується на рівні індивідуальної й колективної свідомості. Саме тому в основу моделі конструювання локальної ідентичності покладені когнітивні, ціннісні, чуттєво-емоційний і регулятивний компоненти, як канали конструювання й функціонування локальної ідентичності.

УДК 347.97/99:006](043.2)

Сальніков О. О.,

аспірант PhD

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ СУДОВОЇ СИСТЕМИ

Усі судові органи мають одне призначення і головний зміст – захист прав і свобод громадян, конституційного ладу, національної безпеки, територіальної цілісності, дотримання законності й справедливості в суспільстві. Задоволення євроінтеграційних прагнень України передбачає

обов'язкову адаптацію судової системи до системи Ради Європи та Європейського Союзу.

Необхідність реформування судової влади постала від часу проголошення суверенітету й незалежності української держави, початку процесу реального забезпечення прав і свобод людини і громадянина, затвердження верховенства права в суспільному житті. Саме Концепція судово-правової реформи, схвалена Верховною Радою України 28 квітня 1992 р. мала на меті вирішити поставлені питання Конституцією України де задекларовано закріплення принципу поділу влади на законодавчу, виконавчу та судову, а саме в ст. 6 Конституції України. Згідно з ст. 124 Конституції правосуддя в Україні здійснюється виключно судами, які уособлюють судову владу. Стратегія реформування судоустрою, судочинства та суміжних інститутів на 2015–2020 роки, схвалена Указом Президента України 20 травня 2015 року, передбачала аналіз нинішнього стану правосуддя, окреслення напрямів та етапів реформування, системи завдань та заходів, які мають на меті практичну реалізацію принципу верховенства права та забезпечення функціонування судової влади.

Адміністративна діяльність судів, зокрема, розподіл судових справ, нагляд за персоналом, формування бюджету, здійснюється безпосередньо суддями або спеціальними органами, які складаються переважно з представників судових органів. Найбільш повно принцип незалежності суддів та судів сформульований в Основних принципах незалежності судових органів, розроблених і прийнятих VII Конгресом ООН по попередженню злочинності та поводженню з правопорушниками, які схвалені в 1985 році Генеральною Асамблеєю ООН. Зокрема, у вищезазначених принципах особлива увага була приділена питанням забезпечення незалежності суддів від інших органів державної влади, виключної компетенції органів судової влади у питаннях правосуддя, дотримання неупередженості під час вирішення справ, а також зобов'язання державних органів забезпечувати ефективне виконання судовими органами, покладених на них функцій та повноважень.

Реалізація судової реформи нерозривно пов'язана з усталеним історичним досвідом в галузі права та роботи судової системи, з вивченням досвіду функціонування судової влади в окремих країнах.

Сучасні судові системи традиційно вивчаються і аналізуються за принципом їх побудови, структури, наявності або відсутності спеціалізованої юстиції, іноді за порядком створення судових органів і майже завжди головна увага приділяється незалежності судових органів та суддів. Зауважу, що питання управління в судах (або адміністрування) або судами взагалі і в тому числі судовою системою загалом предметом

детального дослідження стають досить рідко. Проте – це питання дуже важливе в сфері впровадження судової реформи в державі і навіть є невід’ємною частиною реформи, тому є необхідність у його детальному дослідженні в подальшому, адже судове адміністрування полягає в забезпеченні належних умов для справедливого відправлення правосуддя та винесення суддями своєчасних, чітких і добре обґрунтованих рішень. Крім того, відповідно до Міжнародних стандартів судової системи до основних можна віднести такі: обов’язок державних органів, установ та організацій, органів місцевого самоврядування, громадян та їх об’єднань поважати незалежність суддів і не посягати на неї; без шкоди для своєї незалежності судді та судова влада мають підтримувати конструктивні робочі відносини з установами та органами влади; обов’язок виконавчої та законодавчої влади забезпечувати незалежність суддів та унеможливити заходи, які можуть її обмежити; коментуючи рішення суддів, виконавча та законодавча влада мають уникати критики, яка може підірвати незалежність судової влади або довіру суспільства до неї; орган влади, який ухвалює рішення щодо добору та підвищення суддів по службі, має бути незалежним від виконавчої та законодавчої влади.

УДК 351:911.375.1](477)(043.2)

Бабаян А. Е.,
аспірант PhD, магістрант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ПРОЦЕСИ ТА ТЕНДЕНЦІЇ УРБАНІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Особливості урбанізації в сучасній Україні полягають в тому, що ці процеси проходять в контексті депопуляції населення в комплексі із економічною кризою. Ці обставини стосуються як міст, так і сільських територій.

На сучасному етапі найбільш зручні та комфортні умови для подальшого зростання мають великі міські поселення, де відбуваються найбільші соціально-економічні зміни. Поступово розбудовуючи виробничу і соціальну ринкову інфраструктуру, ці населені пункти стають сприятливими для розміщення складних виробництв, розвитку сфери послуг та управлінської діяльності. В умовах соціально-економічної кризи такі міста стають центрами прогресивних змін у реструктуризації господарства, а їх мешканці – носіями нових суспільних відносин.

Переважна більшість середніх та малих міст виявились неспроможними втримати існуючу кількість населення, але й тут є винятки – суто аграрні регіони, де сільське населення активно мігрує до міст.

У регіональному розрізі виявляються наступні тенденції: зростання населення міст відбувається найбільше на заході та в центрі країни, а також на Півдні. Незважаючи на кількісні втрати міського населення, продовжується процес утворення агломерацій, який виражається у посиленні зв'язків між найбільшими містами та прилеглою до них територією на основі трудових міграцій, спільних ринків праці, землі, фінансових ресурсів тощо.

Таким чином, епоха старого, індустріального агломерування відходить у минуле, змінюючись новим, постіндустріальним типом розселення. Найяскравішими прикладами таких агломерацій є Київська, Харківська, певною мірою Одеська, Львівська. Субурбанізаційний відтік заможного населення у приміську зону, будівництво котеджних містечок та реорганізація прилеглих до міста сіл сприяють виникненню агломеративних форм навіть біля набагато менших міст у традиційно сільських регіонах (Вінниця, Тернопіль, Житомир), хоча повноцінними міськими агломераціями в класичному розумінні терміну вони не є. В індустріальних регіонах Сходу зачатки нового постіндустріального агломерування поєднуються із традиційним промисловим агломеруванням.

Із отриманням країною незалежності вітчизняна система розселення отримала можливість для самостійного формування в межах державної території. Основний каркас цієї системи складають міські утворення. Тому в сучасних умовах відбуваються додаткові зміни та уточнення сфер функціонального впливу найбільших міст та формування регіональних систем розселення. Згідно з Генеральною схемою планування території України, центрами таких систем стають найбільші міста та їх агломеративні утворення – Київ, Харків, Дніпро, Донецьк, Одеса, Львів. Особливості сучасного зростання міст, демографія та економічне районування зумовлюють до виділення ще двох планових центрів – Вінниці на Поділлі та Луцька на Волині.

У майбутньому прогнозується відновлення зростання міст, особливо у західній та центральній частинах держави, оскільки при неминучому зростанні продуктивності праці в сільському господарстві до показників розвинутих країн вільна робоча сила буде перетікати до міст. Таким чином, рівні урбанізації регіонів України будуть з часом вирівнюватись. Продовжиться розвиток існуючих агломерацій та формування нових, зокрема у приморській частині України.

Сухарников В. І.,
аспірант PhD, магістрант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ТЕНДЕНЦІ ПОДАЛЬШОЇ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

Процеси децентралізації в Україні відбуваються в контексті масштабних глобальних суспільних змін в світі і тому тісно пов'язані з новими підходами до організації публічного управління. Особливо актуальними завданнями постають питання удосконалення владних відносин на місцевому рівні, які перебувають під впливом ринкових економічних відносин. Це зумовлює зміну акцентів у суб'єктах та рівнях відповідальності. У нових умовах публічних відносин основним суб'єктом прийняття рішень щодо розвитку територіальної громади та відповідальною стороною в процесах управління стають органи місцевого самоврядування та їх лідери. Глобалізація світової економіки зумовлює посилення ролі громади в економічному розвитку регіонів країни, а відтак – і самої країни. Від добробуту територіальних громад безпосередньо залежить процвітання країни загалом, її успіх в економічній, соціальній, гуманітарній політиці. Поступово протягом реформи децентралізації в нашому суспільстві сформувалося бачення, що ОТГ мають реальні можливості визначати стратегію власного розвитку, встановлювати пріоритети, розбудовувати комфортні та привабливі економічні, соціально-гуманітарні, культурні умови життя.

Одним з ключових завдань реформи децентралізації постає необхідність перетворення громад на основних суб'єктів управління, які можуть самостійно забезпечувати свої потреби та запити, з чим безпосередньо пов'язано поняття спроможності об'єднаних територіальних громад. Одним з важливих аспектів цих процесів є планування місцевого розвитку, яке є досить потужним економічним механізмом реалізації державної політики.

Зарубіжний та вже вітчизняний досвід засвідчили, що забезпечення позитивного бренду місцевого розвитку ускладнюється та стає більш технологічним та науково обґрунтованим, тому ці питання мають бути об'єктом окремого дослідження. З посиленням ролі місцевого самоврядування в економіці країн зменшується роль держави загалом, її виконавчої гілки. Серед сучасних тенденцій характерним явищем стає те, що суб'єктами міжнародних економічних відносин стають не лише країни, а підприємства, регіони та територіальні громади.

У період з 2014 по 2021 роки сформовано нормативно-правові засади у сфері реалізації реформи місцевого самоврядування на засадах

децентралізації, зокрема визначено аспекти та механізми добровільного об'єднання територіальних громад, їх співробітництва, передачі повноважень від органів виконавчої влади до органів місцевого самоврядування, фінансової децентралізації. Ці заходи дозволяють посилити функціональну та фінансову спроможність місцевого самоврядування.

Законодавче забезпечення децентралізації влади в Україні відповідає європейським нормам управління і створює надійне підґрунтя для практичної реалізації та наступного етапу реформування публічного управління. Для забезпечення успішного завершення децентралізації влади необхідним є прийняття ще низки нормативно-правових актів, які би врегулювали невирішені питання об'єднаних територіальних громад.

На сучасному етапі основні питання пов'язані з розв'язанням проблем розвитку інфраструктури на місцях, усуненням нерівномірного фінансування територій, напрями розвитку сільських територій, спрощення процедури адміністративних послуг, подолання корупційних схем під час розподілу фінансування тощо.

УДК 342.9:338.465]:004.738.5](043.2)

Алексєєнко Г. О.,
магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ

В умовах трансформаційних перетворень, які наразі відбуваються в Україні, зростає увага до якості послуг, що надаються населенню органами місцевого самоврядування. Відповідно до європейських стандартів організації публічного простору, одними з базових принципів взаємодії громади та влади є прозорість, відповідальність, ефективність, взаємовигідність та узгодженість інтересів. Сучасні суспільно-політичні події в країні явно демонструють небезпеку неадекватності діяльності органів місцевої влади очікуванням та прагненням народу. У сучасному світі адекватність влади в громаді забезпечується не тільки використанням новітніх управлінських технологій, але й досягненнями науки та техніки.

І одним з найважливіших напрямів такої адаптації є максимально активне запровадження в діяльності органів місцевого самоврядування інформаційно-комунікаційних технологій та електронного урядування.

Саме ці технології дозволяють органам влади діяти ефективно та бути адекватними очікуванням громадян. Ці тези беззаперечно підтверджують актуальність дослідження зазначеної проблеми.

Для забезпечення розвитку інфраструктури надання адміністративних послуг громадянам за допомогою електронних комунікацій доцільно запровадити такі шляхи:

1. Збереження паралельного існування центрів надання адміністративних послуг та єдиних дозвільних центрів з чітким розмежуванням сфери їх діяльності, як базових елементів інфраструктури надання адміністративних послуг. Ці центри, поряд з наданням послуг також повинні виконувати функцію підтвердження документів, отриманих громадянами з державних реєстрів та баз даних.

2. Створення онлайн сервісів на сайтах суб'єктів надання адміністративних послуг для забезпечення більш ефективної системи надання адміністративних послуг.

3. Розвиток регіональних центрів надання електронних адміністративних послуг для розширення сервісної інфраструктури взаємодії між суб'єктами надання послуг.

4. Удосконалення роботи єдиного державного порталу адміністративних послуг (<http://poslugy.gov.ua/>) як порталу, на якому будь-який громадянин може отримати всі види адміністративних послуг без територіальних або інших обмежень.

З метою забезпечення надання населенню адміністративних послуг в електронній формі необхідно:

1. Державному агентству з питань електронного урядування України, Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерству економічного розвитку і торгівлі України:

– розробити стратегію запровадження надання адміністративних послуг в електронній формі органами державної влади та органами місцевого самоврядування. Під час розробки стратегії розглянути можливість використання технологій «мобільного уряду» у сфері надання електронних адміністративних послуг;

– з метою визначення черговості переведення в електронну форму адміністративних послуг провести опитування серед споживачів адміністративних послуг.

2. Державному агентству з питань електронного урядування України, Верховній Раді України:

– закріпити на законодавчому рівні та запровадити єдині загальнодержавні стандарти функціонування систем електронного документообігу органів державної влади.

3. Кабінету Міністрів України, органам місцевого самоврядування:

– прискорити перехід органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на електронний документообіг.

4. Для забезпечення надання населенню адміністративних послуг в електронній формі також необхідно створити та забезпечити функціонування системи електронної взаємодії органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

5. Державному агентству з питань електронного урядування України, Міністерству регіонального розвитку:

– провести консультації із представниками міжнародних донорських організацій для залучення додаткових ресурсів для фінансування впровадження в Україні електронних адміністративних послуг.

6. Державному агентству з питань електронного урядування України:

– організувати підвищення кваліфікації співробітників органів місцевого самоврядування з питань електронного урядування;

– впровадити заходи з інформування населення щодо можливостей та переваг отримання адміністративних послуг в електронній формі з метою стимулювання попиту на користування електронними сервісами.

7. З метою забезпечення надання громадянам електронних адміністративних послуг належної якості також варто розробити стандарти якості електронних адміністративних послуг, запровадити регулярний моніторинг якості надання адміністративних послуг в електронній формі органами державної влади та органами місцевого самоврядування.

Головними умовами забезпечення ефективної організації адміністративних послуг через онлайн-сервіси є:

1) наявність можливостей та бажання отримувачів послуг отримувати відповідні послуги через онлайн-сервіси, належна інформатизація більшої (переважної) частини населення держави;

2) належна оснащеність органів державної влади та місцевого самоврядування, інших суб'єктів надання адміністративних послуг інформаційно-комунікаційними технологіями, програмним забезпеченням, що відповідає єдиним стандартам якості, має достатні технічні характеристики;

3) забезпечення безпеки зберігання персональних даних в інформаційно-телекомунікаційних системах надавачів адміністративних послуг, контроль за достовірністю інформації, що міститься у таких базах даних;

4) налагодження взаємодії між органами державної влади, місцевого самоврядування, іншими суб'єктами надання адміністративних послуг, що передбачає доступ відповідних суб'єктів до баз даних, сумісність інформаційно-комунікаційних систем різних суб'єктів надання адміністративних послуг (інтероперабельність), що дає можливість для їх онлайн взаємодії;

5) наявність законодавчої бази, що регламентує механізм надання адміністративних послуг через онлайн-сервіси.

Безугла Н. О.,
магістрантка
Інституту державного управління,
Камінська Н. С.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ШЛЮБНИХ ДОГОВОРІВ

На сьогодні питання регулювання сімейних правовідносин набули особливого значення, що пов'язують, в першу чергу, з тим, що особисті взаємовідносини подружжя є їхньою внутрішньою цінністю, в той час як майнові права і обов'язки громадян, що вступають в шлюб, зачіпають інтереси не лише їх самих, але і третіх осіб, зокрема, дітей та інших спадкоємців, кредиторів, сторін з різноманітних операцій, органи державної влади та місцевого самоврядування і т. ін.

Вступаючи в шлюб, більшість громадян не замислюються над тим, яке саме майно ними буде придбано в майбутньому, яким саме чином вони будуть ним користуватися. Однак, за умов розірвання шлюбу більшість сімей зіштовхуються саме з такими проблемами розподілу майна, що було спільно нажитим під час шлюбу та є спільною власністю подружжя.

В Україні регулювання майнових взаємовідносин подружжя за допомогою шлюбного договору з'явилося не лише завдяки переходу до ринкової економіки, що надало змогу зняти більшість обмежень щодо прав громадян розпоряджатися власним майном, а й завдяки стійким взаємозв'язкам із зарубіжними партнерами, які є постійним джерелом запозичення досвіду, переосмислення основних цінностей суспільства взагалі й сім'ї, зокрема.

Законодавство багатьох розвинених зарубіжних країн вже давно визнало доцільним укладення шлюбного договору. У різних державах цей інститут має особливості, але основною метою шлюбного договору є надання подружжю досить великих можливостей для регулювання в шлюбі власних майнових взаємовідносин з тим, щоб вони могли відступити від режиму майна, встановленого законом, який автоматично починає діяти з моменту укладення шлюбу.

Крім того, в сучасних умовах, з урахуванням тенденції до падіння авторитету інституту сім'ї і зростання числа розлучень, можемо стверджувати, що у подружжя завжди є вибір: вони можуть будувати свої майнові взаємовідносини як на законній, так і на договірній основі,

в зв'язку з тим, що до випробуваних методів регулювання сімейних взаємовідносин додався сучасніший – шлюбний договір. З огляду на, безсумнівно, величезний досвід щодо врегулювання майнових взаємовідносин між подружжям в зарубіжних країнах, вітчизняні дружини поступово переконуються в практичній цінності та ефективності шлюбного договору.

Таким чином, незважаючи на те, що інститут шлюбного договору був закріплений в шлюбно-сімейному законодавстві досить давно, до цих пір і в теорії, і на практиці залишаються невирішеними багато питань, що стосуються шлюбного договору, але і виникають нові. Виникнення і розвиток шлюбного договору підтверджують важливість даного інституту сімейно-майнових взаємовідносин в регулюванні шлюбно-сімейних взаємовідносин загалом. Історія шлюбного договору налічує багато сотень років. Він виник в епоху римського права і успішно діє і в даний час в багатьох державах. Основною причиною появи шлюбних контрактів з'явилася потреба багатих класів захистити власний капітал від стороннього втручання. У різних країнах інститут шлюбного договору має свої особливості, але основна мета шлюбного договору – надати подружжю достатньо широкі можливості для визначення власних майнових прав і обов'язків у шлюбі та (або) у разі його розірвання. У сучасному зарубіжному законодавстві подружжю пропонуються різні варіанти шлюбного договору. У законах більшості європейських держав часто зазначено, що положення шлюбного договору не повинні скасовувати обов'язки взаємної вірності, допомоги та підтримки, обмежувати їхні особисті права і обов'язки щодо виховання та утримання дітей.

УДК 342.9:338.465]:004.738.5](043.2)

Вітязь Д. Є.,
магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЦИФРОВІЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПОСЛУГ ЯК ВАЖЛИВИЙ ПРІОРИТЕТ УРЯДУ УКРАЇНИ

Загальноприйнятим розумінням цифрової трансформації (діджиталізації) є заснований на можливостях сучасної ІТ-індустрії процес застосування суб'єктами публічної адміністрації інформаційно комунікаційних технологій та новітніх розробок, які могли б значно покращити життя

населення, зокрема в умовах такого виклику XXI століття, як COVID-19. Наразі в Україні триває процес цифровізації, це стосується зокрема розвитку сфери надання електронних послуг.

Президент України проголосив курс на створення цифрової держави, у центрі якої людина. Мета реформи – забезпечення доступу громадян і бізнесу до якісних та зручних публічних послуг без корупційних ризиків.

Цифровізація адміністративних послуг – це один з пріоритетів уряду України. Слід зазначити, що мета цього процесу не просто оцифрувати послуги – у процесі необхідно повністю переосмислити їх: зробити логічними, зручними, зрозумілими. На цьому етапі необхідно провести докорінні зміни: потрібно налагодити взаємодію між міністерствами, змінити алгоритми надання адміністративних послуг, сформулювати й описати всі процеси доступною мовою, спроектувати й протестувати новий сайт і навіть змінити деякі закони.

Варто зазначити про ключові результати цієї реформи, зокрема, Міністерством цифрової трансформації запущено мобільний застосунок Дія, який надає можливість доступу громадян до цифрових документів. Створено та запущено Єдиний державний веб-портал електронних послуг – Портал Дія (diia.gov.ua). На Порталі Дія кожен громадянин може отримати електронні послуги та інформацію про себе з державних електронних інформаційних ресурсів. На Порталі Дія на теперішній час доступні 54 електронні послуги. Зокрема, послуга з реєстрації бізнесу – найшвидша у світі. У кабінеті громадянина можна отримати інформацію з 5 державних реєстрів. Мобільним додатком користуються 6 млн громадян.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування надають понад 2 тисячі послуг, але 91,5% населення України не користуються адміністративними послугами онлайн. Водночас, надання адміністративних послуг супроводжується значними незручностями, часовими та фінансовими затратами.

Наразі в Україні електронні послуги запроваджено на різних порталах органів влади, з різними інтерфейсами, стандартами та засобами е-ідентифікації, що є вкрай незручним для громадян. Крім того, не проведено належного реінжинірингу послуг при їх автоматизації та не забезпечено достатньої зручності. Відсутній єдиний підхід до реінжинірингу й запровадження е-послуг, більшість адміністративних послуг є недоступними через смартфон.

Попит на електронні послуги в Україні з кожним роком зростає, що зумовлює необхідність постійного розширення переліку електронних послуг, а також підвищення рівня інтегрованості адміністративних

послуг в онлайн-простір. Цей показник називається рівнем інтерактивності та його рівень для України за кількістю та грамотністю населення є дуже низьким.

Разом із тим поточний рівень інтегрованості електронних послуг, на нашу думку, не повною мірою відповідає сьгоднішнім потребам суспільства. Аргументуючи вищенаведений висновок, слід звернутися до результатів дослідження аналітиків ООН. Зокрема, для оцінки стану запровадження цифрових технологій у сферу публічного управління розраховується індекс розвитку онлайн-послуг (OSI), який є одним із компонентів EGDІ (індекс розвитку е-уряду), – являє собою композитний показник використання інформаційно-комунікаційних технологій державами у наданні адміністративних послуг. Він визначається за результатами комплексного дослідження онлайн-присутності всіх 193 держав-членів ООН.

Таким чином, цифровізація відкриває нові можливості для громадян та держави. У цьому зв'язку цифровізацію потрібно розглядати як інструмент, а не як самоціль. За системного державного підходу цифрові технології будуть значно стимулювати розвиток відкритого інформаційного суспільства, як одного з істотних чинників розвитку демократії в Україні.

УДК 351.85(477)(043.2)

Гладишук А. В.,

магістрантка

Інституту державного управління,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

РЕТРОСПЕКТИВНИЙ ПОГЛЯД НА РОЗВИТОК СФЕРИ КУЛЬТУРИ В УКРАЇНІ

Духовна культура будь-якого народу бере свій початок з науки, потенціал якої в Україні достатньо високий. Щодо чисельності наукових кадрів, то, станом на 1994 рік, в Україні вона була вдвічі більшою, ніж у Франції, й становила майже 300 тисяч осіб, з яких понад 80 тисяч – доктори і кандидати наук. Основним науковим центром є Академія наук України, яка саме у 1994 році отримала статус національної. За останні 10 років кількість прямих угод про співробітництво між зарубіжними та українськими науковими центрами зросла більш ніж у 20 разів.

Разом з тим, негативні тенденції, які загострилися в останні десятиліття ХХ століття, мали місце на початку ХХІ століття,

продовжують впливати на наукову складову сфери культури в Україні і в теперішній час. До них належать:

1. Спираючись на періодичному зниженні видатків на наукову сферу у співвідношенні до ВВП. 1991 рік – 3,1% ВВП, 1995 рік – 0,62% ВВП, 1999 рік – 0,4%. Аналізуючи зарубіжні країни, варто відзначити, що Україна поступається Греції у вісім разів, Великобританії та Сполученим Штатам Америки у п'ятдесят разів та Туреччині у два з половиною рази.

2. Поступове зниження рівня наукоємності валового внутрішнього продукту України, який є показником динаміки економічних перетворень. Протягом 1991–1999 років цей показник знизився в 2,2 рази.

3. Мінімальна матеріальна база, яка практично не оновлюється, відсутність доступу до новітньої наукової інформації. Недосконалість фінансування посприяла відставанню українських науково-дослідних установ за оснащеністю засобами автоматизації, науковими приладами, матеріалами, літературою від однопрофільних установ розвинутих країн щонайменше на 10–15 років. Вітчизняні науковці оснащені обладнанням та інформацією в 100 разів менше, ніж їхні західні колеги, а доступом до найновішої інформації володіє лише 1% фахівців.

4. Низька якість діяльності та функціонування наукових установ. Якщо в 1990 році принципово нові технічні рішення на рівні винаходу містила кожна четверта розробка вітчизняних науковців, то в 1994 році – лише кожна шоста. Кількість та предмет сучасних наукових розробок, які за своїми техніко-економічними характеристиками перевищували кращі світові аналоги, значно знизилася з 1991 року порівняно до теперішнього часу до 4,1 % з 6 % відповідно. Максимальна частка майже 90 % нових технологічних розробок не знаходить своє відображення у виробництві. Фундаментальні дослідження поступаються місцем прикладним, що в перспективі може призвести до значного відставання від інших країн на магістральних наукових напрямках.

5. Виїзд молодих науковців за кордон. Відповідно до останньої статистики кожного року Україна, як держава втрачає обдарованих спеціалістів та науковців. Найбільшої втрати зазнає Україна при виїзді молодих науковців. Адже підготовка спеціаліста з вищою освітою, вченим ступенем та втрачена вигода від його використання обходиться, за розрахунками фахівців ООН, у 300 тисяч доларів США. А процес деградації науки може стати незворотним, якщо країну залишать 10–15 % найперспективніших молодих спеціалістів. Не менш загрозливий і внутрішній «відплив умів». За останні роки понад 20 % науковців перейшли працювати в комерційні структури.

Гуманітарна сфера сьогодення характеризується великою кількістю неоднозначних процесів, що в свою чергу є характерною особливістю

сучасного стану культури. Так, домінування плюралізму в духовному розвитку суспільства дає змогу ознайомити широкий загал із шедеврами світової культури, які раніше з ідеологічних причин були недоступними; стимулює творчу активність митців. Але водночас плюралізм відкриває шлях для проникнення в духовну сферу антикультури. Пропагуючи насилля, антигуманність, вона, за відсутності стійкого культурного імунітету, становить загрозу для суспільства. Це зумовлює потребу радикальних, але виважених, далекоглядних і чітко продуманих змін.

Перспективність розвитку української культури загалом залежить від готовності її представників до культурної активності, яка значною мірою залежить від їхнього менталітету. У ньому, як характерну рису українця багато дослідників називають комплекс меншовартості, втрату національної гідності. Неоднозначно на ситуацію в культурній сфері впливає й тривале політичне протистояння в українському суспільстві. Подекуди культура стає заручником політичної боротьби, що в сучасному світі «нових цінностей» неприпустимо.

УДК 35.072.22(477)(043.2)

Гончарова М. О.,
магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ НА ОСНОВІ АНАЛІЗУ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Наразі корупція в Україні є соціальною загрозою та однією з найбільш серйозних перешкод для ефективного розвитку держави. Боротьба з корупцією визначена як пріоритетний напрям державної політики. Проте, незважаючи на кількість державних органів у сфері протидії та боротьби з корупцією, заходів з її попередження, рівень корупції в державі залишається високим.

Аналізуючи статистику корупції в світі, відповідно до Індексу сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) – рейтингу, що впорядковує країни світу за шкалою від 0 (найвищий рівень корупції) до 100 (найнижчий рівень корупції), в 2020 році Україна зайняла 117 місце з 179 країн світу з показником 33, що є досить негативним показником і свідчить про нагальну потребу вирішення цієї ситуації та вжиття заходів щодо боротьби з корупцією в країні. Місця з найнижчим показником

корупції в країні посідають такі країни, як Нова Зеландія, Данія, Фінляндія, Швейцарія, Сінгапур та інші. У зв'язку з цим необхідно звернутися до розгляду досвіду розвинених країн світу, які довели на практиці ефективність боротьби з корупцією, з метою запозичення позитивного досвіду.

Нова Зеландія отримала звання найменш корумпованої країни в світі завдяки чітко вибудованій антикорупційній політиці, що докладно виражена в нормативно-правових актах міжнародного, територіального, національного та місцевого рівнів. Однією з відмінних рис антикорупційної політики Нової Зеландії є боротьба з корупцією не тільки в державному і муніципальному секторі, а й в комерційному. Крім того, правоохоронні органи Нової Зеландії можуть притягнути до кримінальної відповідальності своїх громадян в тому числі під час отримання хабаря через іноземного посередника. Одним з найважливіших пріоритетів держави є забезпечення безпеки і конфіденційності для громадян, які допомагають боротися з корупцією, в тому числі для активістів, інформаторів, журналістів.

Основними причинами низького рівня корупції в Данії виступають: поширення ідей засудження такого негативного явища не тільки серед державних чиновників, а й серед звичайних громадян. У країні діють своєрідні етичні кодекси, кодекси честі чиновників, існує гласність і відкритість на рівні уряду, тому той, хто буде хоча б запідозрений у корупції, може відразу розпрощатися з кар'єрою. Слід зазначити, що антикорупційні заходи в Данії підтримуються різними агентствами, реалізується політика «абсолютної нетерпимості». Це означає, що компанія не сприймає хабарництва як у власній організації, так і при співпраці із зовнішніми партнерами. Організації, які застосовують таку політику, вносять основні антикорупційні положення в усі договори та контракти, які укладаються в двосторонньому порядку. На низький рівень хабарництва серед данців впливають також періодичне посилення законодавства про корупцію. Лише за останні роки термін покарання за корупційні правопорушення в публічному секторі виріс з трьох до шести років позбавлення волі, в приватному секторі – з одного до чотирьох років.

Фінляндія також ефективно протидіє корупції. У державі найменше в світі людей, що живуть за межею бідності – всього 3,8 %. В Україні ж більше 50 %. Фінське суспільство є стабільним і рівноправним, відсутні істотні політичні розбіжності. Відмінності в соціальному стані громадян дуже малі, крайньої бідності не існує зовсім.

У Швейцарії існує розвинене законодавство в області протидії корупції. Протидією корупції в Швейцарії займається федеральний орган SECO, який перевіряє прозорість компаній, а також видає дозволи

на проведення операцій з міжнародними партнерами. Швейцарський кримінальний кодекс передбачає кримінальну відповідальність за активні і пасивні хабарі, хабарі іноземним державним посадовим особам.

Сінгапур, ще в 1965 році відомий як корупційна країна, наразі входить в п'ятірку країн з нижчим індексом корупції в світі, що свідчить про можливість запровадження ефективної антикорупційної політики. Антикорупційна політика Сінгапура дозволила реалізувати наступні заходи: регламентовано дії чиновників; забезпечено режим конфіденційності для запобігання витоків важливої інформації, якою можна скористатися в корупційних цілях; спрощено бюрократичні процедури; посилено законодавство; підвищено незалежність судової системи; введено економічні санкції за дачу хабаря або відмову від участі в антикорупційних розслідуваннях тощо.

Отже, проаналізувавши міжнародний досвід країн, що є лідерами у боротьбі з корупцією, можна виокремити наступні напрями вдосконалення національної антикорупційної політики для запозичення світових здобутків: вдосконалення законодавчої бази у сфері протидії корупції та збільшення кримінальної відповідальності за корупційні діяння; поширення ідей засудження корупції серед громадян; забезпечення конфіденційності та захисту громадян, які заявили про корупційні діяння; підвищення гласності та відкритості дій чиновників тощо.

УДК 332.146.2:351.82](477.7)(043.2)

Горбенко Є. С.,
магістрант

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ПРИМОРСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ЧЕРЕЗ РОЗВИТОК МОРЕГОСПОДАРСЬКОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ

Україна завдяки географічному положенню морська держава, тому її подальший розвиток як морської держави залежить від реалізації можливостей приморських територій. До яких належить частина прибережної зони разом з внутрішніми морськими, територіальними водами, виключною економічною зоною та континентальним шельфом.

Основою економіки приморських територій є суб'єкти морського господарства: порти, суднобудівні підприємства, рекреаційні комплекси.

З точки зору економіки приморський регіон ототожнюється із територіально обмеженою прибережною частиною з притаманними природними та антропогенними властивостями та ресурсами.

Кожна окрема приморська територія може повноцінно функціонувати лише тоді, коли має власну економічну систему складовими якої є власне виробництво, фінанси, система управління, соціальна та екологічна сфера. Саме власна економічна система забезпечує конкурентні переваги за рахунок раціонального використання морських ресурсів.

В умовах реформи децентралізації розвиток приморських територій можливий лише на шляху залучення до цих процесів органів місцевого самоврядування. При цьому окрему увагу органи місцевого самоврядування приморських регіонів повинні приділяти:

- екологічним проблемам, активному використанню методів економіко-екологічного обґрунтування морегосподарських рішень;
- формуванню економіко-екологічного механізму керування морським природокористуванням;
- налагодження системи платежів за природокористування;
- побудова компенсаційного механізму відшкодування збитків;
- запровадження механізмів стимулювання використання екологічно безпечних прогресивних технологій в морській діяльності;
- поглиблення морегосподарської спеціалізації, її розвиток на інноваційних засадах.

Таким чином, забезпечення збалансованого розвитку приморських територій можливо на шляху організації та координації діяльності суб'єктів морегосподарського комплексу, подолання технологічної відсталості та модернізації виробництва, залучення іноземних інвестицій і новітніх технологій, в морегосподарський комплекс країни.

УДК 35.08:005.966](043.2)

Грбовенко С. М.,

магістрантка

Інституту державного управління,

ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

КАР'ЄРА ДЕРЖАВНОГО СЛУЖБОВЦЯ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ

Політична та соціально-економічна трансформація українського суспільства посилює вимоги до діяльності органів державного управління, вимагає

підвищення ефективності та результативності діяльності інституту державної служби. Від професійної компетентності й ділової активності, прагнення до самовдосконалення та самореалізації державних службовців залежать результати роботи органу державного управління.

Реалізуючи своє індивідуально суб'єктивне прагнення щодо досягнення певних службових сходинок, службовець виконує службово-владні повноваження від імені держави, для забезпечення реалізації завдань і функцій держави і задоволення, при цьому, своїх власних кар'єрних інтересів.

Кар'єра – один з найважливіших соціальних механізмів. Від розвитку кар'єри державних службовців залежить і розвиток самої державної служби. Здійснення службової кар'єри є можливим за активних дій сторін службових відносин: державного службовця і суб'єкта призначення. При цьому, необхідною умовою є не просто активна поведінка кожної із сторін, а їхня взаємодія, яка проявляється, насамперед, у здійсненні сторонами певних узгоджених дій, поведінки, прийняття рішень тощо (наприклад: переведення на вищу посаду за умови підвищення кваліфікації, одержання необхідної освіти; атестації державного службовця за виконання певної умови).

Мотивація, згідно з теорією Маслоу, дозволяє задовольняти потреби від найнижчого до найвищого рівнів, а саме: підвищення по службі покращує як матеріальний рівень, так і соціальний статус людини. Також, кар'єрний ріст дає можливість задовольняти потреби вищих рівнів, такі як визнання, повага та самовираження, тому кар'єра за кордоном є основним способом мотивації.

Відтак, можна визначити основні підходи планування та розвитку кар'єри державного службовця як інструмента системи мотивації праці в органах виконавчої влади:

- кар'єра як інструмент мотивації праці державних службовців дозволяє активізувати цілий комплекс факторів-мотиваторів, від матеріальних (підвищення окладів і доплат за ранги) до статусних і трудових (прагнення до самовираження і самореалізації, підвищення авторитету, престижу, суспільної значущості);

- керування кар'єрою в цілях підвищення мотивації праці державних службовців призводить до таких наслідків: підвищується результативність і ефективність роботи, розкривається трудовий потенціал, виникає зацікавленість у постійному підвищенні свого рівня професіоналізму і компетентності, створюється здорова конкуренція серед державних службовців найуспішніше виконати завдання;

– підхід до розробки офіційної програми планування кар'єри для кожного державного службовця повинен бути індивідуальним, з урахуванням його здібностей, рівня компетентності і професіоналізму, а також з урахуванням амбіцій, потреб, цінностей, інтересів, мотивів, стимулів, очікувань та побажань;

– використання ефективної політики керування кар'єрою на державній службі дозволяє керівному складу державної служби в будь-який момент легко вирішувати питання задоволення кількісних і якісних потреб організації у кадровому складі.

Оскільки кар'єрний зріст державних службовців органів державної влади нерозривно пов'язаний та базується зокрема на якісних та кількісних показниках роботи, важливим є ознайомлення громадян, юридичних осіб, суспільства з результатами роботи цих органів, застосовувати принцип прозорості діяльності, що відбувається завдяки висвітленню у засобах масової інформації. В Україні, «зміна відносин між владою та засобами масової інформації, а також встановлення свободи ЗМІ є довготривалим процесом, який потребує подальшого реформування цієї сфери» (Палагнюк Ю. В. Свобода засобів масової інформації в Республіці Польща та Україні у результаті медіаreform. Наукові праці: Науково-методичний журнал. Т. 79. Вип. 66. Політичні науки. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008, С. 75). У взаємодії з медіа органам державної влади слід утримуватися від вчинення політичних тисків на ЗМІ, цензури їх діяльності, а натомість, сприяти в їх діяльності до дотримання свободи засобів масової інформації, на чому наголошувала у своїх дослідженнях доктор наук державного управління Ю. В. Палагнюк (Палагнюк Юліана Вікторівна. Політологічний аналіз медіа реформ у сучасній Україні та Республіці Польща : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 – політичні інститути і процеси / Миколаївський держ. гуманітарний ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2008. – 16 с.) Вважаємо, що такі засади співпраці зі ЗМІ забезпечать кращу взаємодію між органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськістю, сприятимуть більшій задоволеності державних службовців від своєї роботи.

Таким чином, мотивація через кар'єрний ріст є найефективнішою і має найбільшу силу, тому нами визначено основні підходи планування та розвитку кар'єри державного службовця як інструмента системи мотивації праці в органах виконавчої влади.

Дорошенко К. В.,
КНП «МОКГВВ» МОР, лікар-хірург,
магістрант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ФУНКЦІОНУВАННЯ УСТАНОВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я РІЗНИХ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВИХ ФОРМ

У 2017 році було прийнято Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» від 19.10.2017 року № 2168-VIII, що стосується реформи фінансування галузі охорони здоров'я. Першочергово реформа стосувалася системи закупівлі медичних послуг, що формується з єдиним замовником, з яким укладається договір про медичне забезпечення. Мета та завдання надання медичних послуг розділені між: системою охорони здоров'я (забезпечення медичних гарантій) та Національною службою здоров'я України (формування, обговорення, зміна та припинення договорів про надання медичних послуг населенню та договорів про реімбурсацію на уповноважений орган). Замовником медичних послуг може виступати не тільки фізична особа, а й представники органів місцевого самоврядування.

Основні аспекти надання медичних послуг розкрито у Законі України від 19.11.1992 № 2801-XII «Основи законодавства України про охорону здоров'я», у якому розкрито означений процес через «діяльність закладів, що відносяться до галузі охорони здоров'я та фізичних осіб – підприємців, які зареєстровані та мають відповідну ліцензію у прописаному законом порядку, у галузі охорони здоров'я, що не обов'язково обмежується медичною допомогою, але безпосередньо пов'язана з її наданням».

Відповідно до організаційно-правових норм здійснювати діяльність, що пов'язана з наданням медичних послуг, можуть суб'єкти:

- а) заклад здоров'я або фізична особа – підприємець;
- б) має ліцензію на реалізацію господарської діяльності з медичної практики;
- в) наявність договору з НСЗУ.

Законом України від 6 квітня 2017 року було внесено зміни до деяких законодавчих актів України, що спричинило реорганізацію

установ у комунальні некомерційні підприємства зі збереженням ліцензованого виду діяльності; було введено пільги для переходу на нову організаційно-правову форму.

Важливо, що державні та комунальні заклади охорони здоров'я не можуть бути приватизованими. За організаційно-правовою формою заклади охорони здоров'я державної власності можуть утворюватися та функціонувати як казенні підприємства або державні установи, а заклади охорони здоров'я комунальної власності можуть утворюватися та функціонувати як комунальні некомерційні підприємства або комунальні установи. Державні та комунальні установи є формою діяльності закладів охорони здоров'я, які не підлягають реорганізації в казенні підприємства та/або комунальні некомерційні підприємства, якими є заклади охорони здоров'я Міністерства оборони України, Міністерства Внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної прикордонної служби України, Державної пенітенціарної служби України, а також інші заклади охорони здоров'я відповідно до переліку, затвердженого Кабінетом Міністрів України.

Діяльність з забезпечення охорони здоров'я та надання медичних послуг можуть забезпечувати не лише державні заклади, а й приватні, що не обмежені у виборі організаційно-правових форм діяльності. Такі заклади повинні відповідати таким нормам:

- а) мати статус юридичної особи чи фізичної особи – підприємця;
- б) наявність ліцензії на провадження господарської діяльності з медичної практики, інших дозвільних документів, передбачених законом;
- в) наявність у надавача необхідної для надання послуг з медичного обслуговування населення (медичних послуг) за договором матеріально-технічної бази, яка відповідає вимогам галузевих стандартів у сфері охорони здоров'я, примірних табелів матеріально-технічного оснащення, затверджених МОЗ;
- г) з 1 січня 2019 року наявність умов для медичного обслуговування та вільного доступу до будівель і приміщень надавача медичних послуг осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення відповідно до законодавства;
- д) відповідність критеріям, установленим у порядку використання коштів відповідної бюджетної програми, на виконання якої укладаються договори про медичне обслуговування населення.

Таким чином, запроваджені зміни значно розширюють спектр надання медичних послуг, підвищують їх якість та ефективність надання.

Жигadlo Ю. З.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СИСТЕМА ІНДИКАТОРІВ ЯК ДІЄВИЙ МЕХАНІЗМ БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЄЮ

Належне формування державної політики та її реалізація в публічному управлінні неможливе без організації надійних та якісних зворотних комунікацій між органами публічної влади та суспільством, проведення постійного моніторингу та контролю щодо корупційних проявів, особливо якщо це стосується процесів запобігання та подолання корупції. Тому вироблення та застосування дієвих механізмів боротьби з корупцією в Україні здійснюється значною мірою хаотично, безсистемно, без належного державного впливу, та може стати джерелом загроз як національній безпеці нашої держави, так і процесу євроінтеграції України.

Необхідність розробки та впровадження такої системи індикаторів визначена нормативно-правовою базою та відповідає прагненням України стосовно набуття Україною статусу асоційованого члена ЄС.

Вирішення зазначеного завдання потребує розробки національної системи індикаторів, методики збору, обробки, оцінювання інформації, отриманої для розрахунків індикаторів (показників), удосконалення системи джерел інформації про стан боротьби з корупцією, формування відповідних моделей та отримання на їх основі прогнозів. Дане дослідження є нагальним, актуальним науковим та практичним завданням в контексті забезпечення ефективної державної антикорупційної політики та державного управління в цій сфері.

Для оцінки стану рівня корупції в усіх сферах життєдіяльності держави і суспільства необхідна інтегрована система показників та індикаторів, що базується, як на даних державного статистичного обліку, так і на результатах спеціальних емпіричних досліджень, проведених українськими й закордонними компаніями, а також на врахуванні рейтингових оцінок таких міжнародних організацій як ООН, ЄС, Світовий Банк, Freedom House, Transparency International тощо. Під час її формування необхідно враховувати такі, особливості як:

– політична нестабільність, розгалуженість політичної системи та наявність великої кількості політичних партій, слабкість місцевого самоврядування, дисбаланс функцій та повноважень гілок влади, що

зумовлює зловживання владою, прийняття не правових і незаконних рішень; непослідовність у проведенні реформ, відсутність ефективного парламентського та громадянського контролю за діяльністю вищих посадових осіб виконавчої гілки влади, відсутність належної політичної волі щодо рішучого відмежування політичної діяльності від бізнесу, що призводить до зростання рівня «політичної корупції»;

– економічна та фінансова кризи, практична відсутність малого і середнього бізнесу; відсутність сприятливого режиму діяльності підприємств та підприємців, особливо щодо сплати податків, відрахувань до бюджету, одержання державної підтримки, кредитів тощо; відсутність прозорості процесів роздержавлення власності, вирішення різних економічних та господарських питань, оцінки прибутків, обсягу податків, одержання пільг тощо, що створює умови їх вирішення за додаткову «винагороду»; зниження рівня життя громадян, яке супроводжується безробіттям, масовою трудовою міграцією громадян в інші країни, скороченням соціальних пільг тощо;

– відсутність дієвої системи громадянського контролю за діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, політичних та громадських діячів, що робить таку діяльність непрозорою;

– відсутність чіткої регламентації діяльності державних службовців щодо процедури здійснення службових повноважень, надання адміністративних послуг, прийняття рішень, наявність у посадових осіб широких розпорядчо-дозвільних повноважень для прийняття рішень на свій розсуд; поширеність у кадровій політиці випадків заміщення посад службовців не на підставі їхніх ділових і моральних якостей; недодержання умов і формальне ставлення до проведення конкурсу на заміщення посад та атестації; надмірна концентрація функцій управління і повноважень вищими органами державної влади; низька виконавча дисципліна, відсутність належної відповідальності; низька якість та необґрунтованість багатьох управлінських рішень; низький престиж публічної служби; відсутність реального впливу неурядових організацій на стан справ у сфері боротьби з корупцією в державі; невпорядкованість системи правоохоронних органів, що організують та здійснюють у повному обсязі виявлення, профілактику та розкриття корупційних злочинів;

– недоліки нормативно-правової бази, надмірна закритість державних органів та службових осіб; відсутність на нормативному рівні цілісної системи засобів запобіжного впливу на причини та умови, що сприяють корупції та корупційним діянням; прогалини та нечіткість законодавства, що передбачає відповідальність за корупційні правопорушення та регламентує діяльність державних органів, які ведуть боротьбу з корупцією;

– деморалізація суспільства та девальвація моральних цінностей; послабленням імунітету суспільства до корупції та антикорупційної мотивації суспільства, невизнанням значною частиною населення корупції соціальним злом, нерозумінням її суспільної небезпеки для суспільства, держави чи окремої особи; слабкістю інститутів громадянського суспільства та засобів масової інформації, що залежні від власників та органів державної влади, здебільшого уникають об'єктивного висвітлення проблем пов'язаних з корупцією.

Комплексна система індикаторів, що враховує вищевказану специфіку корупції, може скласти основу для створення системи моніторингу рівня корупції, дієвості антикорупційної державної політики, підтримки громадянського суспільства в боротьбі з корупцією.

У січні 2017 року Національне агентство з питань запобігання корупції схвалило Методику стандартного опитування щодо рівня корупції в Україні, яка є спільною розробкою НАЗК та Координатора проєктів ОБСЄ в Україні в рамках проєкту міжнародної технічної допомоги «Підтримка діагностики, моніторингу та переслідування корупції в Україні». Методика є уніфікованим інструментарієм систематичного моніторингу та оцінки рівня корупції, що дозволить фіксувати динаміку показників поширеності корупції та сприйняття населенням ефективності антикорупційної діяльності.

Дослідження рівня корупції в Україні на основі Методики забезпечить коректне поєднання об'єктивних та суб'єктивних (оціночних) даних, тобто оцінки сприйняття стану та поширеності корупції з урахуванням даних про реальні корупційні практики. Впровадження Методики дозволить забезпечити прозорість та доступність для громадськості як інструментів, так і результатів визначення рівня корупції, що підвищить довіру до державної антикорупційної політики.

УДК 35.08:159.947.5](477)(043.2)

Киричук В. В.,
магістрант

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

МОТИВАЦІЯ ПРАЦІ ДЕРЖАВНИХ СЛУЖБОВЦІВ

Політична та соціально-економічна трансформація українського суспільства посилює вимоги до діяльності органів державного управління, вимагає підвищення ефективності та результативності діяльності інституту державної служби. Саме на цей інститут покладено завдання

зміцнення української державності й розвитку демократичного суспільства, управління економічною, адміністративно-політичною, соціально-культурною сферами, проведення в країні реформ. Відомо, що ефективність роботи будь-якої організації залежить не лише від якісно розроблених планів й організації роботи, а, перш за все, від самих людей, їх трудового потенціалу, працездатності, ініціативності та наполегливості в реалізації цих планів. Від професійної компетентності й ділової активності, прагнення до самовдосконалення та самореалізації державних службовців залежать результати роботи органу державного управління.

Політична та економічна напруженість у державі посилює вимоги до сучасного державного управління, ефективність якого залежить, передусім, від ефективної державної служби. Висока плінність кадрів, особливо молодих і висококваліфікованих спеціалістів, низька продуктивність та якість прийняття рішень в органах виконавчої влади є наслідками слабкої мотивації проходження державної служби, що негативно відбивається на результативності діяльності державної служби загалом. Тому одним зі шляхів досягнення високої ефективності функціонування органів державного управління є використання функції мотивації, що дозволить підвищити зацікавленість у державних службовців працювати ініціативно й активно, розкривати та реалізовувати свій трудовий потенціал в ім'я держави та служіння народу України.

Мотивація – це по-перше, психологічна особливість людини, що викликає внутрішню активність та визначає її поведінку, певні орієнтири діяльності. По-друге, мотивація – це функція управління, яка за допомогою спонукальних засобів активізує людину, орієнтує її на досягнення фіксованих цілей організації, розвиває її трудовий потенціал та використовує його в цілях організації. Мотивація людини є здебільшого психологічним явищем і потребує індивідуального підходу до вироблення та використання її методів, тому постає необхідність у підвищенні ролі суб'єктів управління мотивацією в органах виконавчої влади.

Основними проблемами та недоліками організації мотивації праці в органах виконавчої влади є: відсутність залежності кар'єрного зростання від результатів навчання або підвищення кваліфікації та чіткого процесу службової кар'єри, існування загрози звільнення з посади в результаті зміни правлячої еліти, низький соціальний статус і престиж звання державного службовця. Використання методів мотивації в органах державної служби є обмеженим, кадрова служба практично не займається методичною допомогою лійніним керівникам з вироблення та застосування методів мотивації.

Для підвищення мотивації державного службовця необхідно:

– розробити офіційну індивідуальну програму планування кар’єри державного службовця з урахуванням його здібностей, рівня компетентності та професіоналізму, а також з урахуванням його амбіцій, потреб, цінностей, інтересів, мотивів, стимулів, очікувань та побажань;

– запровадити та ввести контроль виконання спеціального документа – кар’єрограми, в якій би були зазначені обов’язки керівництва щодо просування по службі та обов’язки державного службовця працювати ефективно й результативно, підвищувати рівень освіти, кваліфікації та професіоналізму;

– забезпечити гарантію ліквідації політичного або суб’єктивного впливу на призначення на кар’єрні посади державної служби, а також запровадити більш пильний контроль процесу організації просування по службі з боку спеціально уповноваженого на це державного органу – Національне агентство України з питань державної служби;

– задля отримання найбільшого ефекту від управління кар’єрою необхідно особливу увагу приділяти визначенню критеріїв просування по службі та оцінки діяльності державного службовця.

УДК 35.085(477)(043.2)

Коренда Г. В.,
магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СПЕЦИФІКА ПРОФЕСІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Публічна служба, що відповідає вимогам часу повинна базуватися на певній системі професійних цінностей, які визначають її сенс і зміст як соціального інституту. Специфіка професії публічного службовця обумовлює як професійну цінність особистості працівника, так і цінності професійної діяльності, які виявляються у владних повноваженнях, що належать публічному службовцю, у владі як цінності і засоби здійснення своєї волі щодо інших соціальних груп.

Основною ознакою сформованої компетентності, що визначає індивідуальну професійну поведінку особистості, є професійна культура, яка виражається в представленості цінностей публічного управління:

- увагу до проблем конкретної людини (людина як цінність);
- емоційна стабільність і об’єктивність (спілкування як цінність);

- неупередженість і відсутність упереджень (соціальна справедливість як цінність);
- здатність викликати довіру у людей (довіра як цінність);
- повагу прав і цінностей інших людей (права людини як цінність);
- усвідомлення професійного обов'язку;
- бажання вирішувати суспільно корисні професійні завдання (праця як цінність);
- готовність оновлювати професійні знання (знання як цінність).

Дотримання норм службово-професійної поведінки і в даний час є найважливішим показником професійної культури публічного службовця, в якій цінності професійної діяльності є консолідуючою основою і виступають як специфічний культурний регулятор відносини особистості до навколишньої дійсності, соціуму, до власних вчинків.

Розуміння професіоналізму передбачає такі поняття: напрями діяльності певного державного органу; готовність до виконання обов'язків публічним службовцем відповідно до посадових обов'язків, інтересами громадян держави. Про професійні компетентності публічних службовців можна сказати, як про набір особистісних якостей і здібностей, а також професійних знань і навичок, необхідних працівникові для успішного виконання своїх посадових обов'язків.

Професійна компетентність – це основа ефективності діяльності публічних службовців. У якості головного показника, за яким населення оцінює роботу публічних службовців є їх професіоналізм і професійна компетентність, яка в себе включає такі якості, як здатність публічних службовців виконувати свої посадові обов'язки на високому рівні, у відношенні з громадянами проявляти себе дружельно та чуйно.

Професійна компетентність базується на ціннісних орієнтаціях. Вчені виділяють три форми існування цінностей:

1) суспільні ідеали – вироблені суспільною свідомістю і присутні в ньому узагальнені уявлення про досконалість у різних сферах суспільного життя;

2) предметне втілення цих ідеалів у діяннях або творах конкретних людей;

3) мотиваційні структури особистості («моделі належного»), які спонукають її до предметного втілення у своїй поведінці і діяльності громадських ціннісних ідеалів.

Сформовані в публічному управлінні стійкі ціннісні орієнтації публічних службовців як міра їх причетності до суспільства, його сьогодення та минулого, діапазону суспільних інтересів, багатством та різноманітністю зв'язків і взаємин із суспільством, проявляються в типі професійної діяльності та поведінки, забезпечуючи спрямованість потреб та інтересів, і тому стають причиною мотивації поведінки.

Стійкі ціннісні орієнтації регулюють професійну діяльність і службово-професійну поведінку державного службовця через розв'язання суперечностей між професійним обов'язком і бажанням, моральними і утилітарними мотивами, виконуючи в структурі особистості роль стратегічної лінії поведінки, функції «інтегратора» різних форм діяльності людини.

Ціннісні орієнтації публічних службовців залежать від рівня самоактуалізації, в основі якої лежить рефлексивне усвідомлення ними індивідуальної своєрідності, що виявляється в чутливості до себе, самоповазі, компетентності та впевненості в здатності керувати своїм життям, креативності, наявності цілей життя, уявлення про природу людини, впевненості в цінності «Я», гнучкості поведінки.

Публічні службовці є численною соціально-професійною групою, яка забезпечує виконання повноважень органів публічної влади. Їх ціннісні погляди активно позначаються на проведених перетвореннях, впливають на інтереси і мотиви поведінки людей. Позиція публічного службовця носить двоякий характер: він одночасно виступає суб'єктом і об'єктом проведених перетворень. З одного боку, публічний службовець сам є представником влади і безпосередньо бере участь у проведенні реформ, а з іншого, будучи включеним в суспільне життя, відчуває на собі наслідки цих реформ, що неминуче змінює його ціннісні орієнтації.

Дослідники виділяють основні фактори, що впливають на стан і динаміку цінностей професійної діяльності публічних службовців в умовах соціально-економічних змін:

- національна культура як історично сформована система норм, цінностей, знань;
- корпоративна культура як сукупність форм і способів соціального поєднання (корпорації) людей в ціннісно-змістовному та організаційно-формальному аспектах;
- індивідуальна культура керівника як системне особистісно-професійне утворення, структура якого представлена взаємопов'язаними аксіологічними, соціально-когнітивним і регулятивним компонентами, в сукупності визначають характер, особливості і успішність його управлінської діяльності;
- субкультура формальних та неформальних професійних груп, що включає уявлення, цінності, норми корпоративної культури, групові уявлення, цінності і норми в їхньому специфічному поєднанні, заснованому на особливостях діяльності.

Краснощок В. О.,
магістрант
Інституту державного управління,
Курило Д. В.,
магістрант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

МЕТОДИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Найголовнішою метою реформ у галузі охорони здоров'я є формування системи управління та надання послуг, яка наблизиться до потреб і запитів людей, а головним пріоритетом її діяльності буде служіння народові і національним інтересам. Ця система управління має бути підконтрольною громадам, прозорою, побудованою на наукових принципах й ефективною.

Органи влади, під час здійснення державного регулювання сфери охорони здоров'я мають дотримуватися таких основних принципів: законність, прозорість, системність, оптимальність, прогнозованість, пріоритетність, ефективність, соціальна відповідальність. Дотримання цих принципів сприятиме підвищенню дієвості та ефективності механізму державного регулювання сфери охорони здоров'я в умовах реформування.

Найважливішою умовою, що забезпечує ефективне функціонування сфери охорони здоров'я є наявність дієвого інструментарію регулювання процесів, що відбуваються в цій сфері. Завдання інструментарію – забезпечити такі умови, що запобігатимуть негативним наслідкам.

Основними методами державного регулювання сфери охорони здоров'я є адміністративні, економічні, правові та соціально-мотиваційні.

Адміністративні методи базуються на силі державної влади та містять у собі міри заборони, дозволу та примусу. Дозвіл передбачає згоду на здійснення медичної діяльності. Заборона та примус проявляються в необхідності фахівцям мати відповідні сертифікати, проходити із певною регулярністю курси з підвищення кваліфікації, дотримувати встановлених стандартів у лікуванні пацієнтів.

Стосовно охорони здоров'я основними інструментами адміністративних методів є: розробка та контроль виконання державних програм з надання громадянам України безкоштовної медичної допомоги; контроль діяльності муніципальної та приватної систем охорони здоров'я;

акредитація лікарняних установ; видача ліцензій на надання медичних послуг; регулювання цін на медичні послуги; застосування санкцій; підготовка та планування необхідної кількості кадрів; атестація медичних працівників; встановлення стандартів; проведення системи статистичної звітності; сертифікація послуг; видача дозволів на застосування нових технологій; організація та забезпечення державного санітарно епідеміологічного нагляду за медичними установами; встановлення квот.

Використання адміністративних методів у ринковій системі економіки сприяє збереженню соціальної справедливості та доступності благ, а також регулює асиметрію інформації на ринку медичних послуг.

Економічні методи державного регулювання дають можливість створювати умови, які змушують суб'єктів ринку діяти в необхідному для суспільства напрямі, вирішуючи ті або інші завдання.

Сюди слід віднести: забезпечення фінансування галузі за рахунок бюджетних коштів; централізовані торги на поставку медичного устаткування та матеріалів; фінансування цільових програм охорони здоров'я; податкова політика та податкові пільги; покупка нового обладнання; інноваційна політика; амортизаційна політика; регулювання фінансових потоків діяльності організацій державного сектора.

Важливим аспектом функціонування ефективного механізму регулювання сфери охорони здоров'я, особливо в умовах реформування, є створення досконалої правової бази.

УДК 351.777.8(477)(043.2)

Ляшко О. О.,
магістрант

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ БЛАГОУСТРОЮ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ

Благоустрій населених пунктів являє собою сукупність різноманітних видів упорядкування простору міст, селищ і сіл, з метою створення безпечних, зручних, здорових, культурних умов життєдіяльності населення та забезпечення привабливості населеного пункту.

У 2005 році був прийнятий Закон України «Про благоустрій населених пунктів», який надав визначення поняттю «благоустрій населених пунктів», визначив заходи та завдання благоустрою, суб'єктів та об'єктів

благоустрою, їх елементи. Проте, незважаючи на прийняті Стратегії регіонального розвитку, розроблені Програми з благоустрою населених пунктів, сучасний стан благоустрою територій в Україні, на нашу думку, характеризується переважно, як незадовільний. Це пов'язано з тим, що житлово-комунальна сфера використовує застарілі інструменти та засоби для здійснення діяльності в частині благоустрою, а обмежене фінансування даної сфери не дає можливості охопити усі її напрями діяльності повною мірою та забезпечити розвиток цієї сфери на належному рівні. До економічних проблем додаються організаційні проблеми – відсутність або слабкий розвиток конкурентного середовища і неефективна система керування міським простором.

Саме тому, благоустрій міст – це одна з найактуальніших проблем сучасного містобудування. Згідно з законодавством місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування відповідно до своїх повноважень, забезпечують організацію благоустрою населених пунктів на всій його території.

Наразі, сучасна ситуація в галузі благоустрою загалом демонструє техніко-експлуатаційні аспекти проблем благоустрою міського середовища, пов'язані з високою зношеністю, незадовільною експлуатацією більшості об'єктів даної сфери. Дороги, тротуари, прибудинкові території потребують термінового ремонту та реконструкції. Місця для відпочинку, дитячі та спортивні майданчики, сади, парки, сквери, газони та інші об'єкти зеленого господарства, дизайн населених пунктів потребують удосконалення, а санітарно-гігієнічні умови потребують покращення. Міське середовище потребує оздоровлення за допомогою озеленення. Визначальною ознакою благоустрою як підходу до облаштування міського середовища в наших населених пунктах є його майже завжди декоративний характер, який має мало спільного з реальними потребами та очікуваннями громадян.

Процес управління благоустроєм населених пунктів, на нашу думку, передбачає поєднання багатьох функцій управління. Однією з основних функцій управління є планування діяльності. Роль планування не викликає сумніву, оскільки воно підвищує рівень організованості роботи і знижує ризики отримання негативних результатів. Якісне планування в сфері благоустрою дозволяє розподіляти обмежені ресурси між різними цілями та завданнями, які необхідно вирішувати.

Також вважаємо, що нагальним питанням є питання фінансування заходів з благоустрою населених пунктів, де поряд з коштами місцевого бюджету існує можливість додаткового залучення коштів державного бюджету на покращення благоустрою в громадах за рахунок коштів державного фонду регіонального розвитку, субвенції з державного

бюджету місцевим бюджетам на здійснення заходів щодо соціально-економічного розвитку окремих територій, коштів підприємств, установ, організацій, добровільних внесків юридичних осіб та громадян, інвестиційних, грантових коштів та інших позабюджетних джерел.

Організація благоустрою включає в себе комплекс планів та заходів, які між собою взаємопов'язані та впливають одне на одного, а відсутність необхідного елементу в цій системі ставить під загрозу реалізацію всього проекту. Контроль у сфері благоустрою населених пунктів спрямований на забезпечення дотримання всіма суб'єктами благоустрою законодавства у зазначеній сфері. Відповідно, процес втілення в життя проєктів благоустрою тривалий та досить складний. Проходить фази ініціації, планування, виконання, контролю і моніторингу. І як результат – облагороджений та благоустроєний міський простір.

Суттєве значення для покращення рівня благоустрою населених пунктів має комплексний благоустрій територій, який передбачає сукупність заходів, спрямованих на створення та підтримання функціонального, екологічного, інформативного та естетичного організованого міського середовища. Комплексний благоустрій має спиратися на грамотно розроблену містобудівну концепцію, котра враховуватиме природно-кліматичні, екологічні умови, традиції, сучасні тенденції та найкращі приклади зі світової практики.

На нашу думку, містобудування є матеріально-просторовим відображенням суспільних поглядів і очікувань у формуванні повноцінного середовища. Управлінська діяльність у сфері благоустрою населених пунктів в демократичній країні неможлива без громадської участі, оскільки остання виступає важливим та необхідним механізмом позитивного впливу громадськості на діяльність влади в інтересах громадян. Регулярний діалог і взаємна участь громади та влади перетворюється на систему спільних дій, направлених на вирішення пріоритетних проблем громади.

У контексті управлінської діяльності благоустрою населених пунктів громадська участь дає змогу враховувати соціальні чинники в процесі планування, мінімізувати соціальні та політичні ризики внаслідок ухвалення та реалізації управлінських рішень, корегувати плани та поведінку влади відповідно до інтересів тих чи інших суспільних груп, відстоювати інтереси громади в процесі прийняття та ухвалення управлінських рішень. Рівень впливовості громадської участі має бути адекватним рівню соціальної вагомості того чи іншого проєкту, який влада планує реалізувати. Спільне розв'язання нагальних проблем та солідарна відповідальність сприятимуть ефективному та сталому розвитку сфери благоустрою.

Отже, управління у сфері благоустрою населених пунктів має відбуватися з урахуванням державної та місцевої політики розвитку

сфери благоустрою; з урахуванням кращих практик благоустрою в Україні та світі; розробкою та впровадженням новацій, з метою поліпшення рівня благоустрою та забезпечення розвитку комфортного, безпечного оточуючого середовища.

УДК 351.755:338.465](477)(043.2)

Мініна Н. М.,
магістрантка
Інституту державного управління,
Потравка А. В.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

РАЦС ЯК СФЕРА НАДАННЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ТА ПРАВОВИХ ПОСЛУГ

На сьогодні питання народження, смерті, укладання й розірвання шлюбу, всиновлення, встановлення батьківства, зміни прізвища, по-батькові та імені підлягають обов'язковій реєстрації у відповідних органах РАЦС. Зазначені найважливіші події й факти життя людей, що мають юридичне значення, іменуються актами цивільного стану. У сукупності вони характеризують громадянський стан людини. Важлива роль в якому належить органам РАЦС, що обумовлено:

– по-перше, тією вагомою роллю, котру може й повинна відігравати сфера правових послуг щодо вирішення як актуальних завдань виходу суспільства із тривалої кризи, так й проблем перспективного розвитку особистості, існуючих соціальних інститутів та суспільства загалом. Офіційне визнання вказаної ролі постає в законодавчому проголошенні сфери правових послуг населенню в державі у якості пріоритетної;

– по-друге, сфера правових послуг, спрямовуючи власні зусилля на формування ефективного соціального суспільства, сама по собі повинна відповідати його встановленим критеріям, нормам, динаміці, тим більше не бути для нього чужою та незрозумілою. Допоки темпи змін у сфері надання правових послуг явно відстають від темпів зміни вітчизняного суспільства. Важливим засобом подолання цього протиріччя може стати РАЦС, оскільки він є компонентом правової культури і практики управління і взаємодії суб'єктів взаємовідносин під час реєстрації актів цивільного стану в суспільстві. Саме РАЦС як суб'єкт, який здійснює

правові послуги, може допомогти істотно скоротити трансформаційний, перехідний період, швидше перейти до цивілізованих, сучасних ефективних форм організації учасників послугових взаємовідносин, управління їхньою діяльністю;

– по-третє, практичне освоєння правових послуг, вже розпочате багатьма установами, стає особливо важливим для основного масиву суб'єктів пропозиції правових послуг – державних організацій (адвокатури, нотаріальної контори, в тому числі й РАЦС).

Сучасні органи РАЦС не обмежуються виключно здійсненням публічної діяльності щодо реєстрації актів цивільного стану, реєстрація яких є обов'язковою в силу норм імперативного характеру і реалізується також в умовах існуючих обставин (наприклад, роз'яснення населенню сутності правових норм в сфері актів цивільного стану), а повинні оптимізувати їх пропозицію, розробляти й реалізовувати найбільш ефективні стратегії діяльності учасників цих взаємовідносин.

Таким чином, органи РАЦС здатні надати населенню повний перелік правових послуг. РАЦСи є особливо актуальними для вітчизняної системи юстиції, оскільки саме їм належить структурна трансформація у відповідності до нової якості попиту населення в сфері послуг реалізації власних прав та законних інтересів.

УДК 351.746.1(4-6ЄС)(043.2)

Паначева Д. П.,
магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ДОСВІД КРАЇН ЄС У РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАХОДІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Сучасний стан безпекової політики в країнах ЄС засвідчує неготовність великих держав до перегляду національної політики, яка є традиційним зразком, авторитетом на міжнародній арені таких країн, як: Німеччина, Франція. Ці великі актори на європейському просторі зазвичай не дають змоги лобювати свої ініціативи амбітним, але не таким впливовим країнам, як, наприклад, Польща або Чехія, які б у довготерміновому періоді вплинули на політичну ситуацію в Європі на користь України. У той же час, з'являються виклики абсолютно нового формату, такі як: інформаційні війни, тероризм, міграція, зовнішньо-

економічні тиски тощо. Ці процеси вимагають форсування процесу інтеграції країн Європейського Союзу для спільного захисту та відстоювання колективних цінностей, і застосування не лише так званої «м'якої сили».

Останнім часом Німеччина розпочала активну трансформацію національної системи забезпечення безпеки відповідно до нових викликів та завдань. Національна система безпеки у Німеччині включає у себе забезпечення свободи, миру і незалежності держави та бере за основу історичний досвід, національні інтереси та ідеали, а також враховує сучасні виклики та тенденції у світі. Забезпеченням національної безпеки Німеччини займається Федеральна Рада безпеки.

Що стосується Франції, серед світових держав вона має одну із найбільш довершених систем забезпечення безпеки країни. Сутність її полягає у тому, що вона розглядає національну безпеку як основний елемент забезпечення національних інтересів громадян, а не з позиції реалізації програм політичних партій. На прикладі Франції можемо побачити, що це дійсно дає можливість укріпити систему національної безпеки країни.

До основних положень системи національної безпеки Франції належить впровадження чіткої та злагодженої роботи усієї вертикалі державних органів влади та залучення спеціалістів найвищої кваліфікації на державну службу. Фундаментом забезпечення безпеки у Франції виступають основні засади Ордонансі «Про національну оборону», засновані у 1959 році, разом з іншими зовнішньополітичними і оборонними законодавчими актами.

Наступний приклад дієвої системи управління національною безпекою можна побачити на прикладі Великої Британії. Зазначимо однак, що Велика Британія не є членом ЄС з 2020 року, хоча основи її управління національною безпекою формувалися під час її членства в ЄС.

Ця держава парламентського типу знайшла власний підхід до управління безпекою, який має суттєві відмінності від тих систем, що мають місце у країнах з розвинутою президентською владою. Сутність його полягає у тому, що завдання, функції та відповідальність з питань управління безпекою розпорозені по різних управліннях і структурах. При чому, у державі існує багато різних надвідомчих рад і комітетів, які не пов'язані одне з одним, проте, у загальному, вони забезпечують стабільне функціонування усієї системи національної безпеки. Можливо, на це впливає багатовікова історія англійського парламентаризму, впродовж якої були напрацьовані міцні зв'язки та працюючі формули. Англійська система управління безпекою країни має назву «механізми національної розвідки», або «механізми національної безпеки» (National Intelligence Machinery or National Security Machinery).

Важливою складовою яка впливає на взаємовідносини в площині влада-громадяни-ЗМІ є механізм формування та розвитку інформаційної безпеки на європейському регіональному рівні та є невід'ємною складовою міцної правової та інституційної баз, процес створення якої триває вже багато років у ЄС.

Водночас в Україні, «зміна відносин між владою та засобами масової інформації, а також встановлення свободи ЗМІ є довготривалим процесом, який потребує подальшого реформування цієї сфери» (Палагнюк Ю. В. Свобода засобів масової інформації в Республіці Польща та Україні у результаті медіареформ. Наукові праці: Науково-методичний журнал. Т. 79. Вип. 66. Політичні науки. Миколаїв: Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008, С. 75). У взаємодії з медіа органам державної влади слід утримуватися від вчинення політичних тисків на ЗМІ, цензури їх діяльності, а натомість, сприяти в їх діяльності до додержання свободи засобів масової інформації, на чому наголошувала у своїх дослідженнях доктор наук державного управління Ю. В. Палагнюк (Палагнюк Юліана Вікторівна. Політологічний аналіз медіа реформ у сучасній Україні та Республіці Польща : автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 – політичні інститути і процеси / Миколаївський держ. гуманітарний ун-т ім. Петра Могили. – Миколаїв, 2008. – 16 с.)

Вважаємо, що такі засади співпраці зі ЗМІ забезпечать кращу взаємодію між органами державної влади, місцевого самоврядування та громадськістю, сприятимуть більшій задоволеності державних службовців від своєї роботи, впровадження принципів відкритості і прозорості у реалізації заходів з забезпечення національної безпеки.

УДК 351.77(1-87)(043.2)

Понов А. А.,

магістрант

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ ПМСД

Міжнародні порівняння показників діяльності систем охорони здоров'я набувають все більшої популярності завдяки швидкому розширенню доступності медико-санітарної інформації. У 2015 році під егідою Європейської обсерваторії з систем та політики охорони здоров'я було опубліковано результати масштабного багатоаспектного дослідження систем ПМД в країнах Європи.

Переважна більшість країн Європи реалізації основних функцій управління ПМСД (встановлення пріоритетів, фінансування, планування поставок, забезпечення послуг, контроль якості) достатньо децентралізована і здійснюється на рівнях регіональних чи місцевих органів влади, або регіональних фондів медичного страхування, або трастів первинної медичної допомоги.

Централізовано на національному рівні ПМСД реалізується лише в 6 країнах (Естонії, Угорщині, Латвії, Мальті, Словаччині і Швейцарії), невеликих за площею та з відносно малою чисельністю проживаючого населення.

Формальні професійні вимоги, що пред'являються до провайдерів медичних послуг в первинній ланці, існують у всіх країнах. Проте, в Кіпрі, Фінляндії та Угорщині такі вимоги менш конкретні, що дозволяє непрофільним лікарям надавати первинну допомогу. Крім того практично у всіх країнах, крім Бельгії, Фінляндії, Франції, Німеччини та Ірландії, постачальники послуг первинної допомоги повинні отримувати дозвіл на провадження медичної практики – так званий «дозвіл на експлуатацію» (виключення – Бельгія, Фінляндія, Франція, Німеччина, Ірландія, Люксембург і Норвегія). У всіх країнах існують клінічні настанови з первинної допомоги (за виключенням Ірландії, Мальти, Швейцарії; по Греції та Ісландії дані відсутні) та законодавчі акти, які регулюють права пацієнтів (виключення – Греція).

За інтегральною характеристикою у першу п'ятірку країн з найбільш високим рівнем управління в системі ПМД (2,6–2,1 за 3-х бальною шкалою за мірою зменшення) входять Нідерланди, Іспанія, Великобританія, Португалія та Італія; в останню п'ятірку (2,1–2,25 бали за мірою збільшення) – Швейцарія, Кіпр, Люксембург, Угорщина та Ісландія. Результати дослідження економічних умов надання ПМСД свідчать, що питома вага витрат на ПМСД від загальних витрат на охорону здоров'я в країнах Європи коливається в широких межах: найбільші (19,3–25,6 %) – у Великобританії, Франції, Швейцарії, Греції; найменші (4,7–7,1 %) – в Італії, Естонії, Чеській Республіці; частка витрат на профілактику і громадську охорону здоров'я найбільша (4–5,5 %) в Фінляндії, Німеччині, Бельгії, Литві, Естонії, в інших країнах профілактичні витрати істотно менші.

Загалом до країн з сильною структурою ПМД за всіма трьома компонентами (управління, економічні умови та кадрові ресурси) належать Великобританія, Данія, Фінляндія, Італія, Нідерланди, Португалія, Румунія, Словенія, Іспанія; відносно слабка структура ПМД виявлена в Болгарії, Кіпрі, Чеській Республіці, Греції, Ісландії, Люксембурзі, Польщі і Словаччині.

Аналізуючи характеристику надання послуг ПМСД в країнах Європи, слід зазначити, що доступність ПМСД є одним з найважливіших процесів, оскільки характеризує можливість отримати допомогу всім, хто її потребує, незалежно від соціально-економічного статусу, місця проживання, стану здоров'я тощо.

Система ПМСД в Україні на загальноєвропейському фоні набула масштабного розвитку лише у другому десятилітті ХХІ століття. За цей короткий період основні зусилля були зосереджені переважно на структурному аспекті. Первинна допомога проголошена, як пріоритетний напрям розвитку системи охорони здоров'я, однак спеціальних програмних документів, що підтверджують таку позицію немає, підрозділ ПМСД в МОЗ після чергової реорганізації центрального органу влади в системі охорони здоров'я в новій структурі відсутній, фінансового розмежування ПМСД та вторинної допомоги немає, хоча його доцільність була доведена.

УДК 364:352.071.55/6](477.73)(043.2)

Радченко Т. М.,

магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

У ході реформи децентралізації й створення спроможних територіальних громад відбулося й реформування соціальної сфери. Зрозуміло, що основним суб'єктом реалізації соціальної політики є держава, яка керуючись ст. 41-52 Конституції України, які гарантують соціально-економічні права громадян, визначає її засади, мету, завдання, пріоритети, нормативно-правову базу. У той же час у формуванні й здійсненні соціальної політики беруть участь чимало суб'єктів, діяльність яких визначається конкретними соціальними інтересами, які реалізуються за допомогою соціальних програм і заходів, що спрямовані на задоволення потреб та інтересів людей. У першу чергу це стосується органів місцевого самоврядування й громадських організацій, які найближче до населення.

Саме тому прийняття важливих для населення рішень з соціального захисту було передано з центрального рівня на місцевий, тобто на рівень

територіальних громад, які отримали більше можливостей для повноцінного забезпечення прав і законних інтересів місцевого населення з надання соцпослуг.

З 1 січня 2020 року стала чинною нова редакція Закону України «Про соціальні послуги». Законом було встановлено нову систему соцпослуг та шляхи їх фінансування. Також в законі повноваження у сфері соцпослуг були визначені, як власні повноваження громад. Тобто територіальні громади отримали право надавати базові соціальні послуги за відповідним соціальним стандартом, який затверджує Мінсоцполітики.

На сьогодні на території Миколаївської територіальної громади, за рахунок коштів держбюджету забезпечується:

- виплата щомісячної грошової допомоги особі, яка проживає разом з особою з інвалідністю I чи II групи;

- виплата держдопомоги при народженні дитини, на дітей, над якими встановлено опіку чи піклування, на дітей одиноким матерям, під час усиновлення дитини, на дітей, хворих на тяжкі перинатальні ураження нервової системи, тяжкі вроджені вади розвитку, рідкісні захворювання, онкологічні, онкогематологічні захворювання, дитячий церебральний параліч, тяжкі психічні розлади, цукровий діабет I типу (інсулінозалежний), гострі або хронічні захворювання нирок IV ступеня, на дитину, яка отримала тяжку травму, потребує трансплантації органу, потребує паліативної допомоги, яким не встановлено інвалідності;

- виплата державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям;

- виплата державної соціальної допомоги особам, які не мають права на пенсію, та особам з інвалідністю;

- виплату тимчасової державної допомоги дітям, батьки яких ухиляються від сплати аліментів, не мають можливості утримувати дитину або місце проживання їх невідоме;

- виплату тимчасової державної соціальної допомоги непрацюючій особі, яка досягла загального пенсійного віку, але не набула права на пенсійну виплату;

- виплату допомоги на дітей, які виховуються у багатодітних сім'ях;

- виплату щомісячної компенсаційної виплати непрацюючій працездатній особі, яка доглядає за особою з інвалідністю I групи, а також за особою, яка досягла 80-річного віку;

- виплату державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю;

- виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, та грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях;

- відшкодування вартості послуги з догляду за дитиною до трьох років «муніципальна няня».

Протягом 2020 року субсидії на оплату житлово-комунальних послуг призначено 47315 домогосподарствам, кількість отримувачів субсидій становила 24780 домогосподарств. В Єдиному державному автоматизованому реєстрі осіб, які мають право на пільги, перебували на обліку 103100 осіб. Здійснено перехід фінансування субсидій та пільг на оплату житлово-комунальних послуг за рахунок коштів, передбачених у державному бюджеті для виплати пільг і житлових субсидій громадянам на оплату житлово-комунальних послуг у грошовій готівковій та безготівковій формі.

У 2020 році на обліку перебували 4483 особи з числа учасників АТО, 5452 внутрішньо переміщених осіб, та 2205 громадян, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС. Також в Миколаївській громаді постійно проводиться інформаційно-роз'яснювальна робота з питань, що стосуються надання усіх видів соціальної допомоги.

У зв'язку з тим, що здійснення соціальної політики на території громади є: забезпечення виплат усіх видів держдопомоги, оптимізація роботи департаменту праці та соцзахисту населення Миколаївської міської ради з метою підвищення якості обслуговування громадян міста, владою спрямовані наступні заходи:

- удосконалення функцій контролю за правильністю призначення соцдопомоги;

- забезпечення надання субсидій та пільг населенню на оплату житлово-комунальних послуг у грошовій формі;

- реалізація заходів міської програми «Соціальний захист на 2020 – 2022 роки»;

- забезпечення соціального захисту осіб з інвалідністю, ветеранів та осіб, постраждалих від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, внутрішньо переміщених осіб, учасників АТО/ООС;

- реалізація заходів адаптації, психологічної реабілітації, професійної підготовки (перепідготовки) учасників АТО/ООС;

- систематичне підвищення якості обслуговування громадян управліннями соціальних виплат і компенсацій;

- впровадження електронних сервісів та розширення кола користувачів ними.

ОСОБЛИВОСТІ ДЕРЖАВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН У СФЕРІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

Однією з головних цілей функціонування економічної системи будь-якої країни є створення належних умов для якісного та сприятливого життя власних громадян. Сталий соціально-економічний розвиток країн неможливо уявити без ефективної соціальної політики, яка зачіпає всі рівні соціального розвитку.

Соціальна політика являє собою комплекс найважливіших заходів, які використовуються державою для підтримки й поліпшення життя власного населення. Важливою сферою соціальної політики є поліпшення здоров'я населення і зменшення рівня смертності. Рівень здоров'я населення протягом всієї історії людства залишається актуальною проблемою.

Здоров'я громадян є найважливішим ресурсом для держави, оскільки цей ресурс дозволяє реалізувати трудовий потенціал населення, необхідний для виробництва матеріальних благ. Діяльність держави повинна бути сфокусована на вдосконаленні соціальної політики в сфері охорони здоров'я.

Охорона здоров'я – це та державна галузь, яка організовує і забезпечує охорону здоров'я населення. Функціонування системи охорони здоров'я залежить від багатьох факторів, наприклад, від ступеня участі держави в її фінансуванні. Рівень охорони здоров'я є одним з найважливіших факторів, які визначають соціально-політичний стан держави.

На сьогодні важко переоцінити важливість соціальної політики в сфері охорони здоров'я. Ефективна соціальна політика сприяє природному приросту населення, високому рівню життя, рівним можливостям для задоволення медичних і соціальних потреб всіх верств населення. У довгостроковій перспективі ефективна система охорони здоров'я створює таку систему взаємовідносин між пацієнтом і працівниками сфери охорони здоров'я, яка формує почуття впевненості громадян країни в захищеності їхнього статусу. Для медичних працівників ефективна соціальна політика в сфері охорони здоров'я створить такі умови, які спонукатимуть належним чином виконувати власні обов'язки.

На сьогодні більшість сфер охорони здоров'я перебувають у кризі. Вітчизняна сфера охорони здоров'я піддається критиці за те, що безкоштовна медицина стає все менш ефективною, ціни на ліки завищені, імпортні засоби часто неможливо дістати, а приватна медицина стала корумпованою.

Таким чином, зарубіжна сфера охорони здоров'я характеризується в своїй більшості доступністю та якістю медичного обслуговування. Соціальна політика більшості зарубіжних країн в сфері охорони здоров'я завжди наголошувала на забезпеченні права кожної людини на належне соціальне та медичне обслуговування. Доступність і якість послуг, що надаються в зарубіжних країнах на сьогодні розвивалися в них саме протягом останніх десятиліть.

УДК 351.84+364](477)(043.2)

Топча О. М.,
магістрантка
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЗДІЙСНЕННЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА СОЦІАЛЬНИХ ДОПОМОГ В УКРАЇНІ

Державна соціальна допомога – одна з форм взаємодії держави з населенням, що має адресну спрямованість і надається у вигляді субсидій, соціальних послуг і життєво необхідних товарів особам, які через непрацездатність, відсутність роботи, джерел доходу не спроможні самостійно матеріально забезпечити своє існування. Визначальна характеристика цієї форми – соціально-аліментарні недоговірні відносини держави з уразливими категоріями населення.

Соціальний захист (соціальне забезпечення) – система суспільно-економічних заходів, спрямованих на матеріальне забезпечення населення від соціальних ризиків (хвороба, інвалідність, старість, втрата годувальника, безробіття, нещасний випадок на виробництві тощо).

Істотною ознакою чинного законодавства у сфері соціального захисту та соціального забезпечення є його не системність та непослідовність. Так, у відповідних законодавчих актах простежується вплив принципово відмінних концепцій і підходів, серед яких визначальними є радянська модель (домінування пільг та соціальних виплат, які часто підміняють належний рівень заробітної плати та матеріального забезпечення) і

європейська модель (домінування соціальних послуг та соціальної роботи, спрямованих на підтримку найбільш соціально вразливих категорій та осіб, що опинилися у складних життєвих обставинах).

Законодавство України містить значну кількість нормативно-правових актів, що передбачають надання різних видів та форм державної підтримки, які охоплюють велике коло громадян і надають можливість гнучко і цілеспрямовано вдовольняти різні разові та поточні потреби населення.

Державні соціальні гарантії та державні соціальні стандарти і нормативи є основою для розрахунку видатків на соціальні цілі та формування на їх основі бюджетів усіх рівнів та соціальних фондів, міжбюджетних відносин, розробки загальнодержавних і місцевих програм економічного і соціального розвитку.

Контроль за дотриманням законодавства про державні соціальні стандарти і нормативи та державні соціальні гарантії здійснюється органами державної влади та органами місцевого самоврядування із залученням громадських організацій та незалежних експертів на засадах гласності.

У Державному та місцевих бюджетах повинні передбачатися кошти для фінансування цільових програм надання соціальних послуг. Перетворення України у соціальну правову державу, якою вона визначена статтею 1 Конституції України, перш за все, вимагає радикальної реформи системи соціального захисту населення, у тому числі системи надання соціальних послуг, щоб відповідно до конституційних засад людина, її життя та здоров'я дійсно стали найвищою соціальною цінністю.

УДК 35.072.2(477)(043.2)

Французова І. С.,
магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ВЗАЄМОДІЯ ВЛАДИ, БІЗНЕСУ І СУСПІЛЬСТВА В РИНКОВИХ УМОВАХ

В умовах становлення ринкової економіки в Україні взаємини бізнесу і держави потребують удосконалення. Встановлення стратегічного альянсу між державою і бізнесом відкриває нові можливості для розвитку суспільства.

Перешкодою для розвитку бізнесу є низька якість підприємницького середовища, що формується державою, особливо в сфері законодавства та фінансово-економічного середовища. Бізнесу вкрай важливі визначені державою основні напрями розвитку промислової політики та економічні, соціальні і технологічні параметри її реалізації. Його цікавлять перспективи реалізації механізмів приватно-державного партнерства та розвитку ринку знань в інноваційній сфері, взаємодії з державою в реалізації спільних проєктів у наукомістких галузях, а також спільного управління конкурентоспроможністю наукомісткої продукції. Причина існування цих проблем полягає у відсутності дієвих інструментів цілеспрямованого впливу на об'єкти управління, здатних змінити ситуацію в потрібному напрямі.

Характерною рисою сучасного світу стає зростаюча інтернаціоналізація виробництва товарів і послуг. Сучасні фірми і корпорації все більше набувають рис глобальних мережевих організацій з яскраво вираженою корпоративною культурою і корпоративною соціальною відповідальністю. Благополуччя всередині країни, конкурентоспроможність держави стали безпосередньо залежати від масштабу корпоративної соціальної відповідальності, систему якої належить створити на базі взаємодії бізнесу і влади та випробувати на практиці.

Нинішній час ставить важливу для майбутнього країни проблему пошуків гармонійного поєднання інтересів бізнесу, громадянського суспільства, яке лише зароджується, і влади. Більше того, ні влада, ні бізнес як найбільш сильні компоненти тріади не зможуть трансформуватися в інтересах створення в країні цивілізованої ринкової і демократичної системи без участі в цьому процесі слабкого громадянського суспільства.

Бізнес в умовах сучасної ринкової економіки є одним з основних джерел її розвитку. Його ефективне функціонування залежить від багатьох умов, серед яких найважливішими є форми і методи взаємодії з державою. Закон встановлює правила функціонування ринкової економіки, визначає ступінь свободи і незалежності бізнес-спільноти як найбільш активної частини громадянського суспільства, форми і методи державної участі у вирішенні можливих конфліктів. Без активної участі держави в економічній сфері не може існувати жодне сучасне суспільство. Регламентуючи й обмежуючи інтереси підприємницького співтовариства, держава тим самим виконує одну із своїх основних функцій та обов'язків – узгодження інтересів усіх спільнот в ім'я досягнення спільних цілей.

Вибір та реалізація економічних моделей взаємодії влади, бізнесу та суспільства залежить від рівня соціальної спрямованості бізнес-

структур, активності держави у вирішенні завдань поліпшення рівня та якості життя громадян та участі некомерційних громадських організацій у реалізації різноманітних соціальних проєктів.

УДК 35.077.1:004.738.5](477)(043.2)

Худякова Т. М.,
магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ЗАПРОВАДЖЕННЯ СИСТЕМИ ЕЛЕКТРОННОГО ДОКУМЕНТООБИГУ В УКРАЇНІ

Стрімкий розвиток та глобальне впровадження новітніх інформаційних технологій, інтенсифікація інформаційних відносин, створили умови, коли життя людини є майже не можливим без мобільного телефону, телевізора, комп'ютера та інтернету.

Поняття «електронний документ» є полісемічним за своєю сутністю. Це пов'язано з тим, що на відміну від документа в традиційному розумінні ЕД нерозривно пов'язаний з програмно-апаратними засобами ЕОТ, за допомогою якої він створюється, підписується, зберігається та передається.

Електронний документ буде обмежений такими параметрами, як його вміст, структура даних, формати й стандарти режиму передачі й, найважливіше, характер його використання. Під час зміни кожного із цих параметрів відповідно буде змінюватися документ. Він буде відкритим, гнучким, адаптованим, багатомірним.

Законом України «Про електронні документи й електронний документообіг» від 22.05.2003 р. регулюються організаційно-правові основи використання електронних документів у всіх сферах економіки.

Електронний документ – це зафіксована інформація у виді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа відповідно до Положення про документальне забезпечення записів затвердженим Міністерством фінансів України.

Електронний документ може бути створений, переданий, збережений і перетворений електронними засобами у візуальну форму. Візуальною формою представлення електронного документа є відображення даних, що містяться в ньому, електронними або засобами на папері у формі, придатній для сприйняття його змісту людиною.

Електронний документ повинен мати обов'язкові підписи осіб, що дозволили виконання господарської операції і її оформлення електронними засобами, а також осіб, що виконали цю операцію. У випадку відсутності одного з цих підписів електронний документ не може мати юридичного статусу.

Оригіналом електронного документа вважається електронний екземпляр документа з обов'язковими реквізитами, у тому числі з електронними цифровими підписами осіб, що брали участь у його створенні. Під час використання електронного документа різними користувачами, його зберігають на декількох електронних носіях інформації, кожний з електронних екземплярів вважається оригіналом електронного документа. У випадку перетворення його в паперову форму в декількох екземплярах кожен з документів є оригіналом і має однакову юридичну силу.

Оригінал електронного документа має давати можливість довести його цілісність і дійсність у порядку, визначеному законодавством; у визначених законодавством випадках він може бути пред'явлений у візуальній формі відображення, у тому числі в паперовій копії. Електронна копія електронного документа засвідчується в порядку, установленому законом. Копією документа на папері для електронного документа є візуальне представлення електронного документа на папері, засвідченого у порядку установленому законодавством для первинних документів.

Юридична сила електронного документа і його використання, як доказу, не можуть бути спростовані винятково через те, що він має електронну форму. Електронний документ не може бути застосований як оригінал під час оформлення наступних операцій:

- одержанні свідчення про право на спадщину;
- створенні його лише в одному оригінальному екземплярі, крім випадків, коли мається централізоване сховище оригіналів електронних документів;
- в інших випадках, передбачених законом.

Нотаріальне посвідчення цивільно-правової угоди, укладеної шляхом створення електронного документа (електронних документів), здійснюється в порядку, установленому законодавством про господарські договори.

Електронний документообіг – це сукупність процесів створення, обробки, відправлення, передачі, одержання, збереження, використання і знищення електронних документів, що виконуються з застосуванням перевірки цілісності й у разі потреби з підтвердженням факту одержання таких документів.

Представлений аналіз дозволяє стверджувати, що електронний документ може виконувати всі зазначені функції, що дозволяє говорити про нього, як про юридично значимий аналог паперового документа.

Однак разом з цим електронний документ має відмітну особливість порівняно з документом на папері: він не має жорсткої прив'язки до носія.

Відрив електронного документа від носія означає, що його (носія) не можна використовувати для встановлення дійсності документа.

Залишаються дві можливості:

- простежити шлях електронного документа, що можливо тільки в замкнутій системі (тобто системі з жорстким протоколом зв'язку і третьою особою, яка відповідає за доставку і доступність повідомлень);
- мати в наявності допоміжну інформацію, яка підтверджує автентичність змісту документа, що дозволить відрізнити електронний документ від простого електронного повідомлення.

Такою допоміжною інформацією може бути електронний цифровий підпис (ЕЦП). Останній являє собою інформацію, яка додається до електронного документа, і:

- дозволяє ідентифікувати укладача документа;
- забезпечити неможливість укладача відрестися від власного документа;
- гарантувати незмінність документа під час передачі його системами електронного обміну даними.

УДК 35.072.2-027.21(477)(043.2)

Чигринська Л. П.,

КНП «МОКГВВ» МОР, завідувачка реабілітаційного відділення,
магістрантка

Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

ТЕОРЕТИЧНА БАЗА МЕТОДОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ: РОЗРІЗНЕННЯ ПОНЯТЬ «МЕТОДИ» ТА «ЗАСОБИ»

Методологія та сукупність методів в публічному управлінні стимулюють цілеспрямоване дослідження та формування наукового знання. Методологія як наука про методи сформувалася давно, ще англійський філософ Ф. Бекон зазначав, що метод має надзвичайно важливе значення у дослідженні та пізнанні.

Метод визначається як спосіб дослідження, що підпорядкований певному алгоритму, спрямований на вирішення проблеми, ситуації або

задачі, що стоїть перед дослідником та має сукупність правил, принципів та прийомів, що характеризують досліджуване явище.

Сукупність методів визначає методологію дослідження, що є наукою про методи наукового пізнання, сукупністю певних принципів, що застосовуються для вирішення різного спектру практичних ситуацій. Методика – це тактика дослідження, а методологія – це стратегія.

Зміст методу наукового пізнання формується на основі природи дослідження об'єкта, законів його організації, функціонування та розвитку. Метод є взаємодією суб'єкта з об'єктом. За своєю суттю він є об'єктивним. Для його здійснення необхідні знання, вміння та навички, набуті в процесі навчання. Також значну роль грає пізнавальна активність та взаємодія між суб'єктом та об'єктом.

Основою для формування методу виступає теорія, що надає методу ознаки та властивості наукової обґрунтованості, доведеності, насичення певними ідеями та принципами. Метод є теорією, що реалізовується на практиці. Метод характеризується об'єктивністю; формується суб'єктом пізнання, за рахунок його активності. Метод спрямований на дослідження, пізнання та впорядкування дійсності.

Сучасний рівень знань обумовлює розвиток методів науки та їх варіативність. Класифікація в науці реалізується за трьома спрямуваннями: загальнофілософські методи, загальнонаукові методи, методи конкретної науки. Загальнофілософські методи є універсальними для всіх наук та областей дослідження. Загальнонаукові також є загальними для всіх наук, але мають свої особливості залежно від сфери використання, а також можуть використовуватися на певних етапах пізнавальної активності дослідника, спрямовані на вивчення певних окремих властивостей або сторін предмета. Методи конкретної науки або часткові призначені на дослідження конкретних явищ в межах однієї науки. У свою чергу загальнонаукові методи поділяються на: емпіричні, теоретичні та загальнологічні.

Таким чином, наукове пізнання – це особливий вид активності особистості, що спрямований на пізнання навколишньої дійсності, об'єктів та предметів в ній на основі законів способів, прийомів і засобів практичної трансформації світу. Наукове знання підпорядковується характеристикам об'єктивності, системності та структурованості. Метод – це спосіб дослідження, що підпорядкований певному алгоритму, спрямований на вирішення проблеми, ситуації або задачі, та містить сукупність правил, принципів та прийомів, що характеризують явище, яке досліджується науковцем у галузі публічного управління.

Абдуллаєв Вагіф Ахмед огли,
аспірант
Інституту державного управління,
ЧНУ ім. Петра Могили, м. Миколаїв, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН АНТИКОРУПЦІЙНОЇ РЕФОРМИ УКРАЇНИ

З урахуванням того, що явище корупції пронизує усі сфери життєдіяльності країни та громадянина, однієї із найважливіших і нагальних реформ сучасної України вбачається антикорупційна реформа. Подолання корупції є стратегічно необхідним для розвитку України у найближчі 10 років, адже усепронизуюча корупція гальмує всебічний розвиток України.

Відаючи належне створеному антикорупційному доробку можемо констатувати, що на сьогодні створена значна законодавча база протидії та запобігання корупції і утворені відповідні органи для боротьби з корупцією. Однак, незважаючи на достатню строгість санкцій за порушення антикорупційного законодавства, істотні кримінально-правові обмеження для корупціонерів, їх практична реалізація не досягає рівня, необхідного і достатнього для запобігання новим корупційним проявам. Державна політика у сфері запобігання та протидії корупції не має системного характеру, здійснюється спорадично. Антикорупційні органи мають дещо декларативний статус, і є необхідність переглянути їх повноваження та надати їм більше незалежності. Діяльність спеціалізованих суб'єктів у цій сфері не скоординована між собою, відсутня ефективна взаємодія, спрямована на досягнення спільної мети – зменшення рівня корумпованості суспільства і публічного сектора. Проте мають місце конфлікти як всередині антикорупційних органів, так і між ними самими. Створення ще одного органу спеціальної юрисдикції – Вищого антикорупційного суду, що передбачено Законом України від 2 червня 2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів», у зазначених умовах не дає очікуваного результату без проведення системної реформи державного механізму запобігання та протидії корупції.

Своєрідним дороговказом у державній політиці запобігання та протидії корупції є антикорупційна стратегія. Станом на сьогодні в передбаченому законом порядку в Україні не ухвалено антикорупційну стратегію. Ураховуючи, що завершився термін, на який було прийнято Антикорупційну стратегію 2014–2017 рр., усім є очевидним, що необхідно прийняти нову стратегію, що ґрунтуватиметься на офіційних аналітичних даних відносно стану виконання попередньої стратегії.

Зважаючи на зміст та стан реалізації Антикорупційної стратегії, можна дійти висновку, що цей нормативно-правовий акт має бути розраховано не на два-три роки, а на більш тривалий період – мінімум на п'ять років.

Відсутність у 2017–2020 роках антикорупційної стратегії призвела до розбалансованої та малоефективної діяльності публічних інституцій у питаннях запобігання та протидії корупції. Наслідком цього став фрагментарний підхід та брак узгодженості у реалізації антикорупційної політики, на що неодноразово звертали увагу міжнародні партнери України (GRECO, Антикорупційна мережа ОЕСР тощо). Реалізація нової Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки має стати надійним дороговказом у питаннях запобігання та протидії корупції.

Проект Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки розроблений Національним агентством з питань запобігання корупції у січні 2020 року має бути затвердженим законодавцем найближчим часом.

До числа основних новел цього стратегічного документу варто віднести запровадження нової Концепції формування антикорупційної політики у 2021–2025 роках, закріплення системи основних принципів антикорупційної політики, чітке визначення мети Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки, запровадження нової структури, забезпечення найбільш оптимального зв'язку її положень з державною антикорупційною програмою, а також удосконалення механізму реалізації, моніторингу та оцінки виконання Антикорупційної стратегії.

У якості подальших тематичних рекомендацій можуть бути такі положення:

- Верховній Раді України – у найкоротші терміни прийняти закон, яким затвердити Антикорупційну стратегію на 2021–2025 роки;

- Національному агентству з питань запобігання корупції: подати в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України проект Державної антикорупційної програми з реалізації Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки; створити (за потреби) Координаційну робочу групу з питань антикорупційної політики; створити онлайн-платформу моніторингу виконання Антикорупційної стратегії та Державної антикорупційної програми з реалізації Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки; забезпечити координацію реалізації Антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми, а також систематичний моніторинг та оцінку ефективності державної антикорупційної політики;

- всім органам державної влади та органам місцевого самоврядування – забезпечити вчасну та ефективну реалізацію всіх заходів, передбачених Державною антикорупційною програмою з реалізації Антикорупційної стратегії на 2021–2025 роки.

З метою реформування системи запобігання та протидії корупції, необхідно здійснити такі узагальнюючі заходи: забезпечення стовідсот-

кової автоматизованої перевірки електронних декларацій чиновників і оперативне реагування на виявлені порушення; розвиток електронного урядування; вдосконалення діяльності Державного бюро розслідувань; посилення вимог до діяльності контрольно-наглядових органів, подальше скорочення кількості необхідних ліцензій, дозволів, патентів; розмежування повноважень органів державної влади з надання адміністративних послуг та виконання контрольно-наглядових або інспекційних функцій; спрощення процедури податкової звітності; забезпечення прозорості процесів приватизації, а також здійснення державних закупівель та проведення тендерів і аукціонів; реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування; удосконалення системи підготовки фахівців з антикорупційної діяльності.

ЗМІСТ

Секція:

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ ТА НАБЛИЖЕННЯ ЇЇ ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ

<i>Беглиця В. П., Запальський В. М.</i> Впровадження комплексного Swot-аналізу інженерних напрямів підготовки у ЗВО, з урахуванням впливу Industry 4.0.	1
<i>Євтушенко О. Н., Босак Н. М.</i> Об'єднані територіальні громади в умовах децентралізації	4
<i>Євтушенко О. Н., Горенко Ю. В.</i> Напрями підвищення ефективності та результативності судової влади	5
<i>Сорока С. В., Борчагова Д. Ю.</i> Альтернативи бюрократії в сучасному європейському суспільстві.....	7
<i>Андріяш В. І., Афанасьєва С. О.</i> Особливості спеціалізованої публічної служби.....	9
<i>Андріяш В. І., Бережник М. М.</i> Основні підходи щодо оцінки ефективності державних програм в сфері охорони здоров'я	11
<i>Андріяш В. І., Кубенко А. А.</i> Пенсійна реформа в Україні та шляхи її реалізації.....	13
<i>Андріяш В. І., Литовець В. М.</i> Особливості організації роботи зі зверненнями громадян.....	15
<i>Андріяш В. І., Манзарук Д. С.</i> Особливості формування партійної системи України	17
<i>Андріяш В. І., Надточій А. В.</i> Зарубіжний досвід ефективного використання етичних норм державних службовців	19
<i>Багмет М. О., Валяддінзаде Ельвін Расім огли, Шевченко О. О.</i> Причини, що обумовлюють доцільність внесення змін до існуючої Конституції України.....	21
<i>Шевчук В. В.</i> Формування інноваційних медичних компетентностей медичних сестер в системі фахової передвищої освіти	23
<i>Бондар Г. Л.</i> Публічна інформація у формі відкритих даних та портал відкритих даних Верховної Ради України.....	26

Бондар Г. Л., Яковлева І. М. Електронні адміністративні послуги в країнах ЄС.....	29
Козлова Л. В., Нікандров А. А. Government relations як механізм взаємодії бізнесу з органами державної влади	32
Тимофєєв С. П., Аленіна М. А. Моделі державного контролю в сфері забезпечення доступу до інформації	33
Тимофєєв С. П., Галя О. В. Внутрішній аудит в органах державного управління	36
Тимофєєв С. П., Козулін В. Гула О. Стратегічне планування економічного розвитку регіону	38
Тимофєєв С. П., Парменова Н. В. Окремі аспекти проблем проходження публічної служби як елементу інституту публічної служби.....	40
Тимофєєв С. П., Пономаренко В. В. Загальні засади функціонування прес-служб при органах публічної влади	42
Тимофєєв С. П., Потапова Ю. В. Експертний супровід процесу прийняття управлінських рішень в органах публічної влади.....	45
Тимофєєв С. П., Шепель Г. М. Партисипативний механізм публічного управління як важливий елемент реалізації громадянського суспільства	48
Штирєв О. М., Крамаренко Р. М. Взаємодія територіальних громад – ефективний інструмент покращення надання послуг	51
Шульга А. А., Іванова Н. М. Державне регулювання здійснення реєстрації авторського права на музичний твір в Україні	53
Шульга А. А., Несіна Я., Кодинець А. Активізація впровадження системи електронного документообігу в органах державної влади України	55
Малиновська Н. Л., Корсакова І. С. Інформаційний супровід пенсійної реформи в Україні	58
Верба С. М., Гацуц А. Г. Державне управління в галузі охорони здоров'я: поняття та механізми реалізації.....	60
Верба С. М., Нікулін В. С. Перспективи розвитку кадрового забезпечення реалізації медичної реформи в умовах системних змін.....	63
Верба С. М., Ракомін О. А. Медична реформа в Україні: управлінсько-правовий аспект	66

<i>Верба С. М., Сточанін Л. І.</i> Стан і перспективи розвитку державної політики України у сфері охорони здоров'я	67
<i>Верба С. М., Бондаренко В.</i> Формування професіоналізму нового рівня у державних службовців за рахунок розвитку Soft Skills	69
<i>Малікіна О. А., Волошанівська В. В.</i> Проблеми та шляхи підвищення якості надання адміністративних послуг в Україні	71
<i>Малікіна О. А., Євдокимова О. М.</i> Взаємодія органів місцевих органів виконавчої державної влади та правоохоронних органів в Україні як засіб попередження насильства в сім'ї	73
<i>Малікіна О. А., Зінковська А. Ю.</i> Роль держави у запровадженні альтернативних форм влаштування дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування	75
<i>Малікіна О. А., Краснопольський В. В.</i> Система підготовки і розвитку державних службовців у Польщі	77
<i>Малікіна О. А., Челенко В., Касілова А.</i> Система державної соціальної підтримки населення: сутність, види та функції	79
<i>Суслов М. М.</i> Конструктивістський підхід – методологічна основа для вивчення локальної ідентичності	81
<i>Сальніков О. О.</i> Запровадження стандартів судової системи	83
<i>Бабаян А. Е.</i> Процеси та тенденції урбанізації в Україні	85
<i>Сухарников В. І.</i> Тенденції подальшої децентралізації в Україні	87
<i>Алексєєнко Г. О.</i> Пропозиції щодо покращення якості надання електронних адміністративних послуг	88
<i>Безугла Н. О., Камінська Н. С.</i> Особливості шлюбних договорів	91
<i>Вітязь Д. Є.</i> Цифровізація адміністративних послуг як важливий пріоритет уряду України	92
<i>Гладищук А. В.</i> Ретроспективний погляд на розвиток сфери культури в Україні	94
<i>Гончарова М. О.</i> Напрями вдосконалення системи протидії корупції в Україні на основі аналізу міжнародного досвіду	96
<i>Горбенко Є. С.</i> Забезпечення збалансованого розвитку приморських територій через розвиток морегосподарського комплексу України	98
<i>Грабовенко С. М.</i> Кар'єра державного службовця як ефективний інструмент мотивації праці	99

<i>Дорошенко К. В.</i> Особливості організації і функціонування установ охорони здоров'я різних організаційно-правових форм.....	102
<i>Жигадло Ю. З.</i> Система індикаторів як дієвий механізм боротьби з корупцією.....	104
<i>Киричук В. В.</i> Мотивація праці державних службовців.....	106
<i>Коренда Г. В.</i> Специфіка професійної культури працівників органів публічної влади	108
<i>Краснощок В. О., Курило Д. В.</i> Методи державного регулювання галузі охорони здоров'я	111
<i>Ляшко О. О.</i> Управління у сфері благоустрою населених пунктів.....	112
<i>Мініна Н. М., Потравка А. В.</i> РАЦС як сфера надання адміністративних та правових послуг	115
<i>Паначева Д. П.</i> Досвід країн ЄС у реалізації заходів національної безпеки.....	116
<i>Попов А. А.</i> Зарубіжний досвід організації ПМСД.....	118
<i>Радченко Т. М.</i> Соціальний захист в Миколаївській територіальній громаді в умовах децентралізації.....	120
<i>Старчикова А. О.</i> Особливості державної соціальної політики зарубіжних країн у сфері охорони здоров'я.....	123
<i>Топча О. М.</i> Здійснення соціального захисту та соціальних допомог в Україні	124
<i>Французова І. С.</i> Взаємодія влади, бізнесу і суспільства в ринкових умовах.....	125
<i>Худякова Т. М.</i> Запровадження системи електронного документообігу в Україні	127
<i>Чигринська Л. П.</i> Теоретична база методології в публічному управлінні: розрізнення понять «методи» та «засоби»	129
<i>Абдуллаєв Вагіф Ахмед огли.</i> Сучасний стан антикорупційної реформи України	131

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК

Редактор *Р. Грубкіна*.
Технічний редактор *О. Петроченко*. Комп'ютерна верстка *Н. Кардаш*.
Друк *С. Волинець*. Фальцювальню-палітурні роботи *О. Мішалкіна*.

Підп. до друку 03.11.2021.
Формат $60 \times 84^{1/16}$. Папір офсет.
Гарнітура «Times New Roman». Друк ризограф.
Ум. друк. арк. 8,14. Обл.-вид. арк. 7,52.
Тираж 63 пр. Зам. № 6456.

Видавець і виготовлювач: ЧНУ ім. Петра Могили.
54003, м. Миколаїв, вул. 68 Десантників, 10.
Тел.: 8 (0512) 50-03-32, 8 (0512) 76-55-81, e-mail: rector@chmnu.edu.ua.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6124 від 05.04.2018.

